

ПОЛИТИКИ

Немачка 3.00 DEM, САД 1.25 USD, Швајцарска 2.50 CHF,
Шведска 16.00 SEK, Аустрија 20.00 ATS, Грчка 600 GRD,
Енглеска 1.00 GBP, Словенија 150 SLT, Македонија 40
ДЕН. Р.С.А. 9 Р.



ЗАБАВАНИК



17. III 1995. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LVII • ЦЕНА 3 ДИНАРА • БРОЈ 2254

За све од 7 до 77



ФЛИТЕРИ
УЗВРАБАЈУ
УДАРАЦ



Маршин Сталдини
(1810 - 1872)

СТУДЕНТ ФАКУЛТЕТА СВ. МАРИЈЕ У ЛИБАНО-НУ (ДРЖ. КЕНТАКИ, САД), НАИМЕНОВАН ЈЕ ЗА ПРОФЕСОРА МАТЕМАТИКЕ ДВЕ ГОДИНЕ ПРЕ НЕГО ШТО ЈЕ ДИПЛОМИРАО - КАДА ЈЕ ИМАО 14 ГОДИНА!

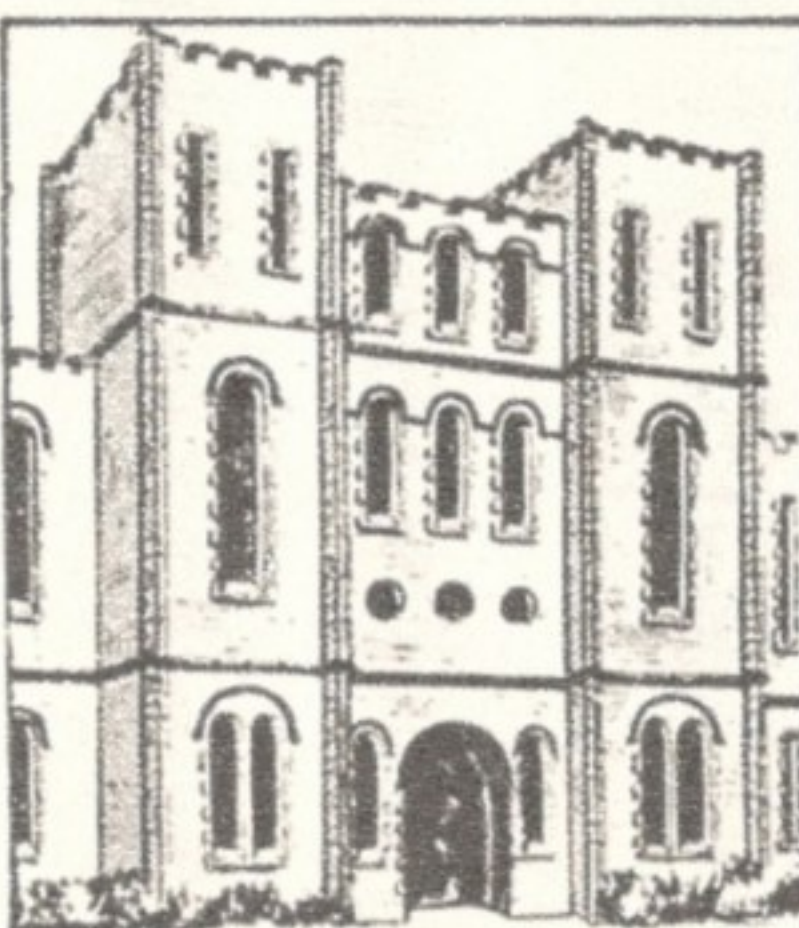
БИЈКА МЕСОЖДЕР PINGUICOLA VULGARIS

ЛОБИ ИНСЕКТЕ ТАКО ШТО ИХ ЗАТВОРИ У КЛОПКУ ОД ЛИШКА.



НАЈВЕКИ НОГНИ ЛЕПТИР НА СВЕТУ

ЈЕ ХЕРКУЛСКИ ЦАРСКИ ЛЕПТИР СА НОВЕ ГВИНЕЈЕ. РАСПОН ЊЕГОВИХ КРИЛА МОЖЕ ДА ДОСТИГНЕ 30 CM. ОН ЖИВИ САМО 14 ДАНА И У ТОКУ СВОГ КРАТКОГ ВЕКА УОПШТЕ НЕ УЗИМА ХРАНУ.



УНИВЕРЗИТЕТ ВУЛСИ

У ИПСВИЧУ (В. БРИТ.) ПОДИГНУТ ЈЕ ОД КРЕЧЊАКА ЗВАНОГ СЕПТАРИА НАСТАЛОГ ТАЛОЖЕЊЕМ СОСИЛНИХ ОСТАКА МЕДУЗА.

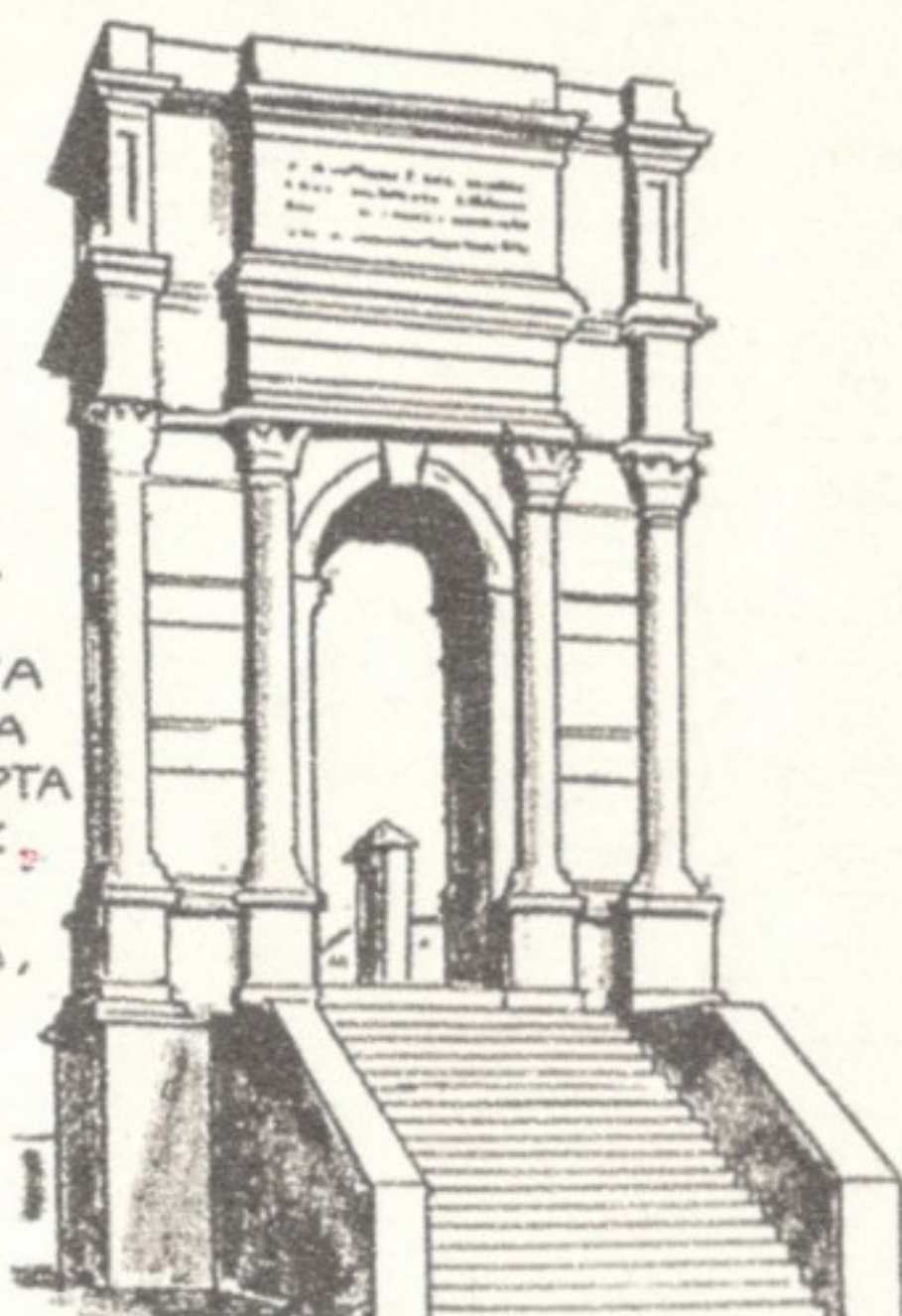
СЕНДИ



КРВЕНА КОКОШКА ИЗ КОКОШИЊКА ГОСПОДИНА В.У. СТУАРТА ИЗ ЛЕЈК БЕЛСА (ФЛОРИДА, САД) НОСИ ЗЕЛЕНА ЈАЈА.

ТРАЈАНОВ ЛУК

У АНКОНИ (ИТАЛИЈА) САГРАЂЕН ЈЕ БЕЗ ТРУНКЕ МАЛТЕРА, А ОДОЛЕВА ЗУБУ ВРЕМЕНА ВЕК ВИШЕ ОД 1900 ГОДИНА.



ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

●●● посматрајући свог нећака како се забавља покушавајући да произведе звук помоћу индукционог капема Елајча Греј дошао је на идеју да направи први телефон, али кад је отишао да пријави свој проналазак, утврдио је, горко се разочаравши, да га је Бел претекао за два сата.



●●● кинематограф, који је рођен пре 100 година у Индијском салону Гранд кафеа у Паризу, где су браћа Лимијер одржала прву јавну филмску пројекцију, дуго је сматран искључиво технич-



ком направом, па је чак и Жорж Мелијас, човек који је први увидео уметничке могућности филма, на чудан начин схватао економску страну свог посла - филмове је продавао на метар!

●●● још у 2. веку наше ере у Врњачкој Бањи лечили су се римски легионари који су овде имали своје опоравилиште.



●●● процењује се да су издавачи компјутерског програма у прошлој години претрпели штету од осам милијарди долара због копија које се илегално производе и растурају: 95 одсто ових програма у Латинској Америци и Индији су пиратски, у Француској тај проценат износи 33, а Британија даје добар пример са „само“ 27 одсто „лажњака“.



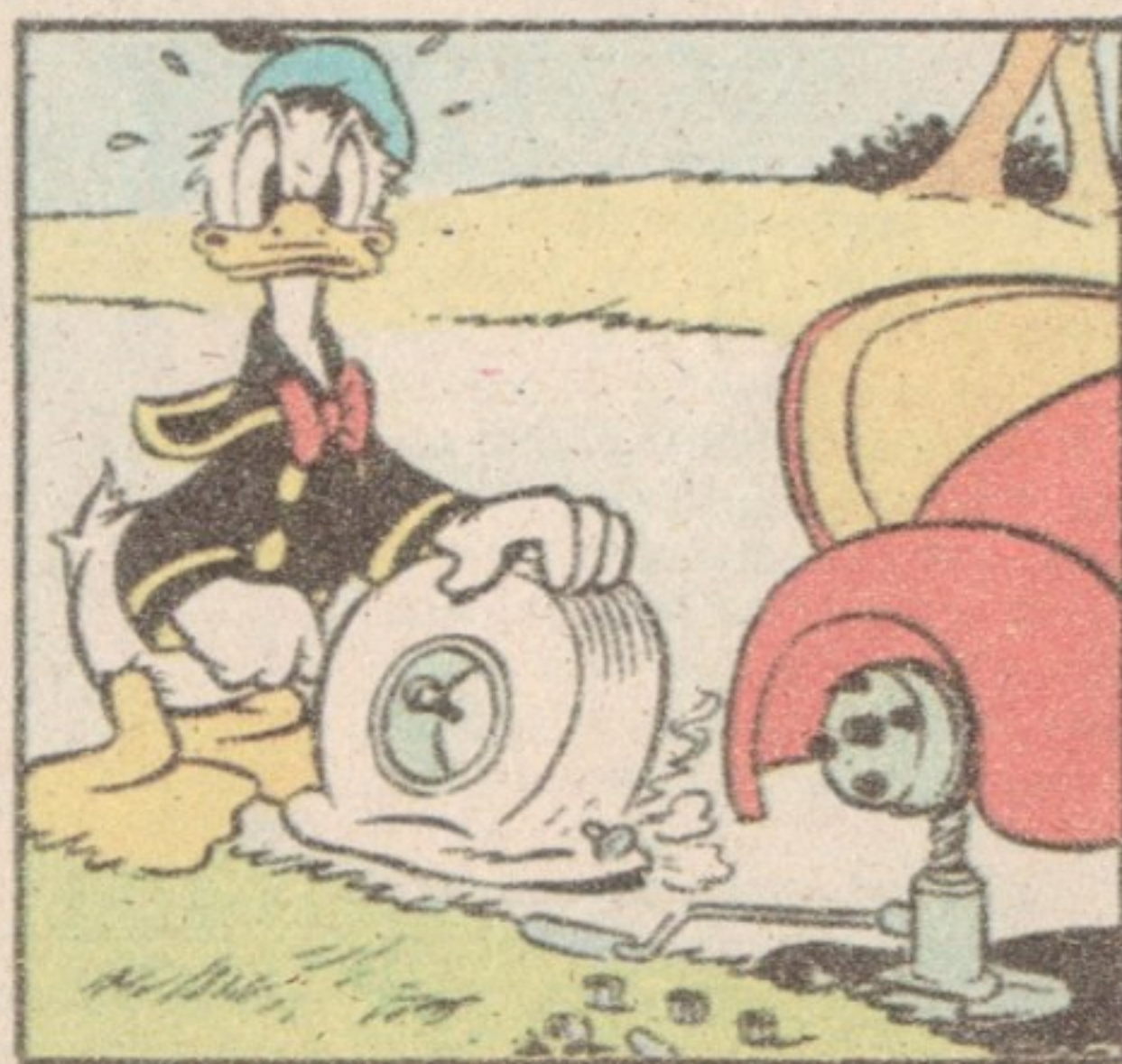
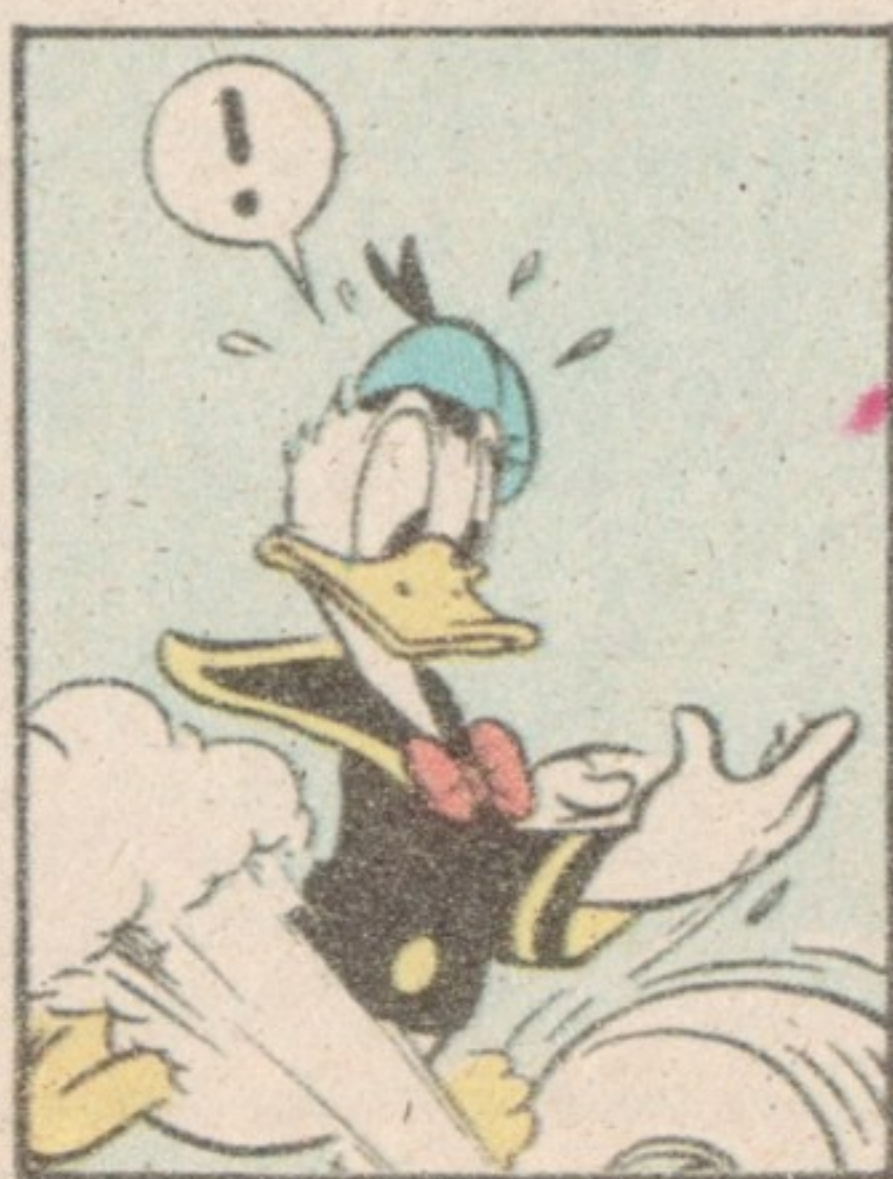
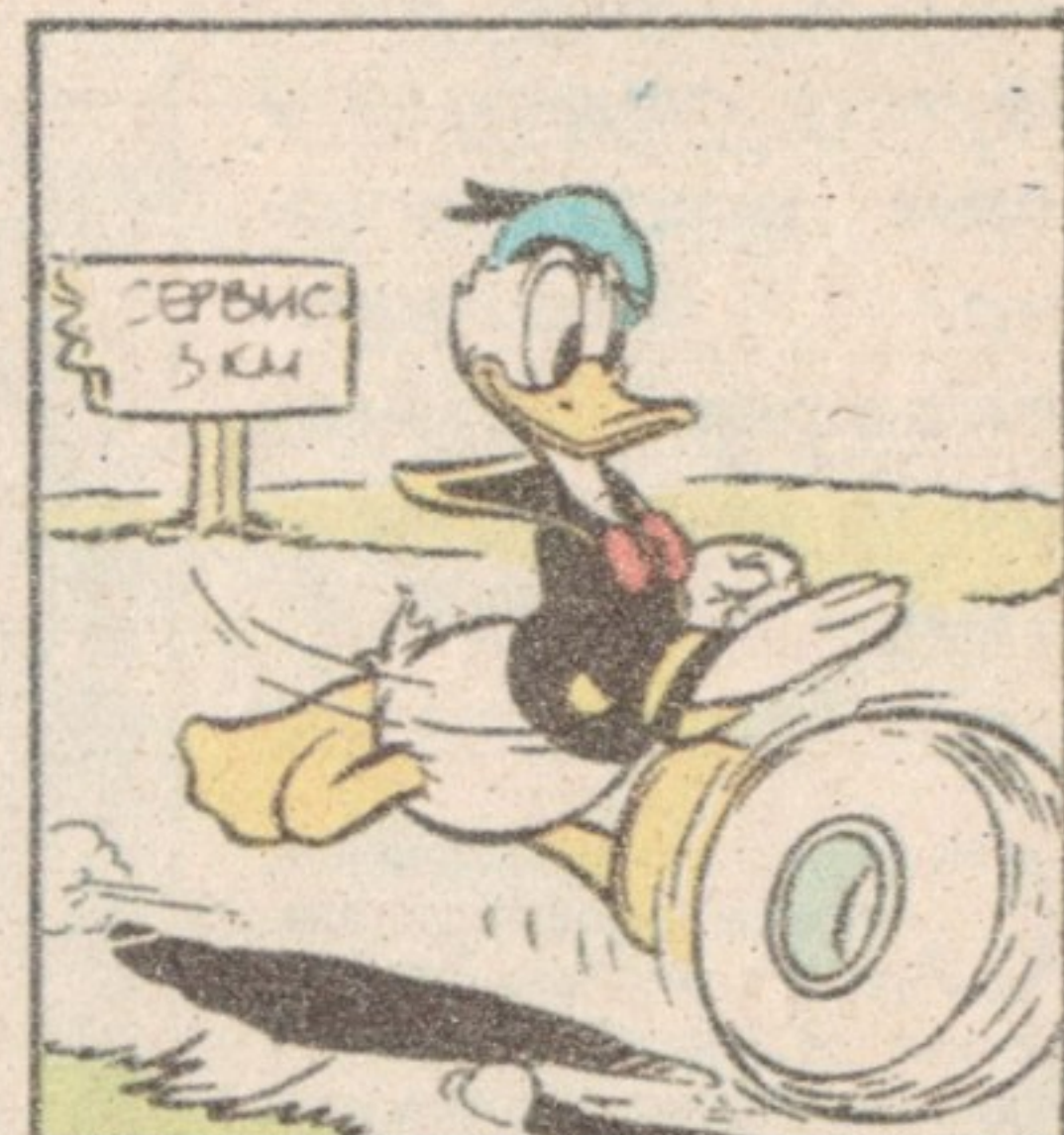
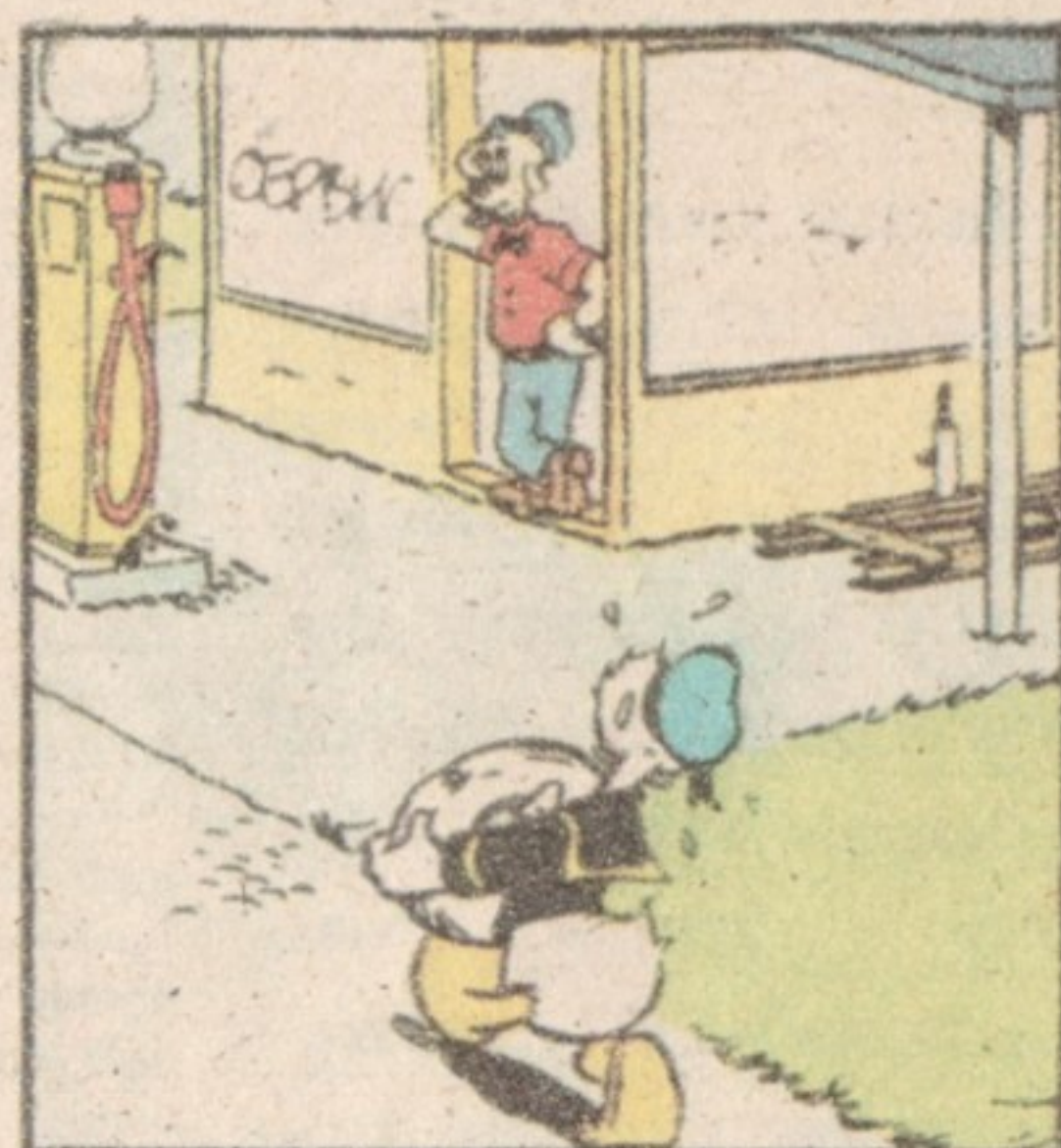
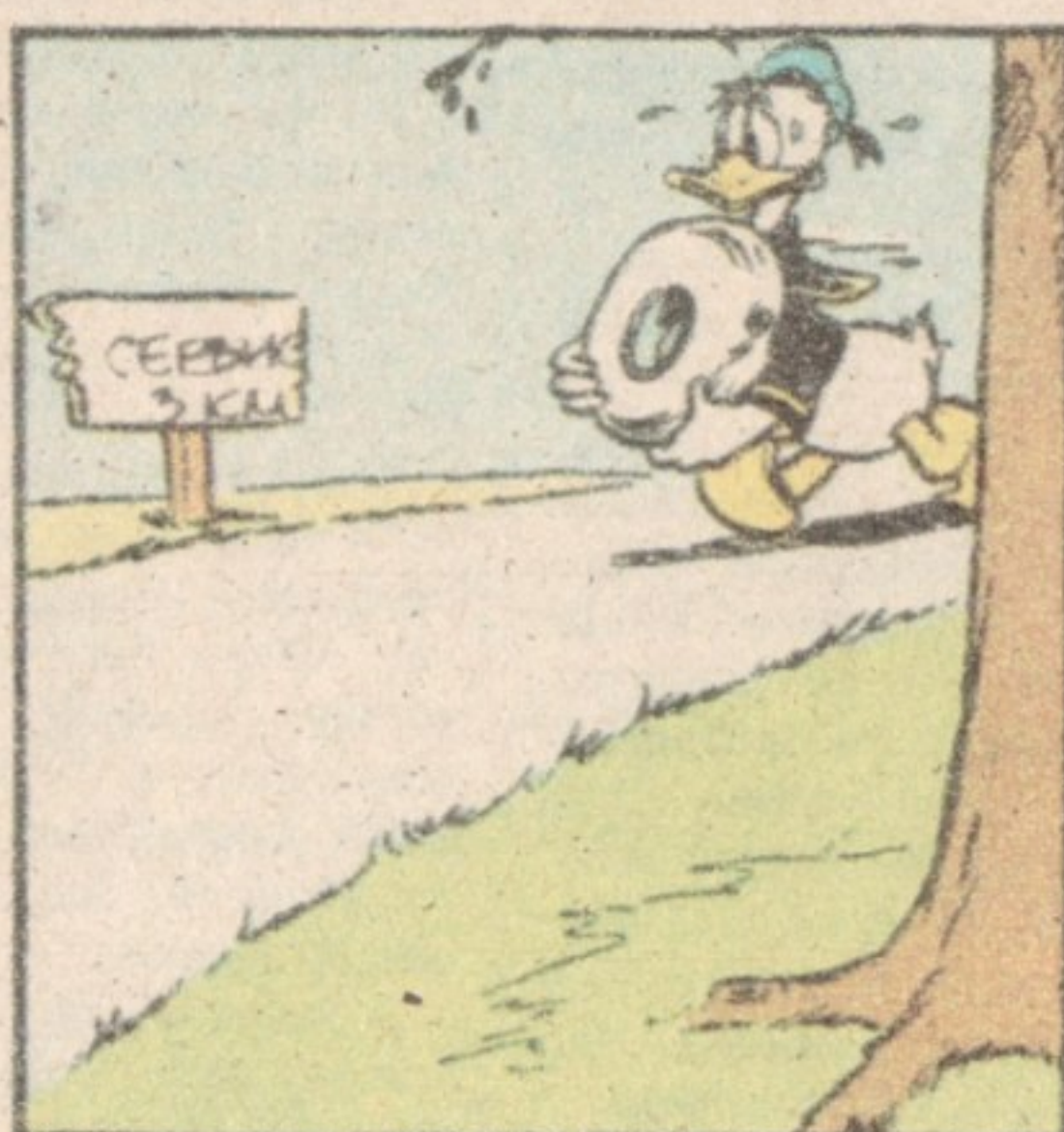
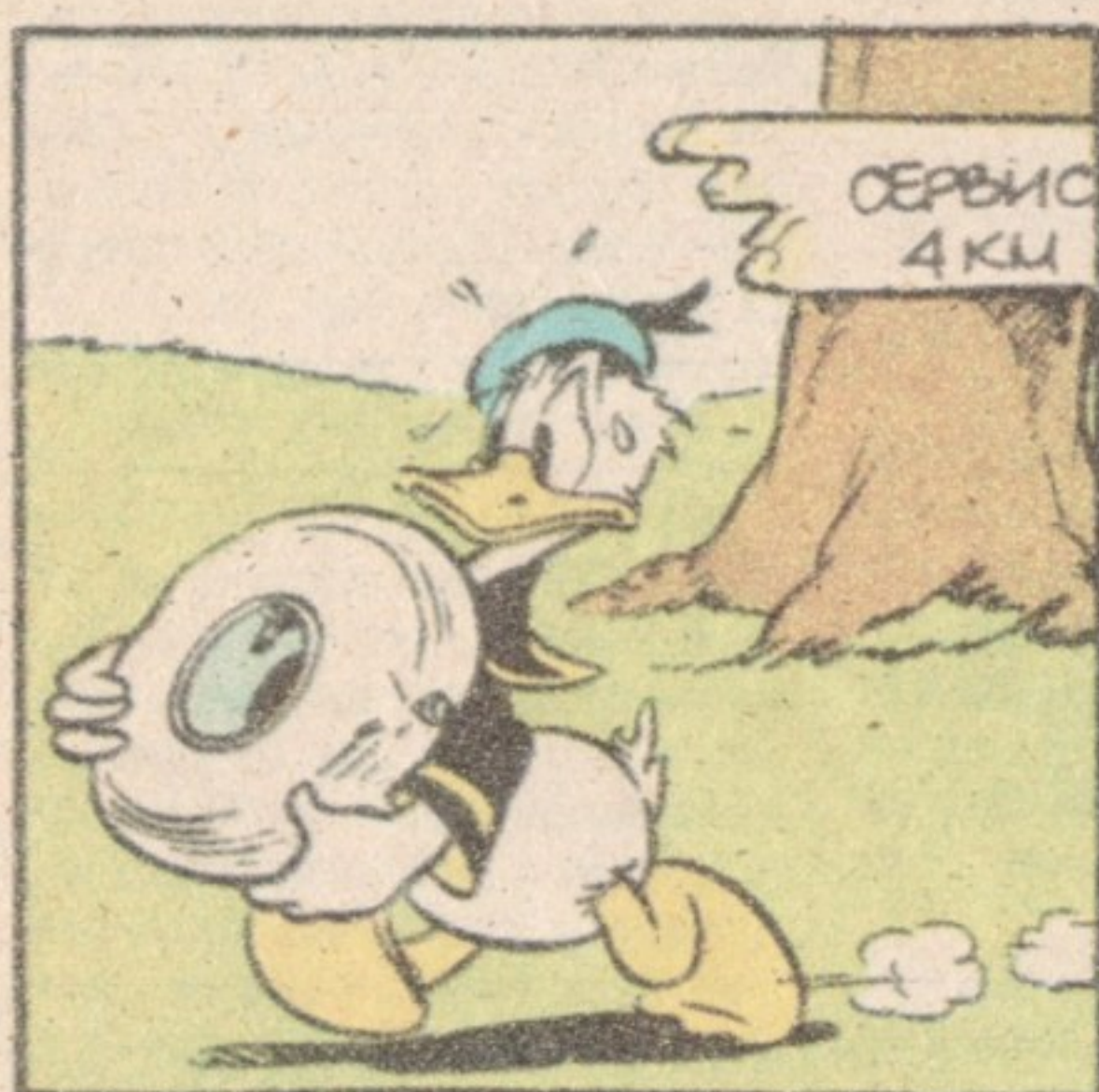
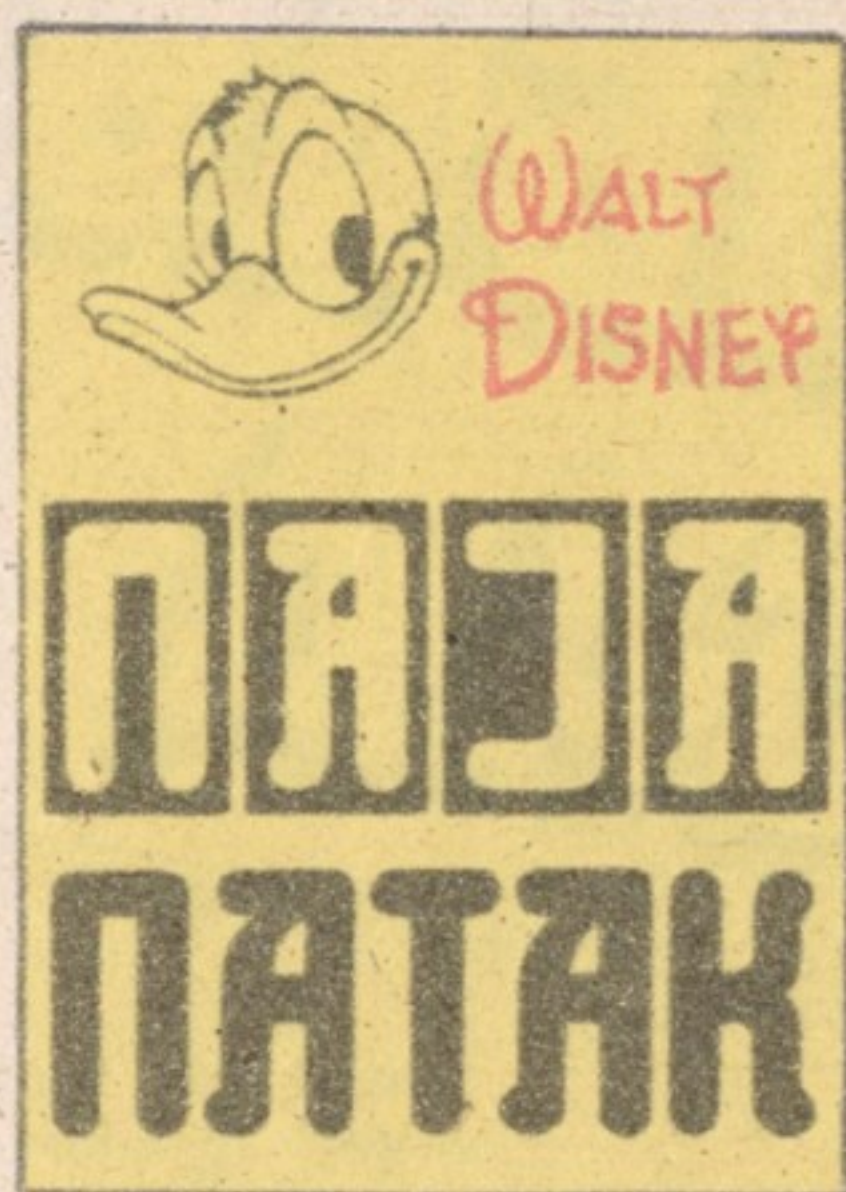
●●● од 1945. године до данас највише пучева било је у Јужној Америци (Боливија 27, Венецуела 24, Арген-

тина 22...), у Африци (Гана 15, Судан 13, Уганда 11...), у Азији (Индонезија 16 државних удара, Тајланд 14, Лаос 14...).



●●● екипа нутрициониста с Кембриџа ставила је скроб из биљних влакана на листу намирница које штите дебело црево од рака. Посебно препоручују банане и кромпир. Наиме, наука је утврдила да једну трећину рака на органима за варење изазива неправилна исхрана.

Илустровао Зоран Петковић Петко



КАКО СМО ОСВАЈАЛИ НЕБО

ПАРИЗ - БОМБАЈ VIA НОВИ САД

Наши пилоти Тадија Сондермајер и Леонид Бајдак кренули су у авантуру дугу готово 15.000 километара. Мали двокрилац „потез-25“ повукао је прави потез и нашу авијатику сместио у сам врх светског ваздухопловства. Линдберг је тек касније полетео...

Сви који су нешто значили, или бар мислили да значе, у тоалетама предвиђеним за посебно свечане прилике већ око поднева били су на београдском аеродрому. И сви са истим питањем:

— Кад стижу? Је ли јављен полазак из Цариграда?

Улице Београда и Земуна биле су аветињски празне. Забележено је да је тог преподнева — био је 8. мај, година 1927. — за вожњу од Београда до Земуна продато 33.000 паробродских и 6.400 железничких карата. Мноштво из Земуна и околних села није морало бродом или возом преко Саве. На тек изграђеном аеродрому сјатило се преко 50.000 душа.

Пред официрским павиљоном никла је трибина за високе госте застрта ћилимима. Око ње низови столица за званичне

делегате, а тамо даље, преко огромне пољане, на врелом подневном сунцу, гигао се народ испред кордона војске. Неки су ту и ручали, на опојној трави. Са београдске косе сваки час су трештале прангије. Испред трибине војна музика је изненада засвирала марш. Стигао је председник владе Веља Вукићевић са супругом. За њим министри и генерали.

Пролазе сати. Већину боли врат од честог гледања у небо. Авио-митинг је прошао, тамо према југу већ је одлетело у две групе, шест авиона. Као извидница и добродошлица.

Око пет, кад су и најмлађи

осетили умор од вишесатног ишчекивања, најпре се чуо шепат масе, потрм мук.

Из кабине авиона, препланули и насмејани, покушавају да изађу — ОНИ. Урлик масе стојио се у један глас:

— Живео Сондермајер! Живео Бајдак!... Живелии...

Онда се за тили час наши пилоти нађоше на рукама масе. У опасности, можда највећој дотада. Многи би хтели да се докопају дугмади са њихових комбинезона, неки би парче шала, други само да их додирну. Чује се, сав збуњен, глас наочите даме:

— Замисли, па они су пре неколико сати ручали у Цариграду...

Главни град Краљевине Југославије те ноћи није гасио светла, све кафане су радиле до зоре...

Био је то дочек сасвим примерен подвигу који су начинили Тадија Сондермајер и Леонид Бајдак, дотада незабележен у хиљадугодишњој повести наше главне вароши.

Икар слеђених крила

У време кад су насловне стране већине европских новина пунили текстови о свакојаким авијатичарским подвизима, кад су масе у делиријуму дочекивале своје љубимце који другују с небесима и кад је у дотичним земљама патриотизам попримао невиђене размере, и те како је одјекнула вест да наши пилоти — резервни ваздухопловни капетан инжењер Тадија Сондермајер и ваздухопловни поручник Леонид Бајдак — намеравају да у неколико етапа прелете готово 15.000 километара, од Париза до Бомбаја и навраг.

— Циљ је нашега пута да докажемо да и наша авијација учествује у светском напору за освајање простора и ваздуха — рекао је тада Сондермајер. — Данашњи апарати траже просторе за које су мале границе једне државе, ма колико она била велика, и добар авијатичар може бити само онај који може летети преко више земаља... Уз то, наш лет треба да одушеви омладину за авијацију, доказујући таквим летењем сву лепоту и величину авијатичарског позива...

Пре тога свет је брујао о подвизима Платијеа де Оазија, француског националног јунака, који је прелетео, прво, око 6.000 километара, са успутним спуштањем на релацији Париз — Рим — Тунис — Казабланка — Париз, а затим из Париза до Пекинга, 10.600 километара. Ту је била и сторија о руским авијатичарима Аршаровом и Карољовом који су савладали 7.800 километара.

У Прагу су праве овације приређене пилоту Орлинском који је савладао даљину од Варшаве преко Сибира до То-



Тадија Сондермајер (лево) и Леонид Бајдак снимљени по доласку у Бомбај.



Илустрација Брана Јовановић

кија и назад. Уз то, по повратку је са сломљеним крилима прелетео 7.000 километара.

Свет је, у то време, све више хитао трговима античких јунака Икара и Дедала. Само што овде додир сунчевих зрака није опрљео крила младом руском пилоту Каракадзину. Он се, горе високо, једноставно смрзао. Његов аероплан нађен је разлупан у тајгама Сибира, након десетодневне потраге.

Пун гас!

Јављано је, такође, да се у Пољској гради тридесет аеродрома, да се у САД та бројка већ готових летелишта попела на 3.608, да је у Берлину при крају уређење ваздушног пристаништа које ће аероплане моћи да прима и ноћу. Са ћутњом и зебњом примљена је обавест да је код острва Јуист „Луфтханзин“ авион погодио гром и да преживелих нема... Неспокој је донела и смрт

нашег учитеља летења Николе Кутерникова – 18. марта 1927. око 5 часова по подне – који се због кvara на мотору стрмоглавио ка земљи.

За разлику од осталих земаља, моћнијих и богатијих наши јунаци су за свој лет успели да искамче тек неких 500 хиљада динара кредита. И то за плаћање горива и уља на успутним станицама, односно за – недајбоже – карту и пренос авиона натраг у случају какве невоље. Чиновници су, они са црним навлакама на рукавима, израчунали да ће, буде ли све у реду, потрошити највише 50 хиљада динара. Остатак, разуме се, ваља хитно по доласку вратити.

Припреме за лет трајале су скоро месец дана. По много чему необичне. Јер, за разлику од осталих аероплана који су хитали у историју ваздухопловства, овај је претрпео најмање измена. Био је то серијски авион-извиђач „потез-25“ француске производње, с мотором „лорен“ од 450 коњских снага, коме је само дрвена елиса замењена металном и повећан простор за гориво. Уз то, он је био укључен у наше ратно ваздухопловство и то је била прилика да се, поред осталог, провере његове могућности.

Нешто после пет сати, 20. априла, кад је ноћ узмицала, пред зором, са версајског ае-

родрома крај Париза, почела је велика авантура. У књизи „Лет у Индију“, коју су Сондермајер и Бајдак објавили убрзо по повратку, стоје ови редови:

„...Хладно је, мрачно у црном посланом хангару. Механичари, уморни од 48 сати непрекидног рада, изгледају као авети... Пилоти, инжењери и преморени механичари стежу нам руке чврсто, дуго и без речи. Авијатичару се никад не каже „срећан пут“. Гипко и полако, њишући се на дебелим гумама, наш Потез крену из хангара на зелено поље. У пролетњу зору мека магла пала ниско по пољу и росна трава кваси кожне комбинезоне до колена.

Кратка проба мотора. У јутарњој тишини, као ратни поклич, одјекну његов помамни глас. Полеже по ветру висока трава, залупаше срца и оте се у магновењу дан од ноћи. Наш дан. Прикопчавамо последње пређице. Последњи поглед по инструментима. Последњи поглед у двоструки ред немих очију што нам кажу збогом. Последњи поздрав руком. Пред нама дуга ливада чији се крај губи у магли. Чека.

– Пун гас!...“

Индија, тамо на крају света.

Сунце је попило језеро

Немогуће је у једном новинском тексту чак и сажети авантуру наших пилота који су прелетели 14.860 километара за 8.715 часова. Израчунато је, касније, да су ефективно летели 89 сати и 5 минута, просечном брзином од 167 километара. Авион је, иначе, имао дупле команде, што је омогућава-ло једном од пилота да спава за време лета. За механичаре, разуме се, није било места, те је схватљиво због чега су одмах по слетању започели припрему апарата за наредну етапу.

Прва станица била је у Новом Саду у који су, савладавши 1560 километара, приспели после 8,25 сати летења. Чекала

их је најдужа путања: пуних 2000 километара до Алепа у Арабији. Даље су следила приземљења у Басри, Баску и Карачију, пуних 3.500 километара. До крајњег циља – Бомбаја – морали су да савладају још 1.200 километара... Онда је ваљало натраг, истом маршрутом...

У пилотски дневник, брижљиво вођен, тада није могао да стане податак да су се, рецимо, у Алеп спустили са мање од 50 литара горива у резервоару. А ту их је дочекала прича да су за длаку избегли горку судбину. Пустинја је ретко праштала грешке, а они би тешко преживели – да су морали принудно да слете – с резервом хране од два килограма чоколаде, четири килограма кекса и десет литара воде.

Потом умало нису залутали кад су од Алепа кренули даље. По њиховој карти, пред Багдадом су морали да наиђу на језеро Акаркув и да им оно буде оријентир. Њега нигде није било, пресушило услед јаке жеге. Срећом, убрзо се указао бајковити Багдад.

Онда су обалом Персијског мора летели над неочекиваном водом. Излио се Шат ел Араб, не слушајући њихову мапу, и није било никакве шансе да се евентуално безбедно спусте. „Потез-25“ их је, ко, Икаре, беспоговорно слушао.

Ново изненађење у облику пешчане олује сачекало их је мало даље. Смрт их је у налетима походила, посебно јер су морали да воде рачуна и о планинским врховима који су, тада, били нарочита опасност за оне који су презрели копнене путеве...

На крају, у Бомбају, са жаљењем су могли да утврде да немају времена да поштено упознају земљу коју је сањао Александар Велики. Аеродром Делали био је удаљен десетак миља, а ваљало је мислити на повратак...

Вратили су се након двадесет једног дана овенчани славом... У Београду, Новом Саду и Осиеку дочекало их је, заједно, преко сто хиљада људи, већином оних који више нису беспоговорно веровали да је табанање цестама најсигурнији и најпречи пут у – будућност...

Две недеље касније, 21. маја 1927, свет је добио новог јунака. Чарлс Линдберг је, без спуштања, први у историји прелето Атлантик, од Њујорка до Париза, за 33 сата и 37 минута. Небо се, коначно, приближило Земљи. Земљани су кренули у царство небеско, техником и храброшћу...

Петар Милатовић



ОПИПЉИВЕ ВИДЕО ИГРЕ

ФЛИПЕРИ УЗВРАБАЈУ УДАРАЦ

Пре десетак година био је смртно рањен: изгледало је да неће преживети поплаву видео-игара. Како је, ипак, успео да се поврати?



Једноставном логиком дошло се до закључка: оно што је имало успеха као видео-игра имаће успеха и као прави флипер. Тако су најпопуларније игре с екрана пренете у стварност, у три димензије. Роуд шоу „Вилијамс-Болија“ појавио се ових дана и у Европи.

Овог часа у свету звони, пијуче, чак, и говори два милиона флипера! Од тога само у Сједињеним Државама 870.000, а готово по 100.000 у Немачкој и Француској... Произвођачи и власници флиперана трљају руке. Зна се да једна од водећих фирми из ове области, америчка WMS, која је прошле године остварила близу 200 милиона DEM бруто промета, произведе годишње 100.000 електричних билијара „Вилијамс-Боли“, што чини две трећине светске производње. Ту би био и крај прецизним бројкама јер они који су у бизнису са аутоматским играма (и флипери и билијар спадају ту) пословично су дискретни. Због пореза, наравно. Успели смо само да дођемо до једног невероватног податка, заправо, рекорда који је постигнут 1992: тада је за 12 месеци на свим флиперима у свету укупно зарађено 14 милијарди DEM!!!

Дакле, флипер не само што није умро већ се врло добро осећа.

Међутим, још пре само десетак година ова игра, коју је 1930. измислио амерички инжењер Дејвид Готлиб, замало није ТИЛТОВАНА (израз који играчи флипера употребљавају кад се апарат, за казну што сте га превише дрмусали, укочи и пусти да вам лоптица пропадне). Основни разлог: видео-игре преплавиле су кафиће и дворане за забаву. И сама фирма „Готлиб“ замало није ставила кључ у браву како је захтевао њен тадашњи власник студио Колумбија. Да на чело фирме није дошао „дрски“ Џил Полак, фирма би коначно нестала. Што се тиче компаније „Боли“, тада другог водећег произвођача у овој области, она је своје одељење флипера продала WMS-у.

Како је то заправо пинбол – назив за флипере преко Атлантика – успео да се опорави? – У ствари – тврди један професионалац – флипери су много боље поднели ударац који су им задале видео-игре угуравши се у кафиће и сале за забаву него што су те исте видео-игре нешто касније издржале појаву кућних конзола који су их буквално растуриле. Другим речима, кад су се појавиле прве видео-игре, индустрија РС рачунара није била развијена, тако да су оне у једном тренутку заиста запретиле да истисну флипере по салама за забаву. Међутим, кад се указала могућност да свако у кући, на свом компјутеру, има 100 или 1000 видео-игара, видео-аутомати су потиснути, а флипер је пре-

живео: уградио је у себе многе компоненте видео-игре и остао. Живи доказ за ово што се десило је податак да је циновски произвођач видео-игара Сега постао недавно већински акционар Data East, трећег од водећих у индустрији флипера (иза WMS и Премијер технологији који је, у ствари наставак фирме „Готлиб“).

Да би привукли играче – углавном су то дечаци и младићи од 15 до двадесетак година, произвођачи се труде да брзо избацују све нове и нове флипере с новим сценаријем, дизајном, декором, везане за хитове у музици, на филму, у спорту. Тако је модел „Вилијамс“, инспирисан филмом „Породица Адамс“, оборио рекорд у продаји са 25.000 апарата! Ових дана појавиће се на америчком тржишту флипер са темом „Суђење О'Џеј Симпсону“, са решеткама, стражарима, поротом, судијама...

У Немачкој и Француској, које су најбоље флиперско тржиште у Европи, сваке године купи се нових 10.000 апарата. Просечна цена износи 7.000 DEM. Иако вам се то може учинити много (као један „југо“), његова „продуктивност“ је запањујућа: за годину дана, колико опет у просеку траје популарност једне игре, они ће својим власницима зарадити 3–4 милиона DEM. Израчунато је да се један флипер исплати за неколико недеља или највише неколико месеци! Укратко, флипер нису скупи а зарађују много.

Игра је, наравно, напредовала и на техничком плану. – Данашњи флипер – објашњава Вилијам Паркер, дизајнер код „Готлиба“ и творац „Ресјуа 911“ – то је много технологије плус далеко већи број комбинација у игри. – Сврше-

но је с оним временом кад се играч борио против механичких и динамичких појава. – Данас можете комуницирати с машином – објашњава Франк Бона, шампион Француске за 1993. – бирати према информатичкој понуди, играти за супер бонус, екстра бол (додатну лоптицу), цек-пот или (додатне поене), лок (закључану, резервну, додатну лоптицу) и тако даље.

Електроника је и у индустрији флипера нашла широку примену тако да данас већ од самог погледа на супер-модеран апарат може да заболи глава и пилота суперсоничног авиона: од свих оних дигиталних резултата, разних циља-бица, цака, блештећег лајтшоуа (укључујући „муње“), од канала, тунела, рупа, мета, препрека, дугмади, пичурки...

Ипак, све ове техничке новотије ни издалека не објашњавају у чему је толика привлачност флипера. – Видео-игре не могу се поредити са флиперима – каже један заљубљеник у ову игру. – Оне су само симулација, док је флипер стваран, жив, физички доживљај. Њега, на крају, ако ти пропадне лоптица, можеш и да треснеш што ти, свакако, неће пасти на памет да учиниш с екраном свог компјутера!

В. Милићевић



ГРЦИ СУ ИГРАЛИ ФЛИПЕРЕ ПРЕ 3.000 ГОДИНА!

Најстарији претеча флипера има скоро 3000 година! Наиме, Хомер описује како се грчки ратници забављају тако што у рупе ископане на косој падини убацују орахе. Други претходник флипера је „багатела“ која се играла на двору Луја XIV: задатак је био убацили билијарским штапом лопте у косо постављеној избушеној плочи.

Први модерни флипер потиче из 1930. Био је то Бафл бол који је измислио Дејвид Готлиб. Успех је био муњевит: за шест месеци продато је 50.000 примерака. Исте године „Боли мени-факторинг“, који је у Чикагу основао Реј Молони, произвео је Болиху. Играч је морао да дрма плочицу да би управљао лоптицом и тако је натерао да стигне у добитничку зону. Године 1947. „Готлибов“ Хампти-дампти био је први модел опремљен „флипер-бамперсима“ покретним полугама које служе за одбијање лоптице из опасне зоне у жељеном правцу. Последњи кључни датум: 1982. Кејмен, опет „Готлибов“, први апарат који је био нешто између флипера и видеоа.



1950 – године дрвета
Ове моделе (слева надесно, Бенк а бол, Квин ов хартс, Флајинг хај) произвео је „Готлиб“ негде 1950. Дрво се употребљавало као материјал за електрично-механичке флипере све до краја ове деценије кад су се појавили компјутери.



1960 – године електронике
Покретне мете, екстра (наградне) лоптице... Новине се множе. Сваких шест до осам недеља појављују се нови модели као што су ови овде „Болијев“ Ох бој 1964. и „Вилијамсова“ Дискотекa која је лансирана 1965.



1993 – године видео-игара
Флипер почиње да се везује за филмске, спортске и музичке звезде. Овде је „Демолиш мен“ (Разбијач) из 1993. инспирисан филмом Силвестера Сталонеа. Боцна дугмад којима се



управља бамперсима замењена су цијстицима, као код видео-игара.

КОМПЈУТЕРСКА
ЭКСПЕДИЦИЈА НА
АРКТИК

НА СЕВЕРНИ ПОЛ СЕДЕБИ У УЧИОНИЦИ



Вил Стегер предводи не свакидашњу експедицију у којој су три мушкарца, две жене и на хиљаде средњошколаца из 17 различитих земаља

Вил Стегер, у саоницама које вуку 33 пса, предводи међународну експедицију која је из Русије кренула пут Канаде. Ово путовање не свакидашње је и по томе што у њему учествује на хиљаде средњошколаца из целог света

Четрдесетдеветогодишњи Вил Стегер авантуриста је по природи, професор по професији, борац за очување наше планете по убеђењу. Желећи да споји све те своје љубави, почетком претходне године кренуо је пут Арктика. То можда и не би била вест вредна пажње да Стегер није решио, и успео, да у своју експедицију укључи и ученике средњих школа широм света.

Сваког дана, пошто заврше одређену деоницу пута, неко из Стегерове петочлане екипе писао је извештај о протеклим догађајима. Тај извештај преносио се на компјутер, потом се радиовезом слао у базу. Преко Интернета (Интернационалног компјутерског система) све фазе Стегерове експедиције пратило је на хиљаде ђака из 200 школа у 12 земаља света.

Ученици и њихови професори нису били само неми сведоци освајања Северног пола. Све време су били у прилици да прате оно што се одигравало на путу, али и да постављају питања о ономе што их занима. А питања су била разноврсна. Од тога како се понашају пси који вуку саонице, до могућности очувања ескимских насеобина и особина чудесног поларног светла.

Истовремено, ученици су учествовали у драматичним догађајима Стегерове експедиције, рецимо оном кад је та екипа била у животној опасности. Само што су поставили шаторе, почео је олујни ветар брзине преко 150 километара на сат који је буквално уписао шаторе и готово све намирнице. Срећом, све се добро завршило, а деца у школама славила су победу човека над природом толико се уживљавајући у арктичку авантуру као да у њој учествују.

Охрабрен успехом те „компјутерске експедиције“, Вил Стегер је почетком марта ове године опет кренуо пут Арктика. Његово освајање Северног пола јединствено је, пре свега, по томе што се на путовању од Русије до Канаде иде

саоницама које ће вући 33 пса. Све ће се одиграти у „једном цугу“, без одмарања и прекида, а на Северни пол треба да се стигне 22. априла, на двадесетпетогодишњицу Дана Земље.

Наравно, Вил Стегер је и овог пута у авантуру укључио и многобројне средњошколце, сада из 17 земаља света.

По Стегеровом мишљењу, велика је разлика између добро смишљених компјутерских програма који су сада на располагању ђацима из развијенијих земаља света и учествовање у истинским догађајима. Он, наиме, жели да подсети свет на угроженост појединих предела наше планете. Између осталог, постоји могућност да се поремети природна равнотежа на Северном полу, постоји опасност од истањеног озонског омотача над Арктиком, а празна бурад нафте загађују обале Арктика. Вест да су на далеком северу откривена налазишта дијаманата и да копачи пристижу у великом броју такође су једнако узнемирујућа. Ипак, највећа опасност је загађени ваздух који стиже са удаљености од хиљада километара.

– Дужност ми је да учиним све што је у мојој моћи – каже Вил Стегер. – Треба спасти планету док смо још у могућности да то урадимо. Ја настојим да сачувам Арктик. Ако данас упозорим децу и њима предочим све те опасности, они ће сутра, кад им предамо власт, можда више размишљати о будућности планете на којој живе.

В. С.

МА ШТА



КАЖЕШ

НЕЗАХВАЛНИЦИ

Возач камиона Доминик Мекдонел и васпитачица Кети Снелсон испијали су, свако за себе, пиће у једном бару у Херн Беју, у јужној Енглеској, кад је упала полиција и похапсила све који су се ту затекли због сумње да тргују дрогом. Узалуд су се Доминик и Кети бранили да с тим немају везе, да се не дрогирају... Заједно



са осталима полиција их је потрпала у кола и одвезла у станицу. Догодило се да Доминик и Кети буду заједно везани, па су се слатко испричали. Пошто је затим утврђено да су заиста невини, као што су и рекли, пуштени су кући. Међутим, њима се оно везивање поприлично допало па су одлучили да се венчају. На венчање су позвали много пријатеља и рођака, али оне захваљујући којима су се упознали нису. Прави незахвалници, рекао је шеф полиције.

КО ВРЕЂА ЗАКОН И ОБИЧАЈЕ?

Полицијски префект Пекинг издао је 1928. године оваку наредбу: „У много чему модерне жене својим понашањем вређају закон и обичаје. У овоме предњаче студенткиње и младе жене из најбољег друштва. Ако се ово и даље продужи, биће немогуће да се морал врати и буде онакав какав је пре био. Стога наређујем да полиција одмах хапси сваку жену коју би нашли у непристојном оделу и са буби фризуром! Жене имају да дрхте и да буду покорне.“

ТРАКЕ ЗА ЛЕПОТУ

Једна од најтраженијих манекенки света Џери Хол недавно је новинарима једног листа објашњавала тајну своје лепоте. Ево у чему се састоји: чим њен муж, Мик Џегер, изиђе из куће, дугонога Џери одјури у кухињу, зграби боцу уља, добро га утрља у тело, потом се облепи самолепљивом траком. Колико ће трака остати на телу, зависи од тога колико ће муж избивати из куће. Деси ли се да Мик преноћи на неком другом месту, Џери не очајава него лепо одспава у тракама. Свако зло има и своје добро ■



СПАСАВАЈ СЕ КО МОЖЕ!

Крајем окобра прошле године, баш уочи традиционалног америчког празника Ноћ вештица, телевизијска мрежа CBS одлучила је да прикаже емисију о тобожњем паду астероида на Земљу и објави вести о катастрофалним последицама које је он изазвао. Тако су гледаоци могли да виде „аутентичне“ сцене лета америчких борбених авиона који су имали задатак да испале кишу нуклеарних пројектила на астероид што се приближава Земљи и да чују вести са лица места из Европе, Азије и Америке. Пренос и уосталом цела емисија деловали су ништа мање стварно од чувене радио-емисије Орсона Велса 30. октобра 1938. у којој је објављено искрцавање Марсоваца, тако да је телефонска централа CBS просто била затрпана позивима обезбављених гледалаца. Већина је до те мере подлегла паници да уопште није чула глас спикера који је сваких неколико минута објашњавао да је реч о измишљеним извештајима и монтираним снимцима. ■



СИН И ПО

Јуна прошле године из добро чуваног затвора у Падови успео је да побегне шеф мафије покрајине Венето. Феличе Маниеро, како се иначе зове, ствар је извео тако што је просто ишетао преобучен у полицајца. Наравно да се полиција сместа дала у потрагу за њим. Средином новембра коначно је успела да му уђе у траг и поново га ухапси, што њега није посебно потресло. Једино је желео да преко телевизије поздрави своју мајку и поручи јој да не брине. Да ли због тога што је већ смислио ново спектакуларно бекство, тек – обећао је да ће ускоро имати прилику да га загрли. ■



РЕВОЛУЦИЈА И СУКЊЕ

У једном сибирском селу после Октобарске револуције општински пандур издао је наређење да све жене, без разлике, морају да носе кратке сукње. „У једној револуцији и мода, мора да се промени!“ рекао је он. Али, како су жене биле навикнуте на дуге сукње и нису марили за европску моду, није им падало на памет да га послушају. Видевши да се његова наредба не спроводи, ревносни пандур почео је редом да их хапси. Кад се за ово чуло у Москви, министар је сменио самовољног пандура, а жене су спокојно носиле своје старе дуге сукње. ■



ЖЕЉЕ

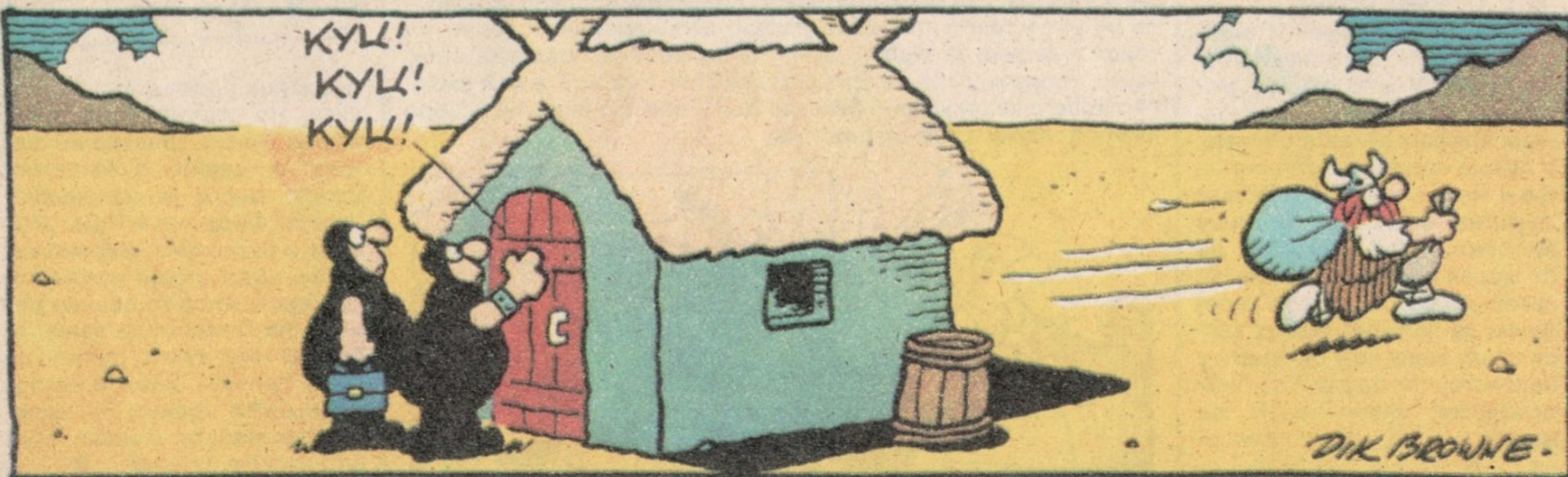
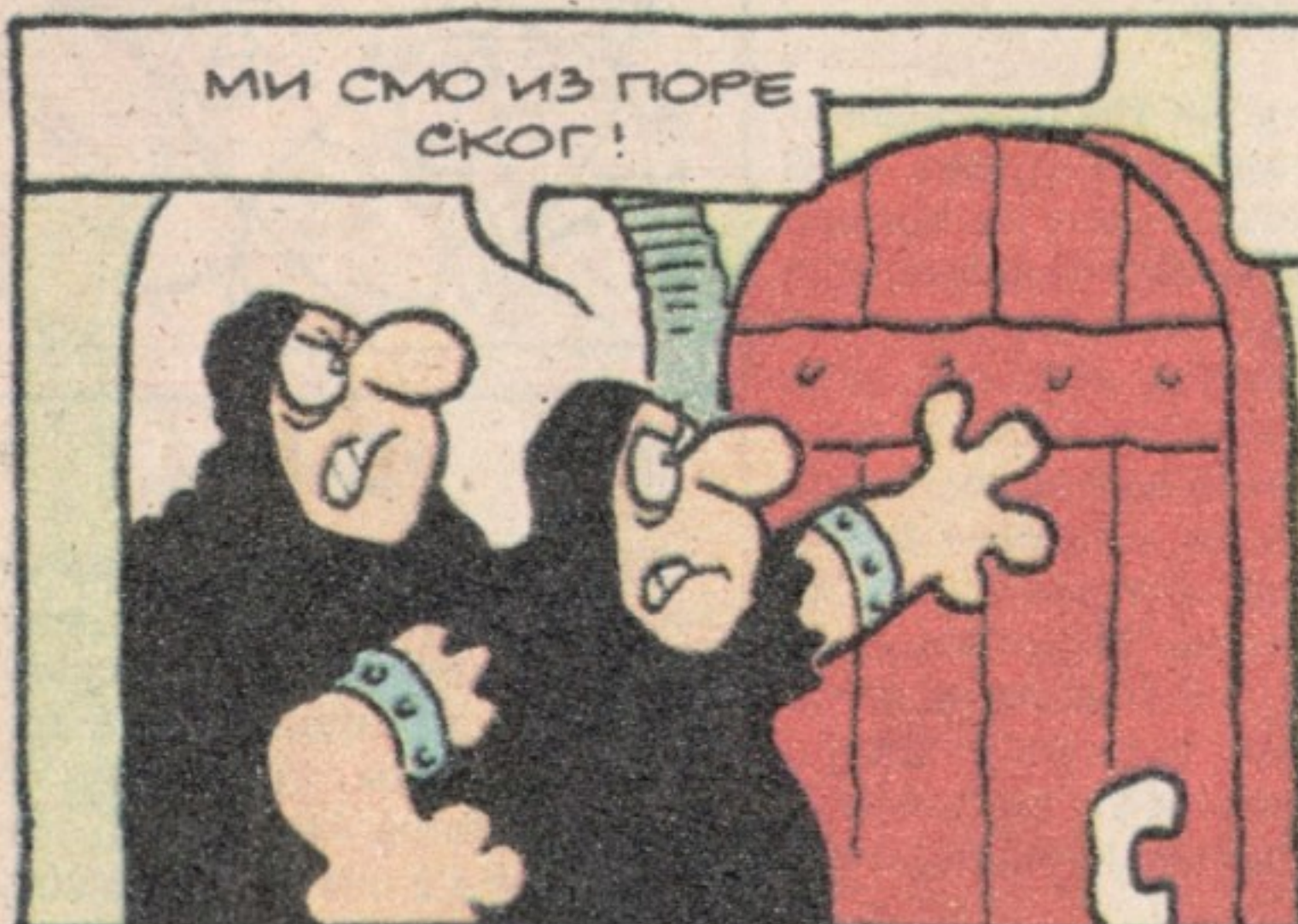
Пред сам крај 1994. године часопис „ОК Магазин“ обратио се неким холивудским звездама с питањем шта би желеле да им се догоди у 1995. Глумица Мег Рајан пожелела је да сними што више филмова у којима би играла интелигентне и духовите женске ликове што спада у, да тако кажемо, обичне жеље. За нешто необичнију, али ипак разумљиву жељу изјаснио се Пол Хоган: он би да, упркос поодмаклим годинама, у 1995. постане секс симбол. А да то није немогуће потврђује примером Шона Конерија који је за најсексепилнијег



мушкарца проглашен у 62. години. Но, одговор Харисона Форда, јунака „Звезданих ратова“ и серије о Индијани Џонсу, многе је изненадио. Шта то Форд жели? Да оћелави, и то потпуно. „Мрзим када се људи играју мојом кожом као што се то обично дешава на снимању, а осим тога, зар није дивно шетати по киши ћелав?“, каже и не помишљајући колико ће, можда, разочарати женски свет што уздише за њим. ■

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ



ОЧИ СУ
ОГЛЕДАЛО
ДУШЕ

ПЛАВООКИ СУ

СТИДЉИВИ

Научници су покушали да утврде зашто су људи плавих очију углавном стидљиви, спутани, неспретни, а смеђооки сушта супротност

Цртачи популарних Дизнијевих, али и других, ликова као да су то одавно наслутили. И несвесно су водили рачуна о вези између боје очију и карактера, па тако нежни, наивни и осетљиви, као што су Пепељуга или Алиса, имају плаве очи, а снажне, злонамерне и агресивне личности у цртаним филмовима тамне. И по народном схватању плавооки су наивни, недужни и лако их је повредити.

Амерички психолог Цером Кеган утврдио је да се деца стара само две године различито понашају у одређеној ситуацији. Плачљиве бебе престају да се играју и збуњено се придржавају мајчиних скута чим се суоче са непознатом особом или њима непознатим, страним предметом. Њихови храбрији вршњаци, пак, у таквој прилици не узбуђују се много нити се устручавају, не трче мајци, већ радознано покушавају да разреше загонетку пред којом су се нашли.

Свега 15 одсто деце може да се уброји у изразито повучене и стидљиве, односно отресите малишане. Међутим, такво понашање је урођено и обично се не мења током живота. Стидљивци, које родитељи сматрају претерано осетљивим, склони су издвајању и подложни су утицају

других људи. Насупрот њима, отворени и отресити клинци и касније лако успостављају односе.

Та разлика у нарави може да се види и по мрежњачи ока, утврдио је психолог Кеган проучавајући две групе дечака и девојчица. Стидљива деца већином су имала плаве очи, отреситија углавном смеђе. А боја очију зависи од количине пигмента меланина у дужици. Код плавих очију пигментација је растреситија, ако је гушћа – очи су смеђе. Но, зашто количина меланина одређује нашу нарав?

Одговор се вероватно налази у такозваном лимбичном систему, центру емоција у кори великог мозга који има и улогу алармног уређаја. Лимбични систем непрекидно проверава све надражаје из околине и упозорава особу ако нешто није како ваља. Спутани људи вероватно имају веома осетљив лимбични систем који и у случају мање опасности звони на узбуну. Због тога такви људи на безначајна душевна оптерећења реагују убрзаним пулсом и излучивањем хормона против стреса. А боја очију служи као показатељ осетљивости

овог центра. Смеђе очи, опет, указују да хипофиза излучује велике количине хормона меланотропина који поспешује таложење меланина.

Меланотропин кружи по појединим деловима мозга па доспева и у лимбични систем делујући као благи наркотик који омогућава лакше подношење психолошких тегоба. Мала количина овог хормона у мозгу доприноси плавој боји дужице ока, а плавооцима кажу, није лако. Значи ли то да онима са рајскоплавим очима не треба да завидимо?

А. Г.



ПУКОТИНЕ КОЈЕ СУ УШЛЕ У ИСТОРИЈУ САД

ПРВА ЉУДСКА ПУКОТИНА АВИОНСКОГ ПОЛЕТА

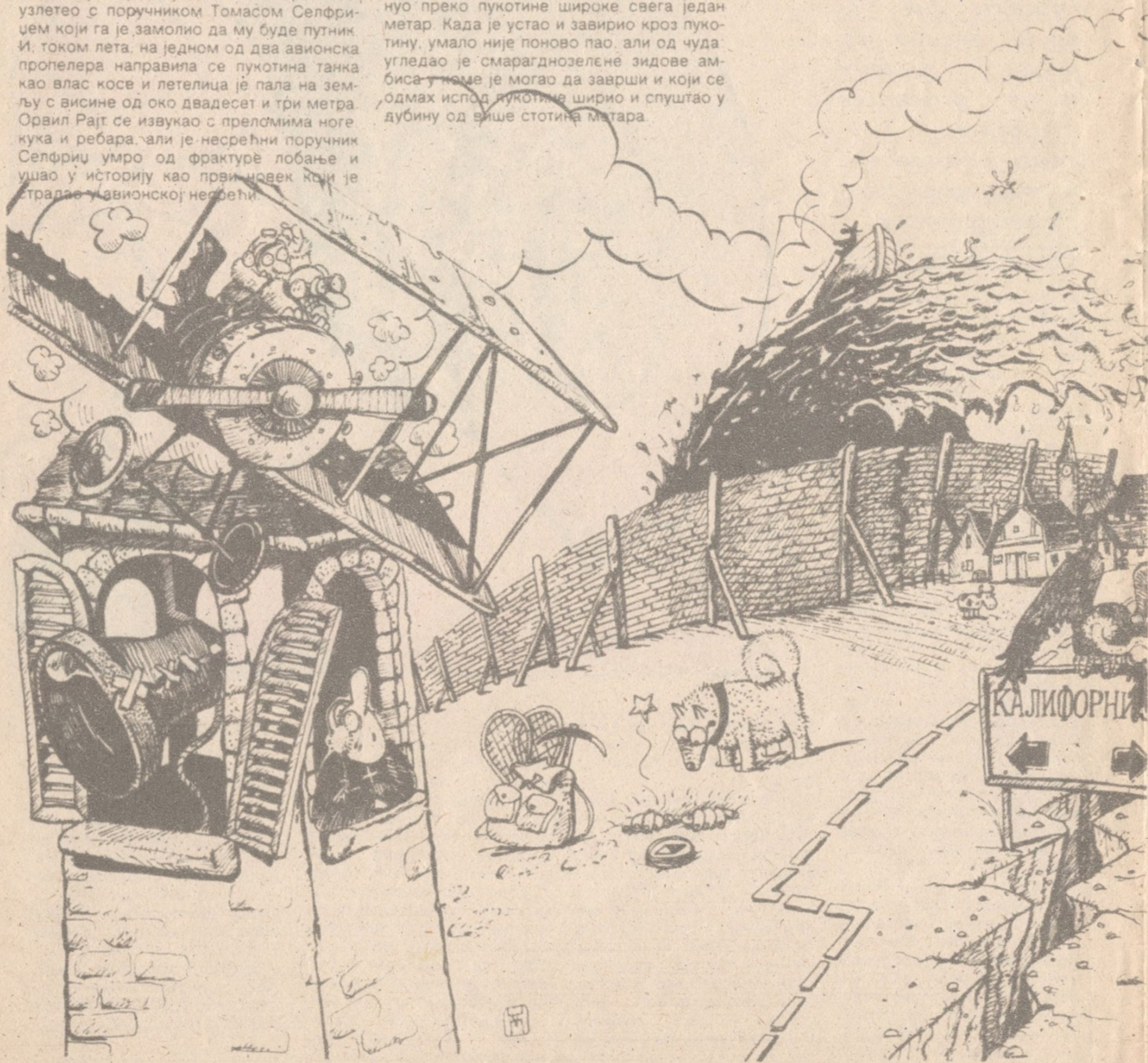
● Браћа Рајт, Вилбур и Орвил, конструктори су првог авиона с мотором и први су људи на свету који су таквим авионом полетели 1903. године. Док је, 1908. године, старији Вилбур Рајт боравио у Европи где је приказивао летење авионом, Орвил Рајт је изводио пробне летове за америчку војску у Порт Мајеру, држава Вирџинија. Орвил је 17. септембра 1908. узлетео с поручником Томасом Селфријем који га је замолио да му буде путник. И, током лета, на једном од два авионска пропелера направила се пукотина танка као влас косе и летелица је пала на земљу с висине од око двадесет и три метра. Орвил Рајт се извукао с преломима ноге, кука и ребара, али је несрећни поручник Селфриј умро од фрактуре лобање и ушао у историју као први човек који је страдао у авионској несрећи.

СМРТ ПРОМАШИЛА АДМИРАЛА

● Ричард Евелин Берд (1888–1957) чувени је амерички поларни истраживач и адмирал, који је извео разне подвиге. Из базе на Шпицбергу 1926. године први је прелетео Северни пол. Године 1929. летео је из логора Литл Америка на Росовој баријери до Јужног пола и назад. На Јужни пол предводио је многе експедиције и ниједном није изгубио ниједног човека. Зиму 1933. до 1934. коју је провео сам у метеоролошкој станици на Росовој баријери, за време своје друге експедиције на Јужни пол, описао је у делу „Сам“. Тада умало није страдао када је пао кроз висок снег испод кога се у леду пружала дугачка пукотина. Срећом, Берд је треснуо преко пукотине широке свега један метар. Када је устао и завирио кроз пукотину, умало није поново пао, али од чуда угледао је смарагднозелене зидове амбиса у коме је могао да заврши и који се одмах испод пукотине ширио и спуштао у дубину од више стотина метара.

ПОСЛЕДЊИ САТИ ЏОНСТАУНА

● У касно пролеће 1889. године на западу државе Пенсилваније падале су тешке кише. Од поплаве је на реци Конмо нашла вода акумулационог језера, насталог подизањем бране Саут Форк. Низводно од бране, у тесној долини 90 километара југоисточно од града Питсбурга, 2209 становника градића Џонстауна живело је своје последње овоземаљске сате. Тридесет првог маја у брани се отворила пукотина, а затим се, под ужасним притиском воде, брана и срушила. Џонстаун је збрисала побеснела бујица од 78 милиона тона воде високе десет метара.



ЗВОНО СА СРЦЕМ

● Џон Маршал, један од најблиставијих правничких умова Сједињених Америчких Држава, рођен је у држави Вирџинији, у сиротињској породици, 1755. Две године раније, јуна 1753. у граду Филаделфији, у држави Пенсилванији која се граничи с Вирџинијом, окачено је звоно тешко преко једне тоне, пречника три и по метра. То је постало чувено Звоно слободе, или Либерти Бел, јер је 8. јула 1776. обзнанило прво јавно проглашење Америчке декларације о независности (од Енглеске). Славни адвокат и политичар Џон Маршал постављен је 1801. године на веома висок положај врховног судије САД и, захваљујући свом делу, убрзо је прозван „Велики врховни судија“. Али, време је радило и против врховног судије и против Звона слободе. На славном звону појавила се уздужна пукотина баш док је тужно јечало оплакујући смрт „Великог врховног судије“ Џона Маршала 1835. године. Звоно је данас изложено у Холу независности у Филаделфији.

ПРЕПОЛОВЉЕНА КАЛИФОРНИЈА

● Сан Андреас, огромна пукотина у Земљиној кори, пружа се у дужини од преко хиљаду километара од северозападнoг угла Калифорније све до Калифорнијског залива. Изненадан тектонски по ремећај дуж четири стотине километара Сан Андреаса изазвао је у Сан Франциску разорни земљотрес 18. априла 1906. Земља око пукотине без дна као да се отворила да прогута све око себе. Град су опустошили и ужасни пожари који се нису могли гасити, баш као и недавно у Кобеу у Јапану, јер су у земљотресу покидане и водоводна и канализациона мрежа.

УБИЦА УБИЦЕ ПРЕДСЕДНИКА

● У цик зоре 26. априла 1865. на фарми Ричарда Гарета код Порт Ројала у држави Вирџинији патрола северњачке војске опколила је амбар у коме се крио бегунац од закона. Када је бегунац одбио да изиђе и преда се, амбар је запаљен. У бегунца је, пре него што је успео да побегне од све јачег пламена, кроз малу пукотину у зиду амбара пуцао и погодио га нестрпљиви војник по имену Бостон Корбет и тим поготком се уписао у историју. Јер, бегунац је био атентатор Џон Вилкис Бут који је у позоришту убио чувеног председника Сједињених Америчких Држава Абрахама Линколна. Патрола је Бута извукла из ватре, али је он убрзо умро од ране на потиљку.

ИШЧЕЗЛА ПОДМОРНИЦА

● Америчка подморница на нуклеарни погон „Трешер“ нестала је заувек у дубоким водама на пучини испред Кејп Коуда, држава Масачусетс, 10. априла 1963. Августа те исте године батискаф америчке морнарице „Триесте“ пронашао је део бакарне цеви с бројем „Трешеровог“ трупа. Морнарица је спровела истрагу која је дошла до закључка да је скупочена подморница са посадом потонула због пукотине на уређају за пумпање морске воде. Цивилни океанографи били су мишљења да су снажне струје изазване олујом потиснуле „Трешер“ до дубине коју његово корито није издржало и да се направила пукотина која је за подморницу била кобна.

Бојана Дожић



Илустровао Душан Павлић

МЕДИЦИНА

Физика бесмртне душе

Наука се увек држала подаље од истраживања онога што називамо „духом“ или „душом“ препуштајући тај клизав терен рели-

гији и парапсихологији. Овај табу толико је уврежен да су научници упутили најоштрије критике чак и таквој величини каква је Френсис Крик, добитник Нобелове награде, заједно са Џемсом Вотсоном, проналазачем ДНК (дезоксирибонуклеинска киселина), због његовог недавног предлога да се

„научно проучи свест и њен однос, уколико уопште постоји, са хипотетичном бесмртном душом“. Доктор Крик овим није имао намеру да се приближи натприродним појавама, само је претпоставио да је свест објашњива у границама хемијских реакција и електричних струја. Ово је ње-

дине. Доктор Еклес је један од барјактара „дуализма“: он подржава постојање свести која је одвојена од мозга, али уз једну новину. По њему, однос између свести или ума и мозга може да буде аналоган „пољу вероватноће“, то јест, лишен енергије, а ипак у стању да изазове конкретне ефекте. Најбољи пример за то јесте опажање: када усредсредимо пажњу на до-



Френсис Крик и
Џемс Вотсон

На ломачу с јеретицима!

НАУЧНИЦИ КОЈИ МИСЛЕ ДРУГАЧИЈЕ

говим колегама било довољно да га сврстају међу отпаднике заједно с једним другим научним великаном чије су идеје на ту тему биле сасвим супротне Криковим. Реч је о неурофизиологу Џону Еклесу, добитнику Нобелове награде за медицину 1963. го-

ЕНЕРГИЈА

Одбачена фузија

Марта 1989. научни, а и остали, свет потресао је једна вест-бомба: добијена је топлота на собној температури пропуштањем електричне струје кроз паладијумске електроде уроњене у тешку воду обogaћену деутеријумом. Другим речима, пронађен је нов начин добијања енергије! Аутори експеримента

Американци Мартин Флајшман и Стенли Понс тврдили су да је порекло те енергије нуклеарно јер се у унутрашњости паладијумских цилиндара одиграо процес фузије атомских језгара. Била је то

хладна фузија јер није, као код уобичајених спајања атомских језгара, захтевала ужасно високе почетне температуре равне онима у средишту Сунца. Академски свет је хладну фузију дочекао хладно са основном примедбом да је добијена топлота минимална и да се није ослободило довољно неутрона, па се нипошто не може говорити о фузији већ о некој другој реакцији или, чак, о превари. Председник Токијског универзитета, нуклеарни физичар Акито Арима, изјавио је да ће, уколико се покаже да је хладна фузија могућа, напустити позив, обријати главу и постати будистички калуђер. Мали број научника наставио је експерименте и дошао до резултата сличних Флајшмановом и Понсовом и то и с другим металима а не само паладијумом и чак и без тешке воде. Због чега, онда, физичари не прихватају хладну фузију и не раде на њеном усавршавању и омасовљењу будући да би се помоћу ње добијала неограничена јефтина енергија? Можда зато што постојећа физика није у стању да објасни њене механизме, а нека сасвим нова теорија бацила би у воду или проме. Ја добар део досадашњих сазнања. Нешто слично догодило се у давној прошлости када је први пут натукнуто да се, можда, Земља окреће око Сунца, а не оно око ње. Ова теорија сместа је одбачена јер је запретила да поништи све технике израчунавања на бази „епицикала“ помоћу којих су аристотелијанци, упркос свему, успевали да предвиде еклипсе и кретања сазвежђа.

НЕКАДА СУ ИХ ПРИМОРАВАЛИ ДА СЕ ОДРЕКНУ СВОЈИХ УЧЕЊА ИЛИ СПАЉИВАЛИ. ДАНАС ОНЕ КОЈИ ИДУ ПРОТИВ СТРУЈЕ СПРЕЧАВАЈУ У КАРИЈЕРИ: ВРАТА УНИВЕРЗИТЕТА И ИНСТИТУТА СУ ИМ ЗАТВОРЕНА, НЕ ПОЗИВАЈУ ИХ НА КОНГРЕСЕ, НЕ ШТАМПАЈУ ИМ РАДОВЕ, НЕ ОДОБРАВАЈУ СРЕДСТВА ЗА ДАЉЕ ЕКСПЕРИМЕНТЕ

Припремила
Бојана
Дожић



ЕНЕРГИЈА

Мартин Флајшман и
Стенли Понс

МЕДИЦИНА

Џон Еклес

АСТРОНОМИЈА

Фред Хојл

гађај који очекујемо, да нас убоде инјекција, рецимо, у мозгу се покрене неки део пре него што је мозак тај сигнал, убој игле, уопште примио. Доктор Еклес тумачи овакве појаве као физичко исказивање поља вероватноће.

АСТРОНОМИЈА

Биг Бенг је грешка

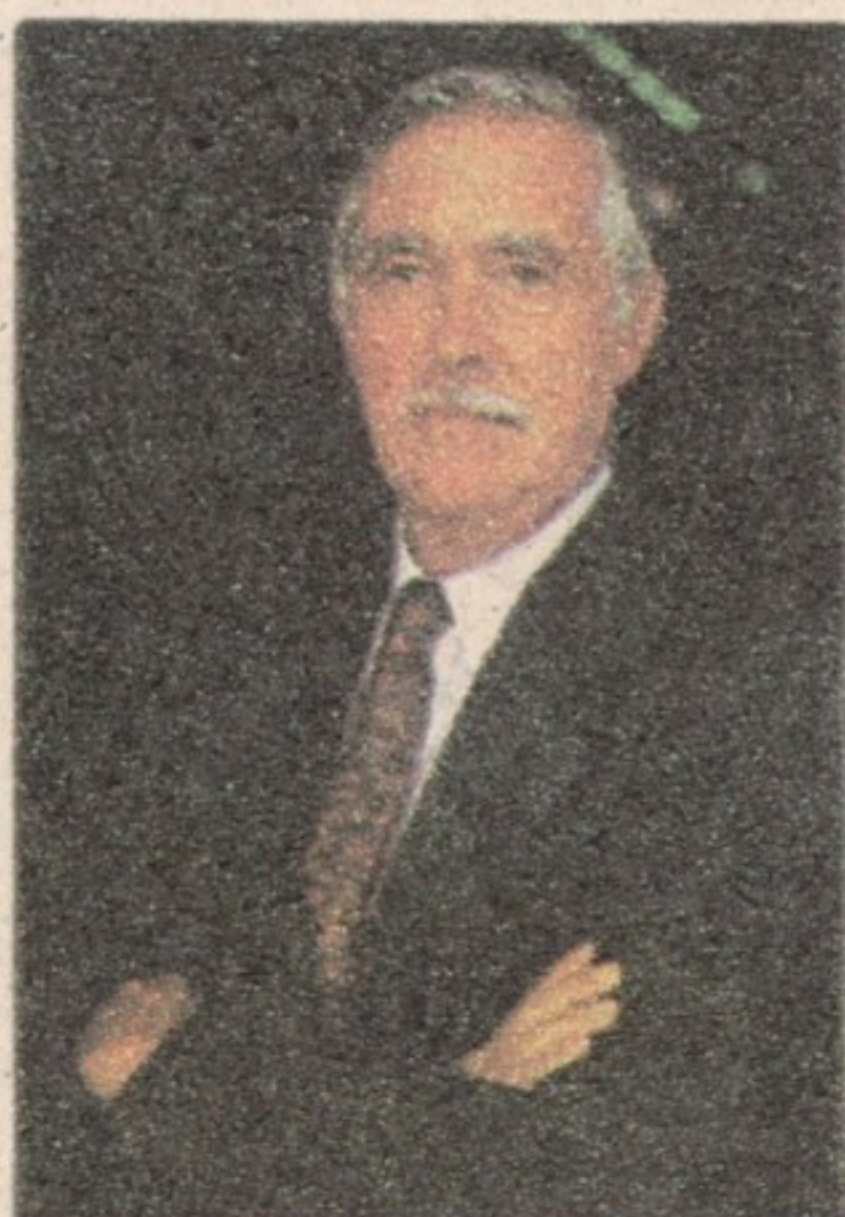
Један од најжешћих научних ратова 20. века отпочео је педесетих година и то око порекла свемира. Постојале су две теорије које су се „ударале“: теорија праисконске експлозије звана Биг Бенг или Велики прасак и теорија континуираног стварања материје названа „стационарно стање“. Ову другу поставио је британски астрофизичар Фред Хојл 1948. године. Хојлова теорија није успела да оправда осматрања начињена тада најновијим телескопом на Маунт Паломару и Биг Бенг је однео победу. Његов дефинитивни тријумф дошао је 1965. када је у свемиру откривено дубинско зрачење као остатак Великог праска.

■ Фред Хојл је тада признао да његова теорија јесте била помало „лопава“, али никако погрешна и бацио се на уклањање њених мана. По њему, сасвим је неприхватљиво и незамисливо веровати у праисконску експлозију која се одиграла мимо свих закона физике: Биг Бенг је описан као нулти тренутак у коме су истовремено настали материја, енергија и сви закони физике. Хојл је затим успешно изазвао на двобој и друга веровања савремене астрономије. Седамдесетих година изнео је јеретичку претпоставку да се органски молекули, који су основа живота, стварају у међузвезданим просторима, а не на планетама како је тврдила званична наука. Доказ да је био у праву стигао је јуна 1994. године: молекули глицина, једне органске супстанце, откривени су на Сагитаријусу В2, међузвезданом гасном облаци у близини средишта наше галаксије Млечног пута.

■ Хојл је још 1953. постигао огроман успех предвидевши постојање једне врсте угљеника, никада виђеног, али неопходног, како је он тврдио, за синтезу тешких елемената у унутрашњости звезда. Откриће тог елемента донело је Нобелову на-

граду, али не Хојлу већ његовом сараднику који га је доказао експерименталним путем. Академски свет није био расположен да својим највећим признањем крунише једног од својих најцрњих отпадника, без обзира што је отпадник био у праву. Он је, свакако, остао морални победник.

■ Године 1988. Фред Хојл се латио преправке своје теорије „стационарног стања“ настанка свемира изневши претпоставку о постојању мноштва спонтаних, малих и великих, стварања материје која су се одиграла у близини снажних гравитационих поља. Другим речима, слабина стварања не капље равномерно и непрекидно, како је првобитно мислио, већ се отвара и лије када се за то стекну услови. У том случају, упоран је Хојл, Биг Бенг је само једна од безбројних епизода настајања материје. „Не кажем да у мојој теорији нема још много тога да се рашчисти“, признаје Хојл. „Дубинска космичка зрачења, на пример, могу се објаснити само претпоставком да су супернове испуниле међузвездани простор дугачким танушним траговима гвожђа. Не тврдим да је моја теорија сигурно исправна, али тврдим да је теорија Великог праска скроз погрешна!“ Али, Хојлова теорија успева да објасни космичка тела која збуњују званичну науку сврстану око Биг Бенга. У таква тела спадају и квазари, мајушне просторне зоне које испуштају огромне количине енергије. Према присталицама теорије Великог праска, то би била језгра далеких праисконских галаксија чија је абнормална енергетска активност изазвана присуством огромних црних рупа. Према јеретичима Хојловог типа, то су само нека од места где се ствара материја.



Халтон Арп

■ Ову могућност потврђују подаци које је сакупио један други астроном, јеретик Американац Халтон Арп, који је, да би могао да настави своја отпадничка истраживања, био принуђен да напусти Сједињене Америчке Државе и пресели се у Немачку у Институт Макс Планк. „Научни свет је заслепљен предрасудама“, каже др Арп и као доказ показује бројне снимке галаксије који делују као да су у великој близини два или три квазара. Да ли је то варка, односно искривљења услед перспективе? „Нипошто“, одговара Арп, „анализе вероватноће и сателитски подаци потврђују из дана у дан да између сазвезјка и квазара постоје физичке везе“.

ДЕМОГРАФИЈА

Бела куга?

Предвиђења стручњака Уједињених нација да ће се 2050. године на Земљиној кугли тискати и, углавном, гладовати 12,7 милијарди људи усудио се да назове лажном узбуном Аустралијанац Џон Калдвел, један од најславнијих демографа (грчки: демос – народ, становништво) и председник Међународне уније за проучавање становништва. „Искусство из протеклих двадесет година наводи на спори пораст“, изјавио је он на Светској

демографској конференцији у Каиру септембра 1993. „Стопа плодности већ двадесет година опада готово у целом свету, па је вероватно да ће глобални број становника, пошто 2100. достигне максимум од 11 милијарди, почети да се смањује, кроз два-три века, и враћа на садашњи ниво.“ У свету је просечна стопа плодности већ пала на 3,4 детета по жени у поређењу с петоро деце по жени од пре четрдесет година. А Европи као да прети бела куга с 1,6 дететом по жени, вредност нижа од неопходне да се одржи исти број становника, на челу са Италијом где је, с 1,5 дететом по жени, стопа natalитета најнижа у свету. Према Џону Калдвелу, ниска стопа рађања прошириће се на целу планету, укључујући и Африку, да би се зауставила на 1,7 дететом по жени. „Али, ово не значи да нас, на крају и средњи рок, неће бити суакше јер, пре него што почне да опада, број становника Земље ће се више него удвостручити“, тврди Калдвел. Експерти за демографију нису склони да његове тезе прихвате пошто они предвиђају нешто сасвим друго. Остаје да се види ко је од њих у праву.



НАУЧНИЦИ КОЈИ МИСЛЕ ДРУГАЧИЈЕ

ХИТОВИ

Времпловом кроз тунел

Израелски научник Амос Ори поднео је теоријски доказ који отвара нове наде за временску машину или времплов. У тексту објављеном 1994. у „Ревии за физику“ он је доказао, мада само математички, да би материја, у одређеним случајевима, могла да прође кроз црну рупу и – сасвим супротно ономе што је утврдио Стефен Хокинг и наука прихватила – црна рупа послужила би као „тунели“ између прошлости и садашњости и то захваљујући дисторзији коју изазивају у ткиву простор-време.

● Веома је занимљива, и сасвим јеретичка, теорија француског експерта за социологију човекове средине Бернара Пикона који је проучавао раширену појаву летњих пожара у Француској – сваке године уништавају око 40 хиљада хектара шуме – и закључио да ватра има позитиван еколошки ефекат. „Подземни изданци брзо израстају и вегетација постаје богатија и разноврснија идући напред повратку животињских врста ишчезлих из тих области“, тврди Пикон саблажњавајући своје колеге. Пиконова проучавања су показала и да, упркос толиким летњим пожарима, или баш захваљујући њима, у Француској данас има много више шума него у прошлом веку.

● Из Сједињених Америчких Држава стиже сумња да је знак за узбуну због ефекта стаклене баште претеран. Најновија посматрања Чарлса Килинга с Калифорнијског универзитета показују да се количина угљен-диоксида у атмосфери смањује. Претпоставља се да га, помоћу неких тајанствених механизма, упијају океани али, „ма каква била истина“, каже др Килинг, „ова истраживања доказују да ужасно мало знамо о гасу који највише доприноси стварању ефекта стаклене баште“.



МИРИС СТРАХА

**Кренути у ка-
њон Дрине у
лов на дивоко-
зе, Томислав
Живковић из
Београда није
могао ни да са-
ња да ће умес-
то ловца поста-
ти плен**

Било је праскозорје и измаглица над језером још се није подигла када смо мој друг Митар и ја упловили у кањон Дрине. Дочекала нас је тишина, мртва. Није се чуло ништа осим уједначеног брујања нашег „томоса 4“, чак ни хук воде. Дрина је овде била сапета, мирна. Чиста супротност мени: ја сам сав горео од узбуђења. Први пут сам ишао у лов на дивокозе и питао се хоћу ли погодити ону праву, за одстрел? И ко ће бити бржи, она или ја? Промашим ли отпрве, винчестерку могу слободно да спакујем у футролу и вратим се кући. Још ни један од мојих пријатеља ловаца није успео да на дивокозу испали и други хитац.

Забављен тим мислима нисам ни приметио кад смо се примакли Доловима. Вешто

маневришући, Митар је пристао уз обалу, тачније заравњену стеноу која је, по тврђењу тамошњих ловаца, служила као појило. И док је он везивао чамци, ја сам тражио место где ћемо заузети бусију. На самој стени нисмо могли да останемо и једино место које ми се учинило колико-толико подесним била је мала зараван, неких сто метара више, обрасла грмљем. До ње је могло да се стигне стазом којом, по мом уверењу, није ступала ничија осим дивокозина нога. Колико сам грешио, тог тренутка, разуме се, нисам знао.

Хтео сам да будем први

– Па, како ти изгледа? – упитао је Митар износићи ствари из чамца. Договорили смо се да овде и останемо уколико се дивокозе не појаве у току дана.

– Одлично – рекао сам. Овде на дну кањона, имао сам осећај да постајем вечан као и сама река.

– Да прегриземо нешто? – предложио је Митар. Нисам имао ништа против. Био сам гладан као вук, а ко зна кад ћу поново имати прилику да једем. Уосталом, јутро је већ поодмакло иако се то овде доле баш и није примећивало. Светлост је и даље била мутна.

Десет минута касније били смо спремни за покрет.

– Ја ћу први – рекао сам и, пребацивши карабин и ранац преко рамена, кренуо сипаром навише. Стаза, ако је уопште тако могла да се назове, водила је право горе педесетак метара. Пажљиво сам бирао где ћу стати јер је сваки неопрезан корак могао скупо да кошта мог друга: покрене ли се и један камен, могла је да крене права лавина. Они који су имали прилику да виде одрон знају о чему говорим.

Већ после првих десет метара осетио сам да ми је претопло, па сам скинуо прслук и заврнуо рукаве. Доле, на стени, Митар је чекао да се ја докопам чврстог тла па да и он крене. Није хтео да ризикује да му неки камен разбије главу. И то је било сасвим у реду. До најближег лекара била су потребна бар четири сата вожње.

Прешао сам још неколико метара кад сам зачуо чангрљање камења. Прва мисао ми је била да је у питању дивокоза која је пошла на појило, следећа да можда и није. Подигао сам поглед и у том тренутку застао ми је дах: право према мени, спуштао се медвед. Велики, највећи кога сам у животу видео.

Ништа осим страха

Ваљда истог тренутка кад сам ја угледао њу и звер је спазила мене. Застала је и спустила главу као да не верује својим очима, а онда, разјапљених чељусти, пошла наниже.

Већ дуго сам ловац и видео сам много дивљачи, чак и из непосредне близине, али никада се нисам уплашио као овог трена. Овај сусрет је дошао тако изненада, тако брзо да нисам успео да скинем карабин с леђа. А и да јесам, тешко да би моја винчестерка успела да га заустави. Да се окренем и потражим спас у бекству, било је безизгледно. Звер је, сасвим сигурно била бржа. Да покушам да се направим мртав, односно да се послужим лукавством које је понекад можда спасоносно, нисам имао времена. И тако сам остао ту где сам био, укопан. Једино сам смогао снаге да у пола гласа покушам да дозовем Митра.

Тај звук, ма како пригушен био, добро је до мог друга, али и до медведа. Снажно забацивши главу, рикнуо је ваљда најјаче што може. Осетио сам како ме облива хладан зној. Не знам да ли је звер покренуо мирис страха који је просто избијао из мене или репетирање Митрове пушке, тек – медвед је пошао према мени. Ја сам и даље стајао непомичан, слеђен. Ко



Илустровао Брано Јовановић

зна колико сам пута чуо приче људи суочених са смрћу да им је, у секунди, цео живот пролазио кроз главу. Мени се то није догодило. Мозак ми је био потпуно празан. Једино чега сам био свестан био је страх, ужасан, и воњ животиње која се приближавала.

Примакавши ми се сасвим, на отприлике метар, медвед је застао и погледао ме зажагреним, претећим очима, а затим је, кидишући, зарежао и подигао шапу. Ударац који сам добио био је попут грома. Пао сам наузнак, ударивши главом о камење.

Поломљен, покидан... али жив

Пре него што сам стигао да отворим очи, медвед је већ био нада мном. Његове слине биле су нешто најодвратније што ме је у животу дотакло. И док ми се желудац дизао од мучнине уследио је нови ударац. Тешка медвеђа шапа треснула ме по врату, парајући ми канцама кожу. Вриснуо сам тако да се до Бога чуло. Раздражена ваљда тим вриском и мирисом крви која је потекла из подеротина на врату, звер ме је чељустима зграбила за раме. Осећао сам како ми њени зуби кидају ткиво. Осећао сам неиздржив бол, који је, међутим, био ништаван у поређењу с оним услед поломљене рамене кости. Од бола и ужаса готово да сам престао да дишем. Обневидео, нем, чекао сам нови напад. Не задуго. Овог пута тешка шапа спустила ми се на груди и истерала ми сав ваздух из плућа. Загрцнуо сам се и почео да кркљам. А медвед као да се помамио од тога. Поново је зарио зубе у моје тело, овог пута у бутину. Више нисам имао снаге ни за врисак. Препустио сам се његовом бесу тонући у таму.

Шта се даље дешавало, чуо сам много касније, од Митра. Он је, док је животиња била нада мном, успео да испали два хица и рани је. Медвед је поклекнуо, изгубио равнотежу и пао низ сипар. На моју срећу, завршио је у Дрини. Да ли га је вода однела или је, мада рањен, сам отпливао, никад нисам сазнао.

Ја сам се, с фрактуром лобање и вишеструким преломима левог рамена, руке и десне ноге, освестио два дана касније у болници. Ту сам остао пуне три недеље: толико је времена било потребно да ми зацеле ране и глава. За преломе наравно, много више. Упркос томе, и даље сањам онај сан о лову на дивокозе али у кањон Дрине нећу скоро...

Томислав Живковић



ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

ГЛАС С НЕБА О ПАДУ ЦАРИГРАДА

● Као што је познато, Византија је пала 29. маја 1453. године уласком Турака у Цариград. Те последње драматичне тренутке Византијског царства описују легенде широм Балкана, а нарочито у Грчкој. Према једној од њих, последњој литургији у Цркви свете Софије у Цариграду присуствовали су сви житељи града, на челу са царем и патријархом. У једном тренутку зачуо се глас с неба који им је наложио да на Запад понесу са собом крст, јеванђеље и свету трпезу, како то неверници не би оскрнавили. Икона



Богородице тада је заплакала и била сва у сузама. А када су Турци упали у Свету Софију, свештеник је утекао са светим пехаром кроз врата која су се за њим на чудесан начин затворила. Он ће се, говорио је народ, вратити да заврши богослужење када град буде поново ослобођен од Турака. Друге легенде говоре да је у тренутку слома цар пржио рибу и приликом напуштања престола рекао: „Једино када ове рибе у тигању поново оживе...“, али у том тренутку рибе су искочиле из тигања у оближњи бунар. По некој трећој легенди, када су Турци оборили цара с коња, он се претворио у већи комад мермера и отада у пећини недалеко од златних двери чека на анђела да му врати мач којим би из града истрепао Турке.

Илустровао Душан Павлић

„ЗАБАВНИКОВ“ ТЕСТ

СВЕ ЗВЕЗДЕ ЦРВЕНЕ ЗВЕЗДЕ

Овог месеца Спортско друштво „Црвена звезда“ слави 50 година постојања, а ми вам пружамо прилику да се подсетите неких од успеха њених спортиста

1 Док је још беснео рат, у Београду је основано Спортско друштво које ће временом прерасти у праву националну институцију. То се догодило:

- А – 1. марта 1945.
- Б – 2. марта 1945.
- В – 3. марта 1945.
- Г – 4. марта 1945.
- Д – 5. марта 1945.

2 Прву првенствену утакмицу против „вечитог ривала“ фудбалери „Црвене звезде“ одиграли су и победили јануара 1947.

- А – 1:0
- Б – 2:0
- В – 2:1
- Г – 3:2
- Д – 4:3

3 Тек у петој сезони, 1951. године, „Звезда“ је успела да освоји државно првенство у фудбалу надокнадивши у последња три кола предност противника од 5 бодова. То је био тим:

- А – „Партизана“
- Б – „Динама“
- В – „Хајдука“
- Г – „Сарајева“
- Д – „Војводине“

4 Док су се тих година фудбалери мучили, кошаркаши су као од шале побеђивали у државним шампионатима те су, захваљујући управо тим годинама, још увек апсолутни рекордери по броју титула. Почев од 1946, „Звезда“ је узастопно освојила:

- А – 5 првенстава
- Б – 7 првенстава
- В – 8 првенстава
- Г – 10 првенстава
- Д – 15 првенстава

5 Прва генерација „Звездинах“ фудбалера остаће упамћена и по једном играчу

који је играо са таквом лакоћом и елеганцијом да су га прозвали „амбасадор“. То је био:

- А – Бранко Станковић
- Б – Иван Топлак
- В – Бела Палфи
- Г – Рајко Митић
- Д – Јован Језеркић

6 Први поход „Звезде“ ка европском фудбалском врху заустављен је 1957. године када ју је у полуфиналу елиминисао италијански шампион:

- А – „Милан“
- Б – „Јувентус“
- В – „Интер“
- Г – „Рома“
- Д – „Фјорентина“

7 Многи наши фудбалери прославили су се на светским првенствима, али нико није био толико успешан као један играч „Црвене звезде“ у Чилеу 1962. године. То је био:

- А – Драган Џајић
- Б – Владимир Дурковић
- В – Драгослав Шекуларац
- Г – Војислав Мелић
- Д – Владица Поповић



8 На Олимпијади у Мексику 1968. наши кошаркаши освојили су сребрну медаљу, пре свега захваљујући хладнокрвности „Звездиног“ центра Владимира Цветковића који је у полуфиналу постигао одлучујуће поене против репрезентације:



А – САД



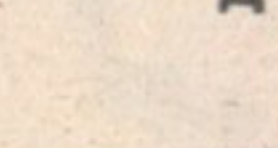
Б – СССР



В – Италије



Г – Бразила



Д – Шпаније

9 Те године остаће упамћене и по надмоћности „црвено-белих“ фудбалера предвођених Драганом Џајићем. Творац ове екипе био је њен тренер:

- А – Миљан Миљанић
- Б – Бранко Станковић
- В – Миљенко Михаић
- Г – Гојко Зеџ
- Д – Душан Ненковић

10 На Олимпијади у Минхену 1972. југословенски рукометаши у великом стилу дошли су до златне медаље, а најбољи играч турнира био је бек „Црвене звезде“:

- А – Ђоко Лаврнић
- Б – Милан Лазаревић
- В – Милан Калина
- Г – Бранислав Покрајац
- Д – Небојша Поповић

11 Године 1975. један европски трофеј коначно је дошао у „Звездине“ витрине. У ком су спорту „црвено-бели“ освојили Куп победника купова?

- А – у фудбалу
- Б – у кошарци
- В – у одбојци
- Г – у рукомету
- Д – у ватерполу



12 У то време легенду југословенског шаха Светозара Глигорића на том месту наслеђује млади „Звездин“ велемајстор Љубомир Љубојевић. У историју нашег шаха ући ће и зато што је он први наш играч који је успео да победи актуелног светског првака. Побеђени је био:
А – Тигран Петросјан
Б – Борис Спаски
В – Боби Фишер
Г – Анатолиј Карпов
Д – Гари Каспаров

13 Југословенски рекордер у скоку удаљ још увек је Ненад Стекић. Рекорд је постављен у Монреалу 1975. године, а износи:
А – 8,00 m
Б – 8,16 m
В – 8,27 m
Г – 8,36 m
Д – 8,45 m



14 Иако је у сезони 1978/79. једва прошла прво коло, „Црвена звезда“ је дошла до финала Купа УЕФА, где је после 1:1 код куће и 0:1 у гостима поражена од немачког представника:
А – „Борусије“ из Менхенгладбаха
Б – „Борусије“ из Дортмунда
В – „Хамбургера“
Г – „Херте“
Д – „Бајерна“

15 Као и четрнаест година раније, и 1986. године, на Светском првенству у Швајцарској, наши су рукометаша надмоћно освојили прво место, а најбољи је опет био бек „Црвене звезде“:
А – Јовица Цветковић
Б – Јовица Елезовић
В – Петрит Фејзула
Г – Здравко Портнер
Д – Веселин Вујовић

16 Вишедеценијски сан навијача „Црвене звезде“ остварио се у Барију 29. маја 1991. године када је освојен Куп шампиона. Одлучујући тренутак догодио се када је голман Стеван Стојановић одбранио једанаестерац који је извео:
А – Паскал Олмета
Б – Жан-Пјер Папен
В – Драган Стојковић
Г – Мануел Аморос
Д – Абеди Пеле

17 Годину дана раније исти подвиг „црвено-бели“ су извели у једном другом спорту, и то на свом терену. Тај је спорт био:
А – пливање
Б – хокеј на леду
В – атлетика
Г – стони тенис
Д – веслање

18 Једна од легенди СД „Црвена звезда“ свакако је и Слободан Живоиновић. Иако је имао много успеха као појединац остаће запамћен по изванредним играма за репрезентацију Југославије у Девис-купу. Која од ових пет репрезентација једино није поражена од екипе коју је предводио Боба?
А – Француска
Б – Италија
В – СССР
Г – Индија
Д – Немачка



19 Почетком ове деценије „Звезда“ је окупила врло јаку ватерполо екипу која је освојила шампионску титулу 1992. и 1993. године. Од следећих звезда нашег ватерпола за „црвено-беле“ није играо само:
А – Александар Шоштар
Б – Васо Суботић
В – Драган Андрић
Г – Игор Милановић
Д – Виктор Јеленић

21 Поред успеха на спортском терену, многи „Звездини“ асови афирмисали су се и у другим областима живота. Тако је један од најпознатијих кошаркаша „црвено-белих“ написао роман „Побуна робота“. Његово име је:



А – Љубодраг Симоновић



Б – Драган Капичић

20 Само један од пет великана европског фудбала може да се похвали да у европским куповима никад није елиминисан од „Црвене звезде“. То је:
А – „Реал“
Б – „Бајерн“
В – „Ливерпул“
Г – „Бенфика“
Д – „Арсенал“



В – Драгиша Вучинић



Г – Горан Ракочевић



Д – Зоран Славнић

22 После Рајка Митића, Драгослава Шекуларца, Драгана Џајића и Владимира Петровића Пижона, ФК „Црвена звезда“ добио је и пету звезду. Био је то:
А – Дејан Савићевић
Б – Сениша Михајловић
В – Драган Стојковић Пикси
Г – Владимир Југовић
Д – Миодраг Белодедић

23 Колико је „Црвена звезда“ угледна у свету говори и чињеница да се у свакој држави њено име преводи на домаћи језик. Од следећих назива написаних на енглеском, немачком, француском, италијанском и шпанском језику четири означавају „Црвену звезду“, а пето „Црвену заставу“. Дакле, „Црвена звезда“ није:
А – Red Star
Б – Roter Stern
В – Drapeau Rouge
Г – Stella Rossa
Д – Estrella Roja

24 И на крају, у једном спорту не можете да се учланите у „Звездин“ клуб, јер он не постоји. Који је то спорт?
А – мачевање
Б – рагби
В – веслање
Г – хокеј на леду
Д – тенис



РЕШЕЊА:

22. Г. 23. В. 24. Б.
 18. Д. 19. Б. 20. Г. 21. А.
 14. А. 15. А. 16. Г. 17. В.
 10. Б. 11. Б. 12. Г. 13. Д.
 А. 6. Д. 7. В. 8. Б. 9. А.
 1. Г. 2. Д. 3. Б. 4. Г. 5.

Томислав Мунишић

КУВАЊЕ И ПРАЊЕ НА ДАЉИНСКО УПРАВЉАЊЕ

Довољно је да окренете број вашег телефона и наредите пећници да испече месо, машини да опере веш или судове...

Можете ли да замислите како лешкарите на некој сунчаној плажи на Бахамима, а пред врата вашег стана, удаљеног 6.000 километара, стижу рођаци. Кад притисну звоно, телефон поред ваше лежаљке на песку одмах ће се огласити и ви ћете се са рођацима о свему лако договорити и лепо се испричати. То је једна од погодности „куће будућности“ јер

она је увек близу, ма колико далеко да се налазите.

Телевизијске камере затвореног кола слаће видео снимке нашем портабл компјутеру у било ком крају света. Ви ћете, тако, преко телефонске линије проверавати да ли је код куће све у реду. Чак и ако су, не дај боже, лопови провалили и покрали стан, биће довољно да снимке пошаљете полицији — и све

то не померајући се са плаже или из удобне хотелске собе.

Ова револуционарна новина у комуникацијама омогућава заправо да се сви апарати за домаћинство „договарају“ са власником стана или куће, али и са другим апаратима. Хиљаде потрошача у развијеним земљама света ускоро ће моћи да испробају ову нову технологију и њене погодности. Захваљујући њој, машина за прање судова, на пример, моћи ће да се „препире“ са електродистрибуцијом и укључиваће се само ка-

стигнете кући ручак ће бити готов.

Ако мислите да би вам се од ових погодности сваког првог завртело у глави од телефонских рачуна, варате се. Они ће чак бити мањи јер ће ваш телефон наћи најјевтинији пут за обављање разговора тако што ће неважне поруке и факсове слати ноћу.

Оваква суперинтелигентна кућа и није нека далека будућност. Прошле јесени пет стотина домова једне четврти у Сан Франциску електронски је повезано, па они сада чине

ГРЕЈАЊЕ ПО ВОЉИ

У Сједињеним Америчким Државама у многим часописима однедавно се препоручује нова направа звана X-10. Онај ко је купи моћи ће преко телефона да укључи, искључи или смањи или појача грејање или хлађење у стану. Власник ове „кутијице“ може да подеси температуру у стану како му највише одговара. Цена X-10 је 140 долара.



да је струја јевтинија. Исто тако биће довољно да окренете број ваше куће, телефоном издате наредбу да се укључи микроталасна пећница и кад

својеврсну заједницу високе технологије. Електронска кутија постављена на постојеће телевизорне омогућава корисницима да помоћу даљинске контроле имају увид у утрошак електричне енергије и гаса. Они тако своје апарате увек могу да укључе у време ниже потрошње и јевтиније тарифе.

Највећи експеримент кренуће следећег септембра у Канади. Тридесет пет хиљада породица из Квебека биће повезано са локалном електродистрибуцијом, компанијом за снабдевање гасом и кабловском телевизијом.

Постоје многи предлози за решење овог аутоматског система, али тек пре шест месеци прихваћен је јединствени стандард назван СЕВ. Компаније за снабдевање гасом, струјом и водом спремне су да уједначе захтеве потрошача како не би долазило до опасних оптерећења. Такође, и највећи произвођачи личних рачунара и софтвера прилагодили су се новим захтевима. Microsoft, IBM, AT T, Compaq. Ту су и фирме Панасоник и Томсон. Оне већ пројектују телевизијске апарате и видео рикордере по новој технологији, а на тржишту ће се појавити током ове године. Остаје још само да произвођачи осталих апарата за домаћинство у своје производе уграде један микрочип који кошта само неколико долара и ето паметне машине за рубље или пећнице.

Телефонски, електрични и ТВ каблови који се и данас користе у домовима повезују интелигентне апарате за домаћинство користећи нов међународни стандард.

Аутоматске завесе биће осетљиве на влажност и температуру. Навлачиће се на прозоре за сунчаних дана како би смањиле трошкове климат уређаја.

Лични рачунар може у исто време да приказује CD филм, аудио, CD или видео игре на било ком ТВ апарату или монитору у кући.

Телефон у свако доба дана може да изабере коју ће мрежу користити како би обезбедио разговор по најповољнијој цени.

Машине за веш, за судове као и штедњак могу да „надуудре“ електродистрибуцију и компанију за испоруку гаса и укључе прекидач само по најјевтинијој тарифи.

На одмору

Интерфон или видео камера на улазним вратима биће у вези са власником куће преко покретног компјутера или телефона ма где се он налази.

У колима

Ако окренете број своје интелигентне куће, преко бежичног или покретног телефонског апарата, микроталасна пећница може да загреје јело тако да буде топло кад се вратите с посла.

Електронски мозак

У „срцу“ интелигентне куће налази се компјутер повезан са интелигентним уређајима преко постојећих телефонских, електричних и ТВ каблова. Он преко каблова у самој кући и трофазних утикача може да управља свим апаратима од машине за веш до микроталасне пећнице.

САЈМОН
ФЛЕШ

Неверени звук

ПИШЕ И ЦРТА:
АТИЛИО МИКЕЛУЦИ

ЈУЖНИ ВЈЕТНАМ, 1972. ГОДИНЕ
ПРЕДИВНИ "Н-1" ЛЕТЕО ЈЕ НАРКО-
ИЗНАД ЗОНЕ ДА НАЈИ...



САД МОЖЕТЕ ДА ВИДИТЕ НА ДЕ-
ЛУ АРМИЈСКОГ ФОТОГРАФА... У ТО
ВРЕМЕ САМ АНАЛИЗИРАО И ПРО-
УЧАВАО НА ХИКАДЕ ФОТОГРАФИЈА...



У ТОМ ПЕРИОДУ, СПРАЈАТЕ-
ЛОМО САМ СЕ СА МНОГИМ
ЉУДИМА...



СА ЛЕЖОМ ТОНИ-
КИСОМ, НА ПРИМЕР...
БИО ЈЕ ПЕНЗИОНИСАНИ
ПУКОВНИК У ОДРЕДЉУ
ЗА ИНФОРМИСАЊЕ...

АЛИ, ОСТАВИМО
ПРОШЛОСТ И
ОКРЕНИМО СЕ
САДАШЊОСТИ...
СЛУШАО САМ КОН-
ЦЕРТ У Г-ДУРУ
ЗА КЛАВИР
МОРИСА
РАВЕЛА...
ВЕОМА
РЕТКА
ПЛОЧА
НА КОЈОЈ
ЈЕ АУТОР
ЛИЧНО
ДИРИГОВАО
ОРКЕСТРОМ...



ЗВУРА!

БОСА ХАМИЛТОНА СУ
МНОГИ СМАТРАЛИ НАЈ-
БОЉИМ ТОНСКИМ ТЕХНИ-
ЦАРЕМ НА ИСТОЧНОЈ ОБАЛИ...



ОВО ЈОШ НИСИ
ЧУО, ПРИДАТЕ-
ЉУ!

ПОСЛЕДЊА
ПЛОЧА ВИТНИ
ХОУСТОНЕ



НЕ ПРАВИ
СЕ ЛУД!
КАРУЗО!



ЈОШ ЈЕДНА СТАРА
ПЛОЧА! НЕ ПРАВИ
МЕ, ХАМИТОНЕ! НЕ
ВОЛИМ ТО ШКРИПАЊЕ
И ПРЕБАЊЕ! СТВАР-
НО СИ БАР-
НУТ!

ЗНАШ ДА САМ
ПРАВА НАПАСТ!
ЈАДЕ, ОТАРАСИ СЕ
ТОГ РАВЕЛА... ПОСЛУ-
ШАЈ КАРУЗА!



ДВАДЕСЕТ ПЕТ МИНУТА СМО СЛУШАЛИ... КАРУЗОВ ГЛАЗ ЈЕ БИО КРИСТАЛНО ЧИСТ...



...СВИ ПАРАЗИТСКИ ШУМОВИ СУ НЕСТАЛИ...



НЕ ЗНАМ ЗАШТО, АЛИ ТИ МЕ ЗАЧИКИВАШ!

НЕ! НЕ! ТО ЈЕ КАРУЗО! САМО САМ ГА МАЛО ОЧИСТИО!



?!

ЕЛЕКТРОНСКИ ФИЛТЕРИ! ОНИ ЕЛИМИНИШУ НЕЖЕЉЕНИ ШУМ!

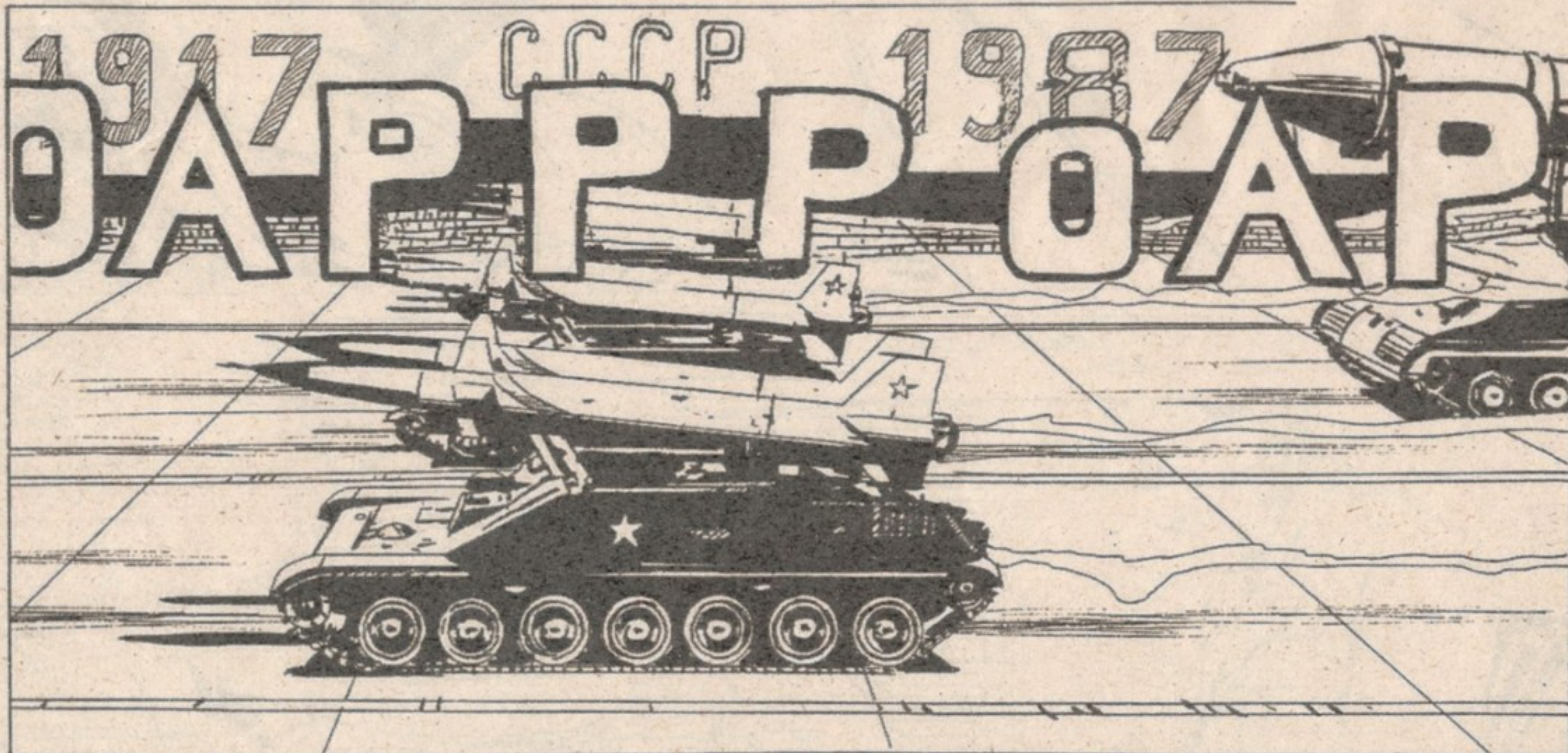
ОХО! ТО ЈЕ ВЕЋ НЕШТО! ОНДА, НАЗАРАВИМО ГЕНИЈУ... КО ГОД ДА ЈЕ! ЧАК И ДА ЈЕ ТОНСКИ ПЕРФЕКЦИОНИСТА!



ВИДИ, ВИДИ! "НАПОЛЕОН" ИЗ ЧЕТРАДЕСЕТ СЕДМЕ!

ИЗМЕНА-БЕН? АДА, ПРОБАЈ ГА!

ГОДИНЕ 1987. ВОЈНА ПАРАДА НА ЦРВЕНОМ ТРГУ НАЈАВЉЕНА ЈЕ КАО ИЗУЗЕТАК ДОГВАД... БИЛА ЈЕ ТО СЕДМДЕСЕТОГОДИШЊИЦА РЕВОЛУЦИЈЕ...

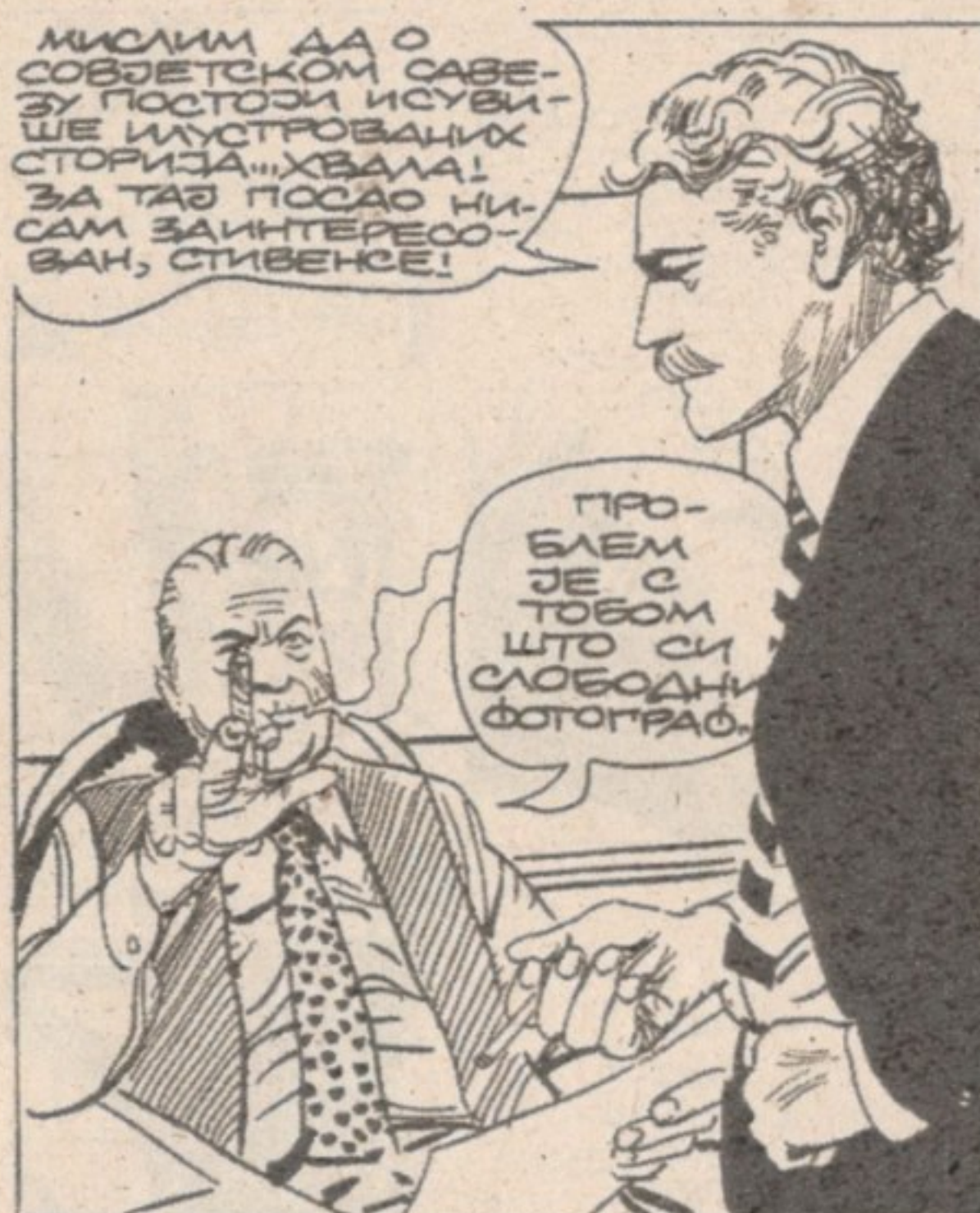


ИЗ НАШИХ ПОВЕРЉИВИХ ИЗВОРА САЗНАЛИ СМО ДА ЋЕ БИТИ ПРИКАЗАНО НОВО ВОЗИЛО ОД 45 ТОНА! МОРАШ ДА ГА СНИМИШ!

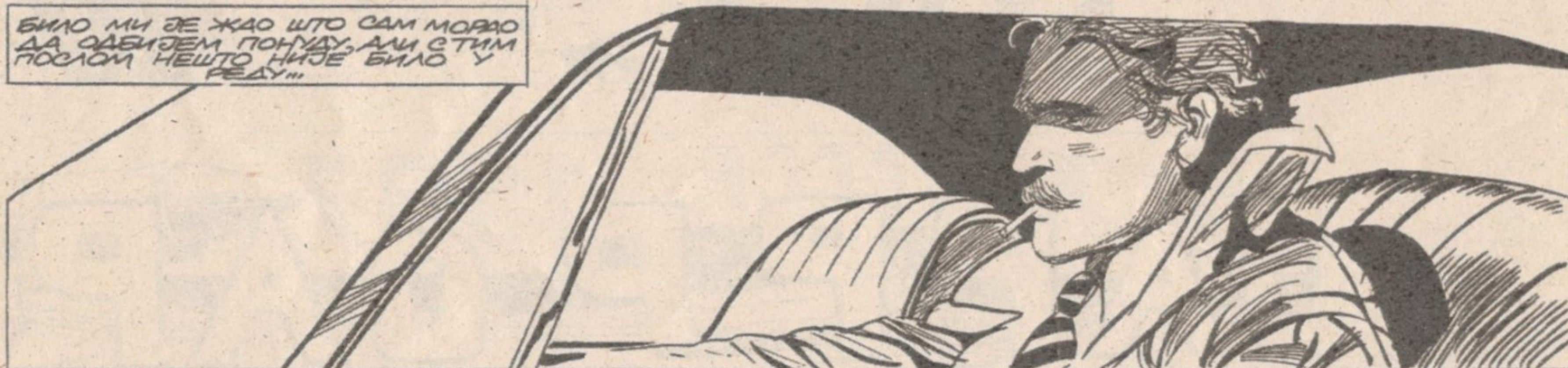


АКО ГА ПОКАЖУ ПРЕД ПОЛА МИЛИОНА ЛУДИ, ОНДА ТО ВИШЕ НИЈЕ ВОЈНА ТАЈНА! САМО ЋУ НАБЕ СПИСКАТИ ПАРЕ ЗА ПУТ!

ТАЧНО, АЛИ НАШ ЛИСТ ЖЕЛИ ДРУГАЧИЈЕ ФОТОСЕ ОД ОНИХ КОЈЕ НУДИ ИЛХОВА ПРЕСС АГЕНЦИЈА 'НОВОСТИ'!



БИЛО МИ ЈЕ ЖАЛО ШТО САМ МОРАО
ДА ОДБИЈЕМ ПОУКАЈ, АЛИ СТИМ
ПОСЛОМ НЕШТО НИЈЕ БИЛО У
РЕДУ...

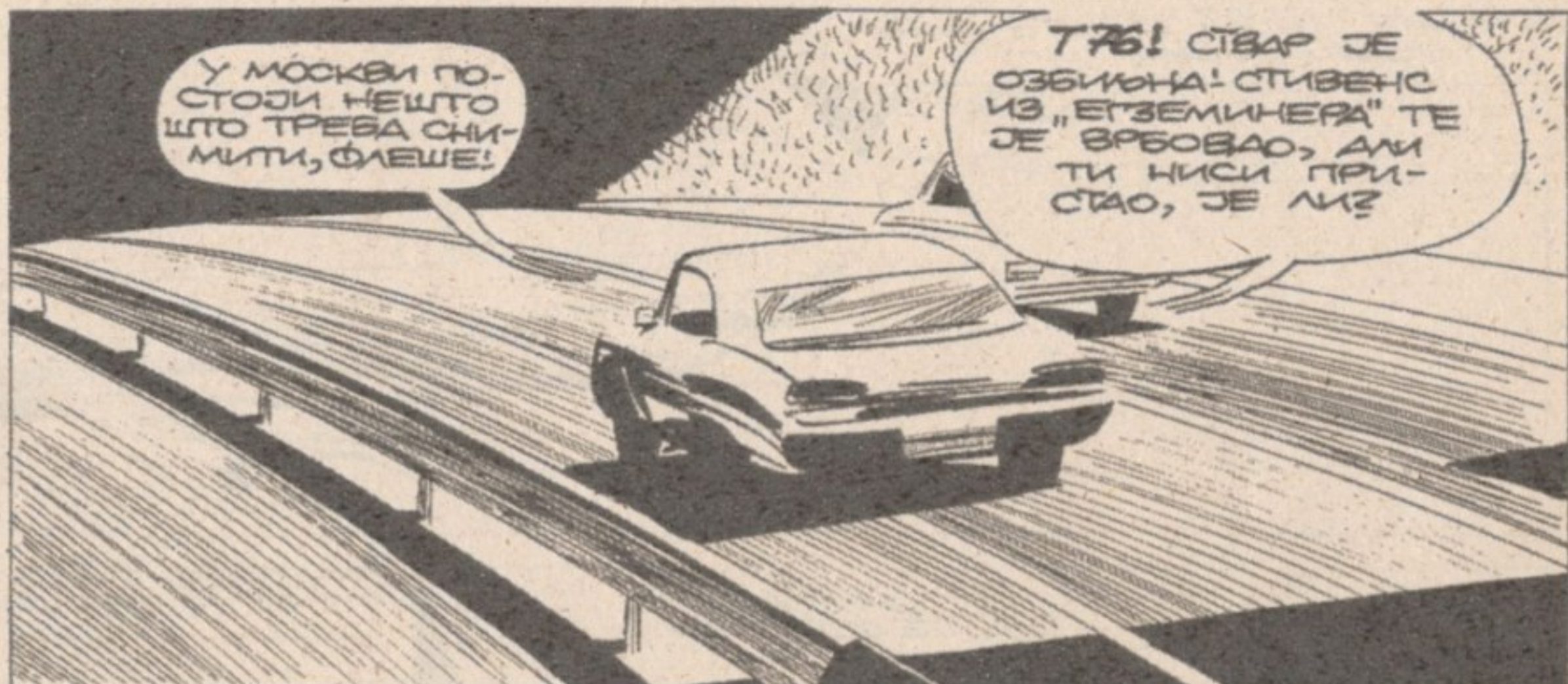


ВАШИНГТОН, ПЕНТАГОН, ОБАВЕШТАЈ-
НО ОДЕЉЕЊЕ...



ДОК САМ
РАДИО
СВОЈ ПО-
САО, АРМИ-
ЈА ЈЕ
ПОСЛАЛА
НЕКОГ ДА
СА МНОМ
"ОБНОВИ"
"ПРИДАТЕЉ-
СТВО..."

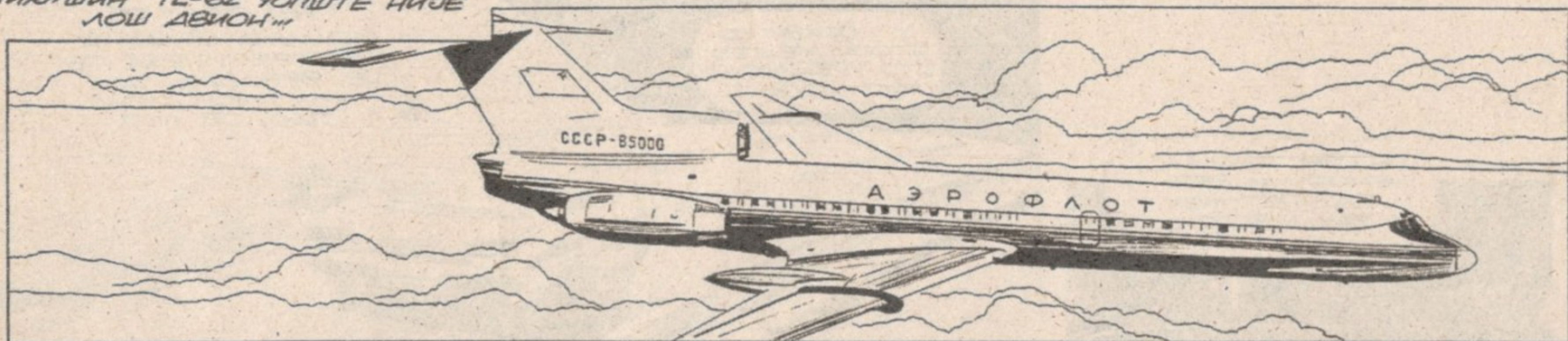




КО УСТЕ ДА ПРОБУДИ МОЈУ РАДОЗНАЛОСТ,
МОЖЕ ДА ОЧЕКУЈЕ ЧУДА...



„ИЈУШИН ИЛ-62 УОПШТЕ НИЈЕ
ЛОШ ЛЕТАЧ“



КО ТО
КАЖЕ ДА
СУ РУСКЕ
ДЕВОЈКЕ
ДЕБЕЉИЈЕ?

НЕ ПОКУШАВАЈ
ДА ЈЕ ОСВОДИШ!
СЛОМИЋЕ ТИ
СРЦЕ!

НА МОСКОВСКОМ АЕРОДРО-
МУ НИЈЕ БАШ БИЛО ТОПЛО...



„А СПОРОСТ ЦА-
РИНИКА МЕ ЈЕ
НЕРВИРАЛА“

„А СПОРОСТ ЦАРИНИКА МЕ ЈЕ НЕРВИ-
РАЛА“

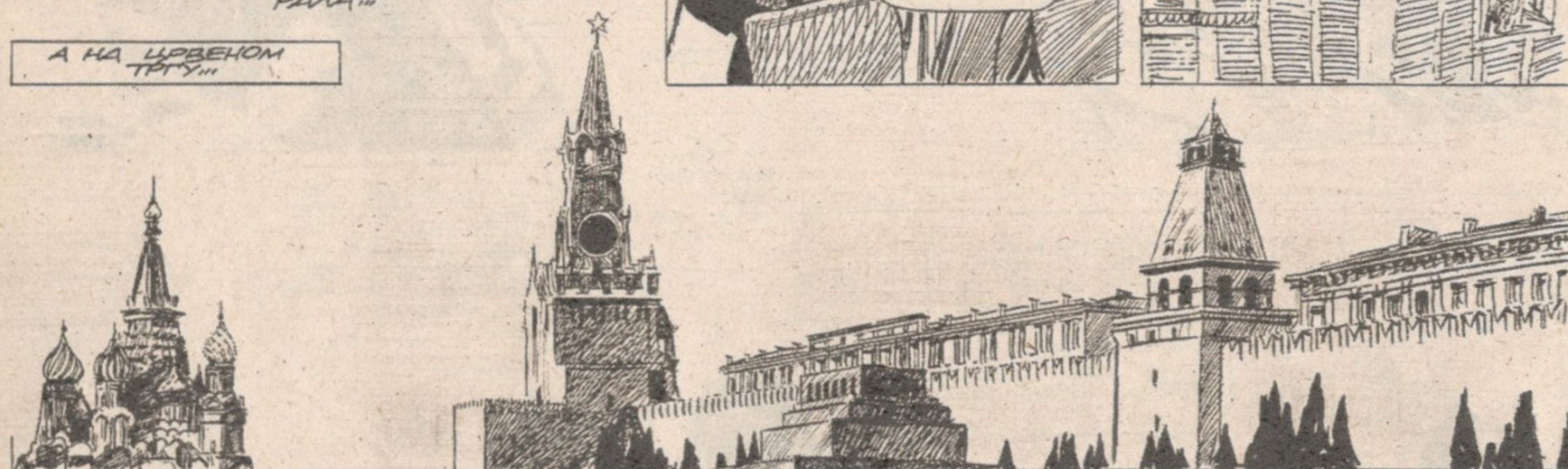
А НА ЦРВЕНОМ
ТРГУ“



ХМ... ДА МА-
ЛО ПОГЛЕДАМО
УНАОКОЛО!

ОБЕЗБЕДИ-
ЛИ СУ НАМ
ПРАТНУ!

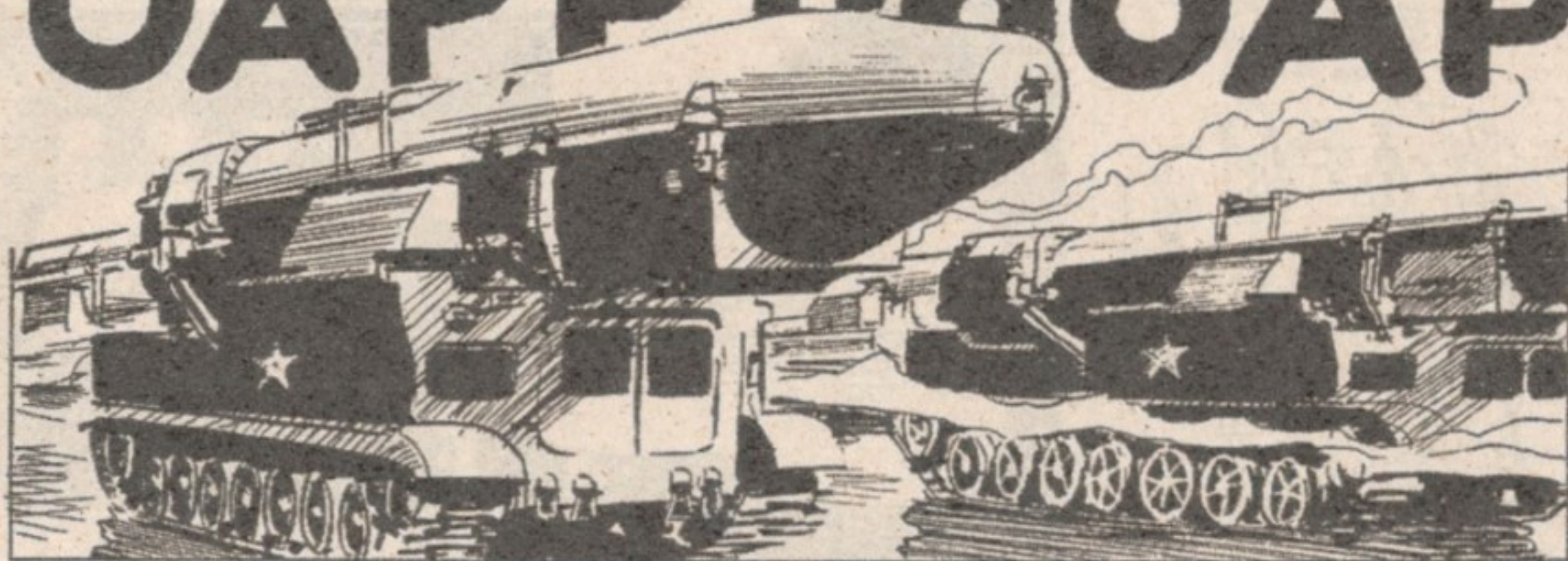
ПРАТНО
НАС ЈЕ
ТАКО
„НЕПРИ-
МЕТНО“
ДА СМО ГЛА
ОДМАХ
УОЧИЛИ“



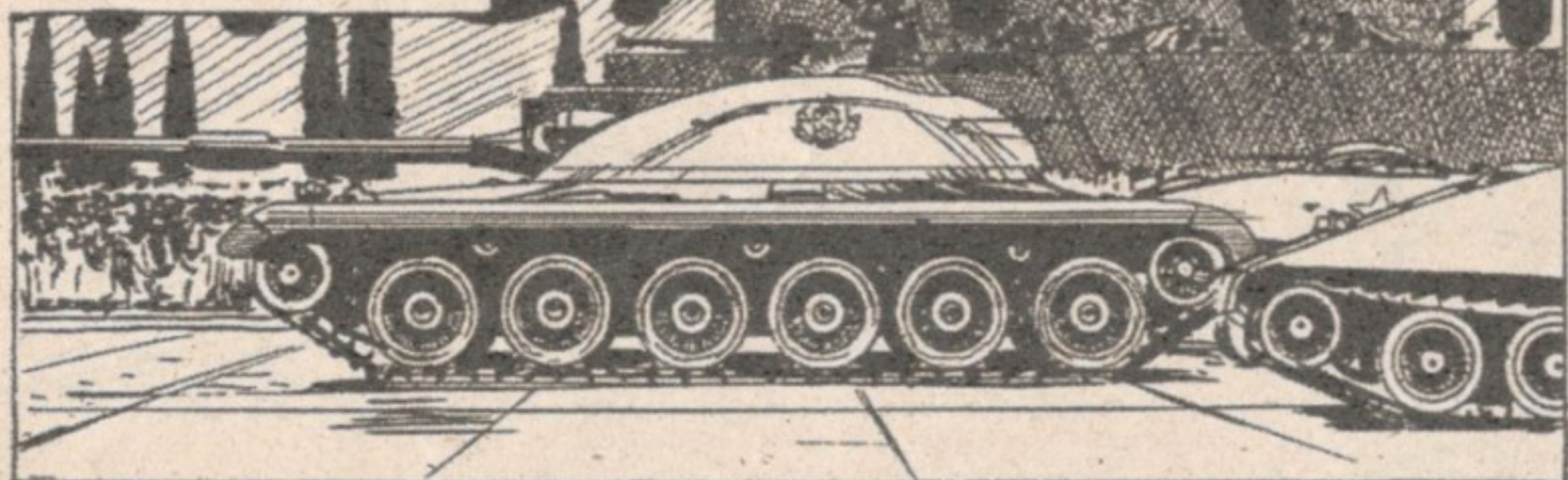
„ОДРЖАВАЛА СЕ
ПАРАДА“



БЕСКРАЈНА КОЛОНА ВОЗИЛА... СНАЖНО
БРУЏАЊЕ МОТОРА... ЧУДОВИШТА РАТА,
МАЊЕ ВИШЕ СЛИЧНА У ЦЕЛОМ СВЕТУ...



...А ЈА САМ
ШКОЉАО
ФОТО-АПАРАТОМ...
И ЕВО, НАЗАД,
ДОБРО ЧУВАНА
ТАДНА,
ПРЕЛЕПИ "Т-76"
У ПРАТЊИ
ТРАНСПОРТЕРА...



ОВО БРУЏАЊЕ
ЖИВА СТРАХО-
ПОШТОВАЊЕ!

УПРАВО САМ ОТКРИО ЛЕПОТУ
ЗВУКА ЧИСТОГ ЧЕЛИКА! МОРАМ
ГА УВЕРСТИТИ НА НОВУ ПЛОЧУ!



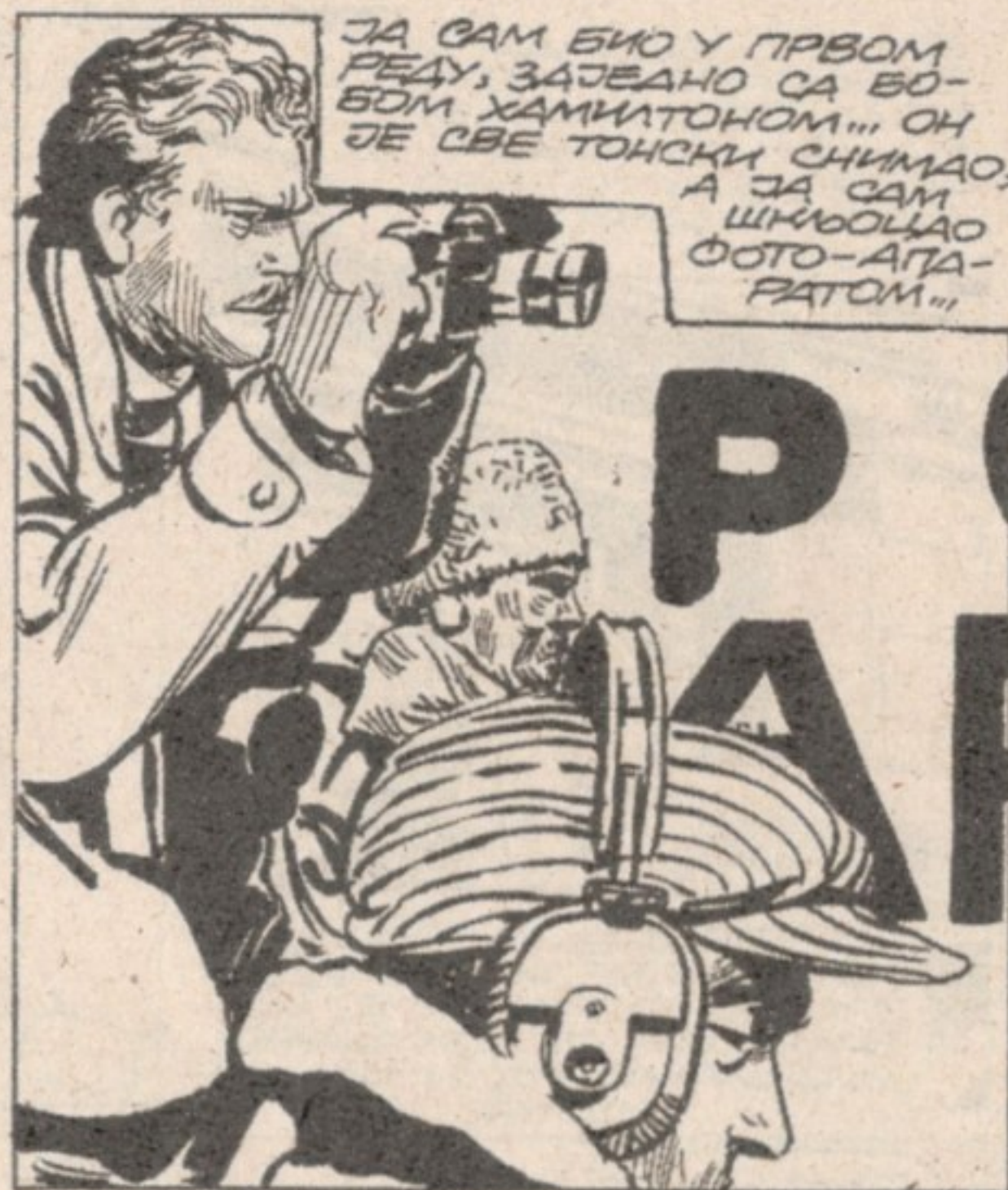
МИ СМО ИЗ БЕЗБЕД-
НОСТИ! ПОБИТЕ С
НАМА, МОЛИМ!

ДОБРО!
ЗНАО
САМ ДА
НЕБЕ
ИЛИ ПЛАТ-
КО...



БИЛИ СУ ОШТРИ КАО И СВИ
ПОЛИЦАЈЦИ НА СВЕТУ, АЛИ
ИСТОВРЕМЕНО И УТИВИ...

ЈА САМ БИО У ПРВОМ
РЕДУ, ЗАЈЕДНО СА БО-
БОМ ХАМИТОНОМ... ОН
ЈЕ СВЕ ТОЧКИ СЧИМАО,
А ЈА САМ
ШКОЉАО
ФОТО-АПА-
РАТОМ...



У ИСТОМ ТРЕЊУТКУ ПО-
ЈАВИО СЕ ФАНТАСТИЧНИ
"МИГ 25". НАДЛЕТЕО
ЈЕ ЦРВЕНИ ТРГ И
НЕСТАО...



ВАША АМБАСАДА У ВАШИНГТОНУ ОБАВЕШТЕЊА, ЈЕ О МОТИВУ НАШЕГ БОРБКА ОВДЕ! ЗАШТО НАС ЗАДРЖАВАТЕ?



РАЗВИЈЕМО ВАШЕ ФИЛМОВЕ И ПОГЛЕДАТИ ФОТОГРАФИЈЕ! МОРАМО ДА ПРЕСЛУШАМО И СНИМКЕ ГОШ ХАМИТОНА!

ДВА ДАНА ЈЕ МНОГО, КАКО СМО БИЛИ У ВЕЗИ СА АМЕРИЧКОМ АМБАСАДОМ...



ДОЈАДИМО МИ ЈЕ СВЕ ОВО! МОГЛИ СУ ДА СПРЕЧЕ НАШЕ ПРИВОЂЕЊЕ!

СМИРИ СЕ! ОВО ЈЕ УБИЈАЧЕНА ПРОЦЕДУРА! УОСТАЛОМ, НЕМА НИЧЕГ СУМЊИВОГ!

У СУСЕДНОЈ ЗГРАДИ НЕКО ЈЕ РАЗМИШЉАО СЛИЧНО КАО САЈ-МОН...



ЧЕТИРИ ТРАКЕ И 165 КОЛОП-ФОТОГРАФИЈА! СВЕ ДВАПУТ ПРОВЕРЕНО! НИШТА СУМЊИВО!

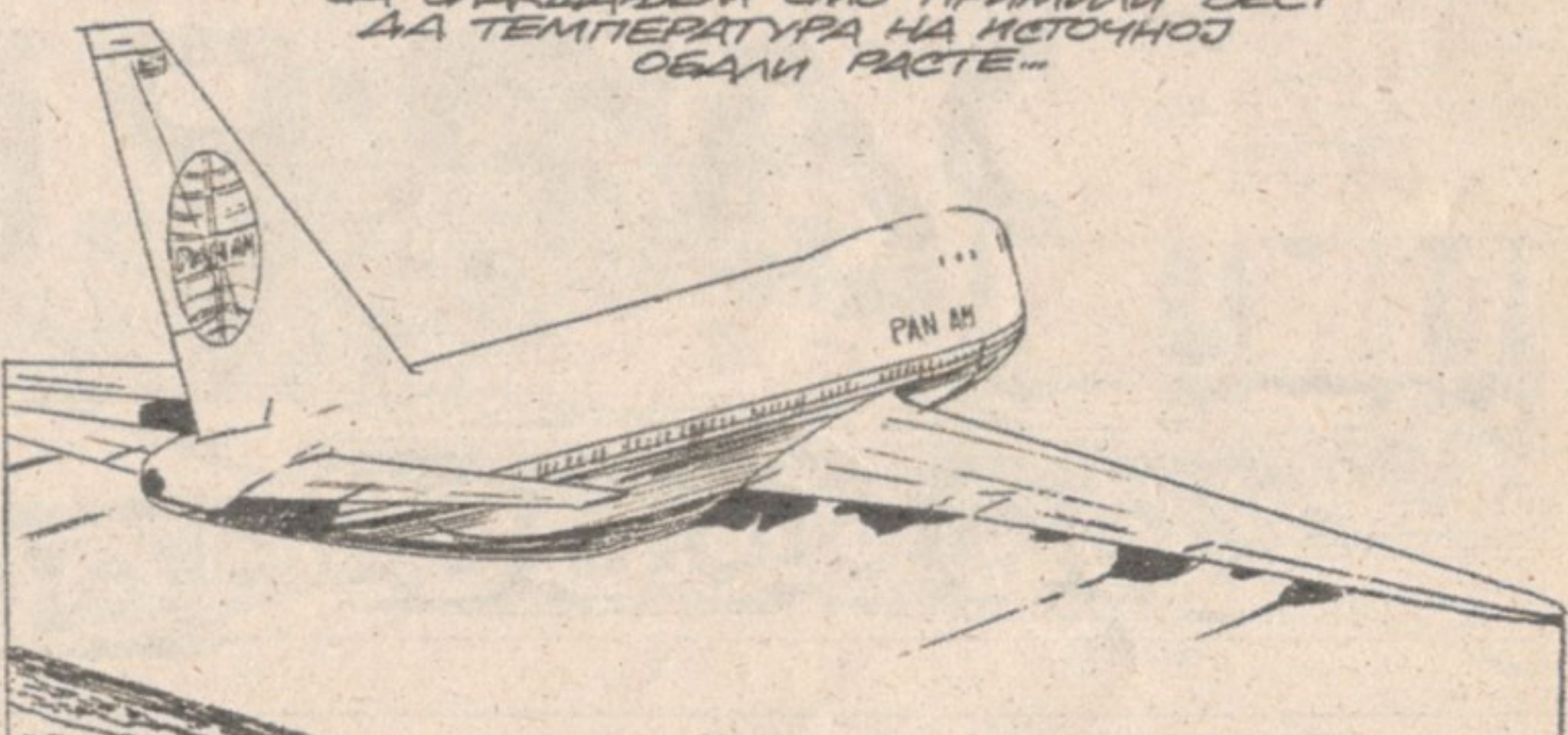
ВРАТИ ИМ МАТЕРИЈАЛЕ! СЛОБОДНИ СУ!

ТАКО МИ ЈЕ НЕПРИЈАТНО КАКО ЈЕ СВЕ ГОТОВО!

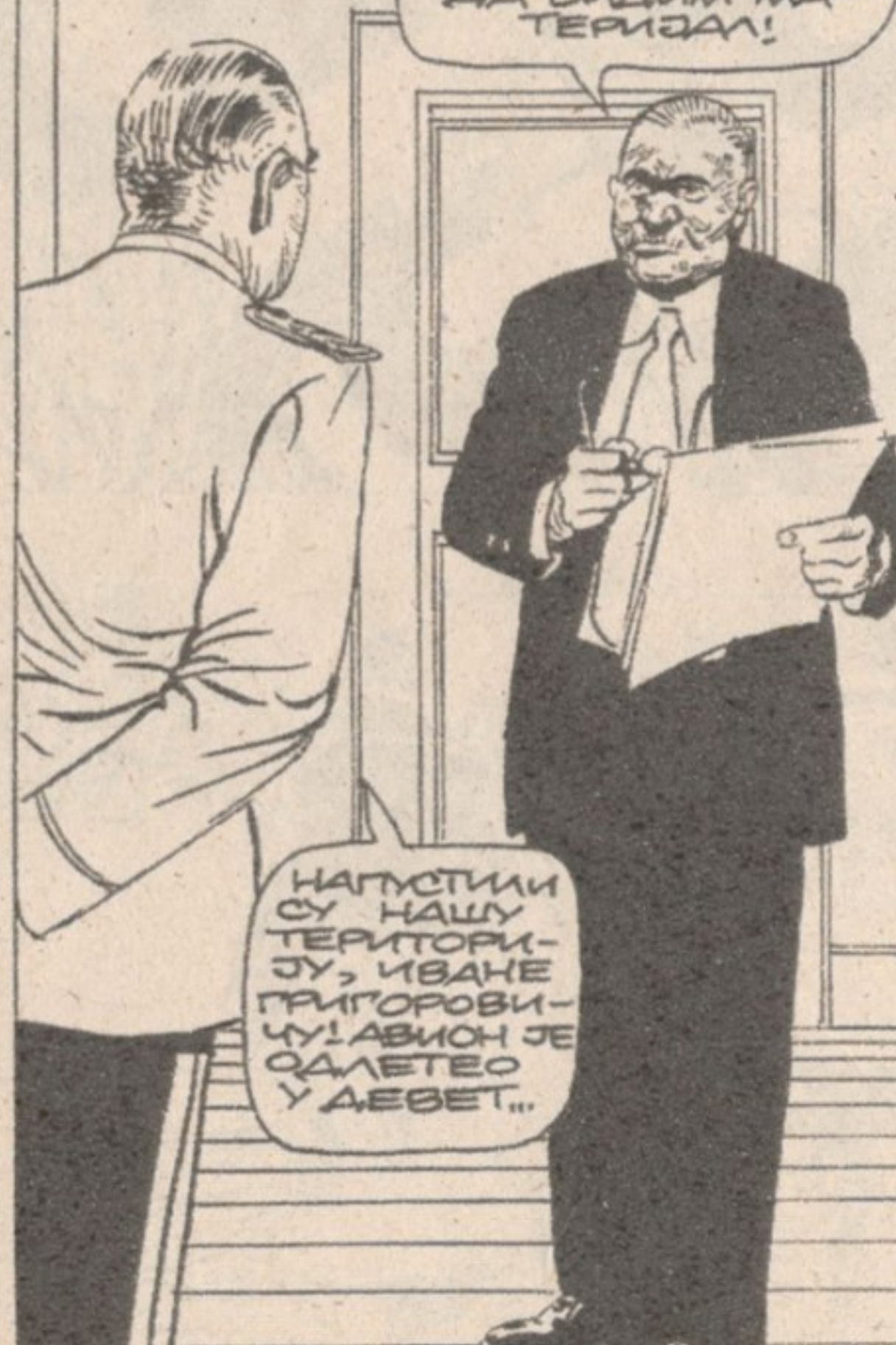


СУТРА СЕ ВРАЋАМО КУЋИ!

АВИОН ЈЕ ПОЛЕТЕО ТАЧНО У ДЕВЕТ... СА ОПАКЦИЈАМ СМО ПРИМИЛИ ВЕСТ ДА ТЕМПЕРАТУРА НА ИСТОЧНОЈ ОБАЛИ РАСТЕ...



У МОСКВИ НЕШТО НИЈЕ БИЛО У РЕДУ...



АМЕРИЧКИ ФОТОРЕПОРТЕР ШТО ВИШЕ МИСЛИМ О ЊЕМУ, МАЊЕ МИ СЕ СВИЂА! ДЕНИСОВИЧУ, ХОЋУ ОПЕТ ДА ВИДИМ МАТЕРИЈАЛ!

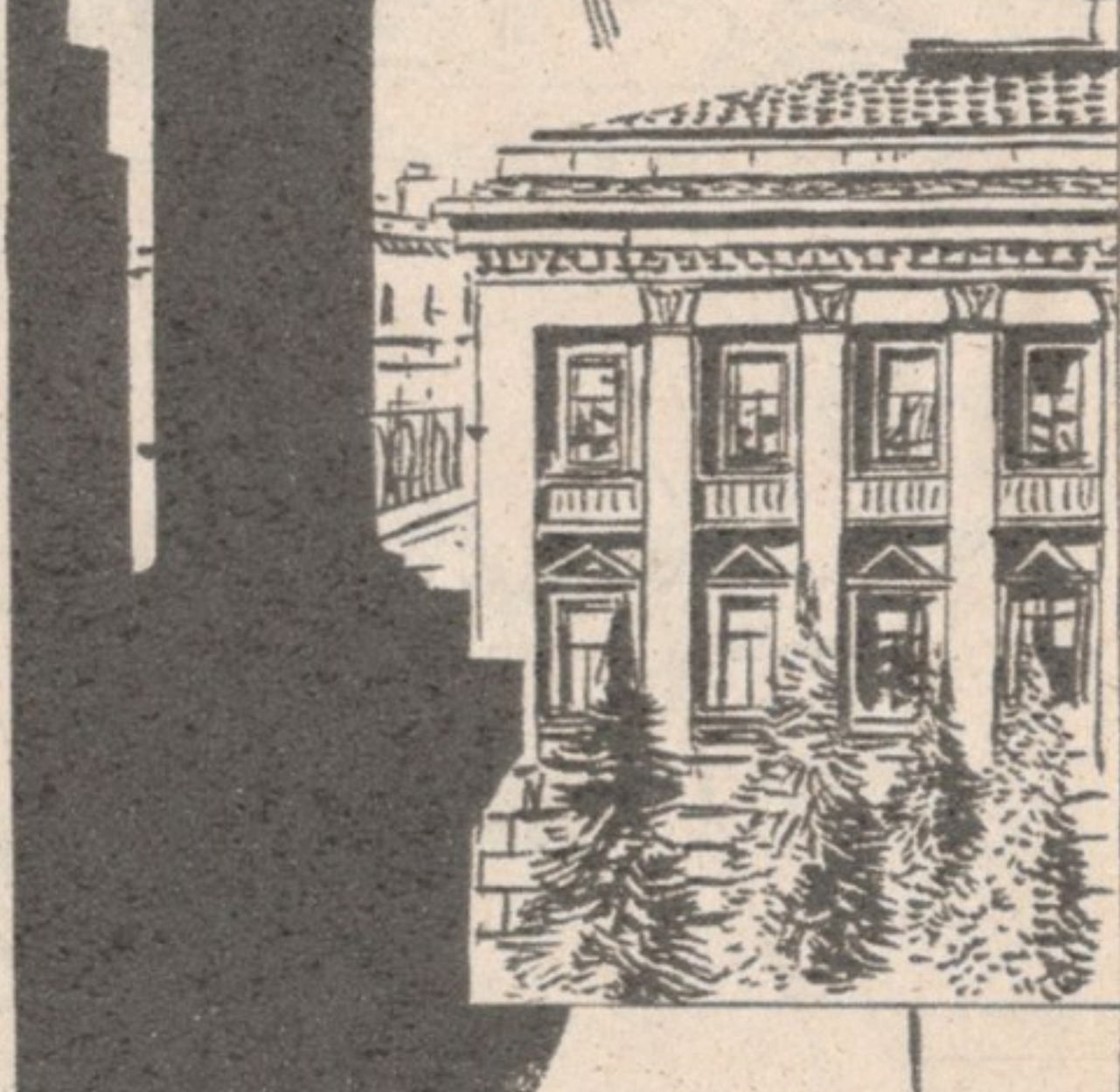
НАПУСТИЛИ СУ НАШУ ТЕРИТОРИЈУ, ИВАНЕ ГРИГОРОВИЧУ! АВИОН ЈЕ ОДЛЕТЕО У ДЕВЕТ...

КАКО? КО ИМ ЈЕ ДОЗВОЛИО КОРИСТИТИ ОВДЕ НЕКО ГЛАВУ, ДЕНИСОВИЧУ?

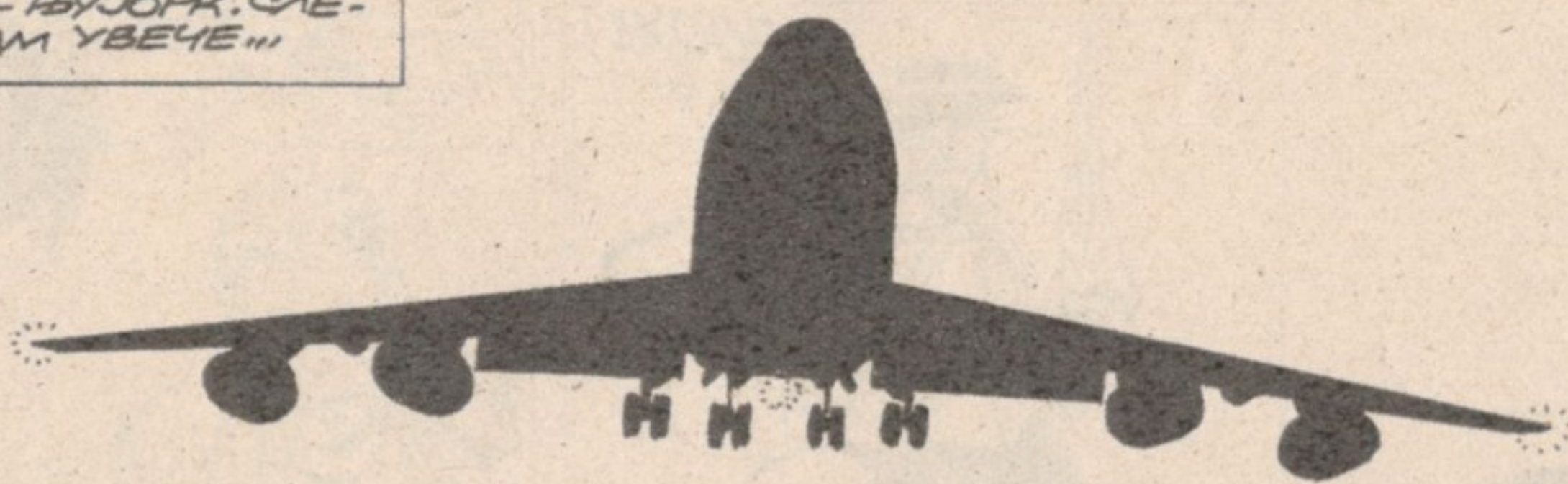


ДА, И ТО СВОЈУ ГЛАВУ! ТО ЈЕ ГЛАВА ГЕНЕРАЛА СИМИЈЕНКА!

СИМИЈЕНКОЗ ОБАВЕСТИ НАШЕГ ЧОВЕКА У ЊУЈОРКУ! ЗА ОНУ ДВОЈИЦУ МЕ ВАШ БРИГА, АЛИ ТАЈ МАТЕРИЈАЛ ХОЋУ НА МОЈ СТОЛУ!



ЛЕТЕЛИ СМО НА ЛИНИЈИ МОСК-
ВА-ФРАНКОФУРТ-ЊУЈОРК. СЛЕ-
ТЕЛИ СМО У ОСАМ УВЕЧЕ!!!



ДА СЕ ПРОМУ-
ВАМО МАЛО?
НЕРЕШ? ДОБРО!



ИМАТЕ ЛИ
НЕШТО ДА
ПРИЈАВИТЕ?

ДВЕ БОЉЕ БОТКЕ
И ПЕТ КОНЗЕР-
ВИ КАВИЈАРА!

ДОБРО!
ДО ВИЂЕ-
ЊА! СЛЕ-
ДЕЊИ!



ТОЛИКА
ТАЈАНСТВЕНОСТ,
А ЈА МИСЛИМ ДА
САМ САСВИМ ОБИ-
ЧАН ЧОВЕК!!!

НИКАД НЕ ГОТ-
ЉЕЉУ СЕБЕ, ЗА-
ПАМТИ ТО!



ФЛЕШЕ!
ХАМИЛТОНЕ!
ЈА САМ КОЛИНС!
ПРИЧАЛИ СУ
МИ О ВАМА!!!



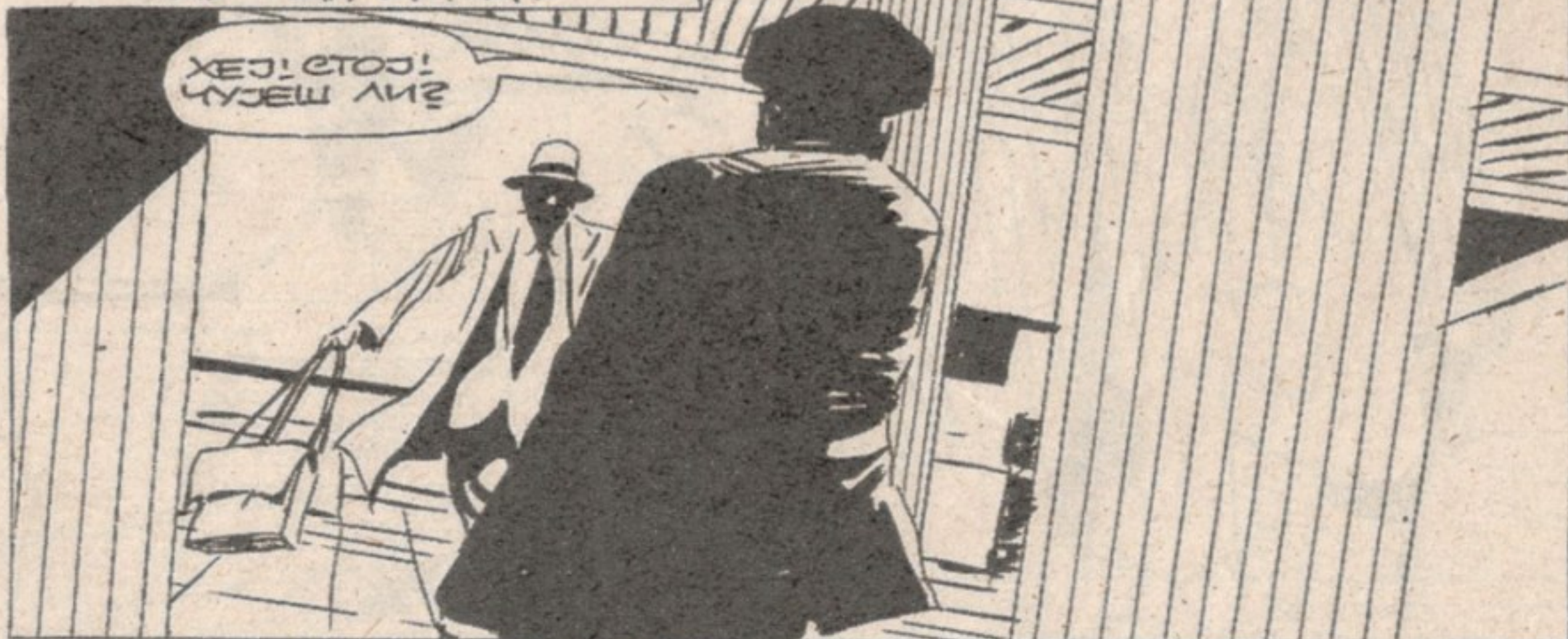
КОЛИНС?
САМО ТРЕ-
НУТАК! МО-
РАМ ДА СЕ
ЈАВИМ УРЕД-
НИКУ!



ИЗНЕНАДА...



ЕДМОУД ЛАКХ БИО ЈЕ ДВА САТА НА ДУЖНОСТИ НА ТЕРМИНАЛУ ПАУ-АМ-А





УЗЕО САМ РЕВОЛВЕР ОД РАЊЕНОГ ПОЛИЦАЈЦА...



ОПАСНО ЈЕ ПУЦАТИ У ЗАТВОРЕНОМ ПРОСТОРУ ГУНОМ ПУТНИКА...



СВЕ ЈЕ ТРАЈАЛО САМО МИНУТ... ИСПАДНЕНО ЈЕ ОСАМ МЕТАКА... ПОЛИЦАЈАЦ ЈЕ ЛЕЖАО ПОГОВЕН У ГРУДИ, А РЕВОЛВЕРАШ КРАД СТУБА С МЕТКОМ У ВРАТУ... ПРАВИ АМЕРИЧКИ АГЕНТ ПОБРИНУО СЕ ЗА ЛАЖНОГ... ХВАЛА БОГУ, ОД СТОТИНЕ ПУТНИКА, НИКОМЕ НИЈЕ ФАЛИЛА НИ ДЛАКА С ГЛАВЕ...



КАКВА МОГНА МАШИНА!

ЗНАО САМ ДА ТЕ НОГИ НЕГУ НИ ТРЕНУТИ...

ТЕШКА 130 ТОНА, ОПРЕМЉЕНА ЛАСЕРОМ, БРЗА, СТАБИЛНА... ИМА ТУ НЕШТО ШТО ЈЕ ЧИНИ ДРУГАЧИЈОМ... АЛИ ШТА?



ОВА ФОТОГРАФИЈА ЈЕ СНИМЉЕНА СА ЗАДЊЕ СТРАНЕ! ОБАСЈАНА СУЊЕМ... ХМ...



ТРИ, СЕ ИСПЛАТИО: БИЛО
ЈЕ ПОТРЕБНО ШЕСТ ЧАСО-
ВА И ТРИДЕСЕТ МИНУТА!!!



12



КРАЈ



ЦИНОВИ

100 ГОДИНА
ОДБОЈКЕ

НА

АТОМСКИ

ПОГОН

Одбојкашка лопта прелети раздаљину од 5 метара за само 12 стотих делова секунде јурећи понекад брзином од чак 150 километара на сат. Међутим, противнички играч ипак често успева да је смири и одбије

Одбрана такозваним чекићем



Када је амерички спортски тренер Вилијем Ц. Морган пре тачно сто година, 1895, измислио одбојку какву данас знамо, стварно није могао ни да претпостави да је тада почела историја једног од најпопуларнијих спортова света. Настојећи да у дугим зимским месецима задржи добру форму спортиста који су се бавили искључиво такозваним летњим спортовима, Морган је смислио игру у којој су се учесници добацивали кошаркашком лоптом преко тениске мреже подигнуте на висину од 1,98 метра. Величина игралишта и број играча били су променљиви. Убрзо је тешку кошаркашку лопту којом се у почетку играло заменила лагана унутрашња „душица“, а нешто касније посебна лопта, приближно исте величине као и данашња.

Морган је своју игру, коју су његови спортисти одушевлјено прихватили, назвао минтонет. Међутим, већ следеће, 1896, А. Т. Холстид предлаже име волеј-бол, што значи „одбијање лопте у ваздуху“. Са ширењем одбојке у свету, тај назив се прихвата у свим земљама енглеског, немачког и француског говорног подручја, али и у бившем СССР-у, Бугарској, Румунији, Јапану... Свој назив за овај спорт имају Чеси – одбијена, Пољаци – пилка сјаткова, Италијани – палаволо и ми – одбојка.

Из Холиока у Масачусетсу, где је радио Морган, одбојка креће у брзо и незадрживо освајање најпре обе Америке, а затим целог света. Већ 1900. године игра се у Канади, 1905. на Куби, 1909. у Порторику, 1910. у Перуу и 1917. у Бразилу и Мексику. Истих година игра се шири и на истоку, од Индије до Јапана.

Године 1917. одбојку у Европу доносе амерички војници, учесници Првог светског рата. Најпре се играла у Француској, затим у Италији, од 1919. у Пољској и Чехословачкој, а од 1922. у СССР-у. Следе-



Скок или смеч сервис, једно од убитачних оружја савремене одбојке

ће године продире и на афрички континент. На Балканском полуострву одбојка се први пут играла 1918. у Београду међу француским војницима.

Међународна одбојкашка федерација – FIVB – основана је у Паризу 1947. и сада ово удружење има више чланова од Уједињених нација – преко 220! Одбојкашки савез Југославије постоји од 1949. Овај



спорт је од 1964. заступљен и на Олимпијским играма.

Такозвани бич-волеј, смањена верзија класичне одбојке, са само два играча, који све више осваја свет, вероватно ће ускоро такође постати олимпијски спорт. Биће то својеврстан изузетак и признање одбојци јер ће се два сродна спорта равноправно наћи на смотри најбољих спортиста света.

Данас, цео век од настанка, одбојка је по популарности и раширености други спорт на нашој планети, одмах иза фудбала.

С њом младост траје дужи

Стручњаци напомињу да је одбојка, после пливања, најпотпунији, односно најздравији спорт јер у игри подједнако учествују сви делови тела. Као доказ за то довољно је да се баци и летимичан поглед на савремене одбојкаше и одбојкашице. То су витки, готово савршено грађени ђинови, тананих, издужених мишића, изузетне снаге и истих таквих рефlekса. Неки од њих били су нејаки дечаци и девојчице, али су захваљујући редовном игрању одбојке израсли у младиће и девојке којима на изгледу и линији може да позавиди сваки манекен и манекенка. Данас, кад се деци због неправилног држања све чешће криви кичма, лекари и спортски стручњаци као предострожност и најбољи лек предлажу управо одбојку. Због тога, али и ради омасовљења овог спорта, Одбојкашки савез Југославије намерава да у основним школама покрене велику акцију како би што више дечака и девојчица тренирали одбојку. Одбојкашки стручњаци напомињу да се одбојка игра ногама, рукама и – главом, називајући је често и „спортом интелигенције“. Уз све то, ово је и релативно јефтин спорт, за који су потребне само патике, шорте и мајице.

Али, одбојка је и сложен, префињен спорт – да би се постигли неки видљиви резултати, потребно је најмање неколико година непрестаног и вредног увежбавања. Сматра се да је најбоље да дечаци и девојчице почну с редовним вежбањем у десетој години, односно у четвртом разреду. Већ са седамнаест година неко од њих може да постане првотимац прволигашке екипе. А каријера активног одбојкаша траје веома дуго, понекад и пуних двадесет година. Дакле, то је спорт који и продужава младост.

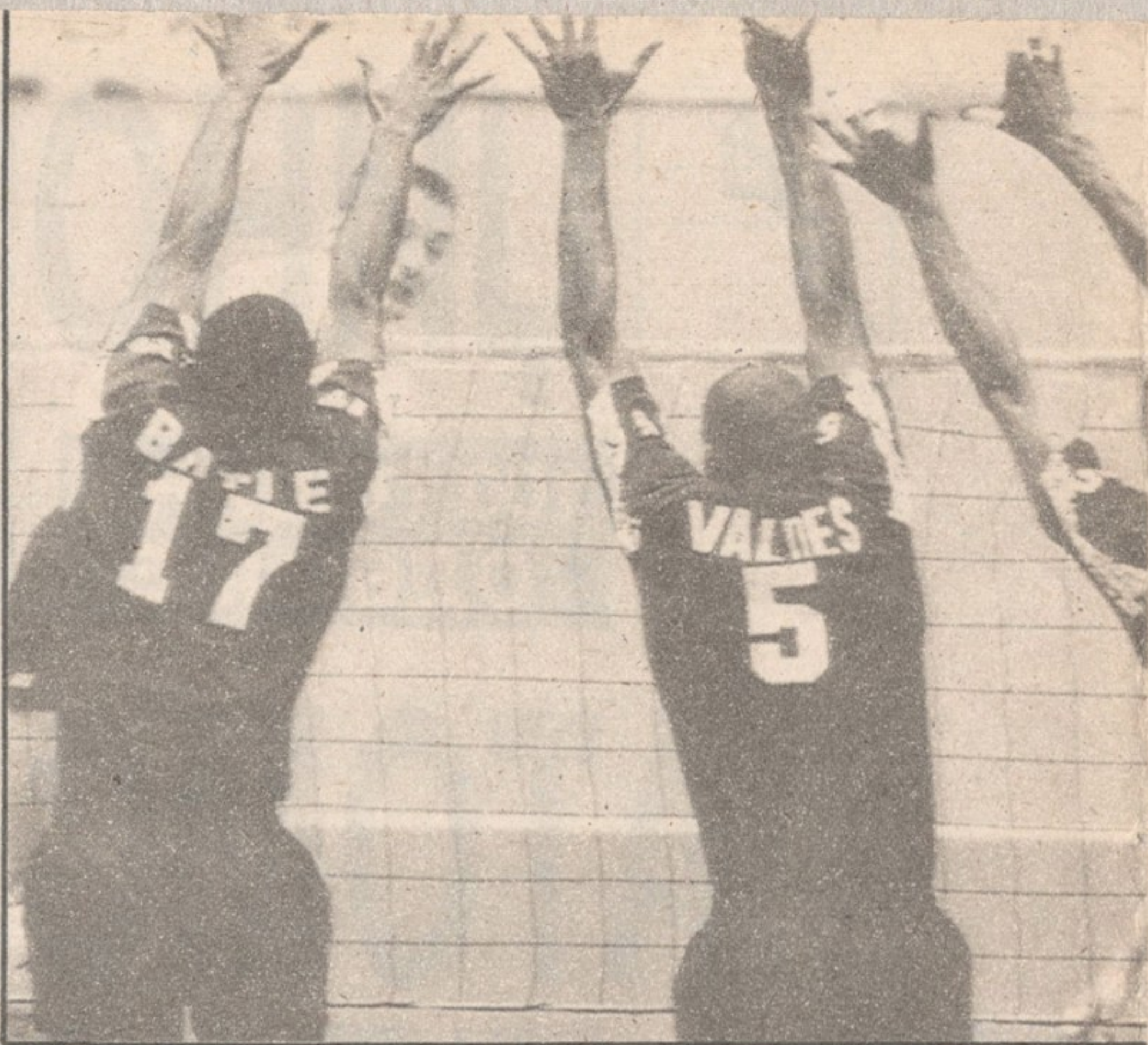
Метар увис – из места!

Поводом то година одбојке и прве утакмице наше мушке репрезентације код куће (18. марта против Данске) у квалификацијама за Првенство Европе, занимљивости о данашњој одбојци износи Лазар Гроздановић, дугогодишњи савезни селектор, један од оних спортских центмена познатих и признатих широм света. Лазар Гроздановић посветио је одбојци сав свој живот. О њој и одбојкашима увек говори са нескривеном љубављу и, наравно, извршним познавањем.

– Одбојка је спорт за храбре – напомиње Гроздановић. – Јер, ретко у којем другом спорту двојметраш може тако елегантно да лети кроз ваздух, муњевито клизне по паркету, одбије лопту и већ следећег секунда буде спреман за нову акцију. А утакмица понекад траје и неколико часова, с безброј скокова и бацања, опуштања нема ни за трен, што од играча



Како
пробити
тројни
блок?



тражи највећу концентрацију и психофизичку припремљеност. Све се одвија на врло малом простору, на само 81 квадратни метар, где шест играча, уколико желе да победе, своју колективну игру морају да доведу до савршенства.

Следе подаци који су не само занимљиви, већ и задивљујући.

Смеч је завршни део напада у одбојци. То је онај силовити ударац по лопти из скока над мрежом, сигурно један од најпривлачнијих потеза у овом спорту. Снажно ударена дланом, лопта тежине око 270 грама лети понекад стрмо према паркету брзином и до 150 километара на сат! Ако се противнички играч налази само пет метара од мреже, лопта ту раздаљину прелети за свега дванаест стотинки секунде! Ето, за тај делић времена одбојкаш успева да се припреми за одбрану и одбије ово „ћуле“. Ако га погоди у груди или главу, оборће га на леђа! Захваљујући оваквој брзини реаговања, одбрана у одбојци једнако је узбудљива као и напад.

Муњевито кретање и високи скокови такође су нераздвајни део ове игре. Не каже се зато без разлога да се одбојка више игра ногама него рукама. Многи од ових двојметраша имају запањујући одраз – чак метар из места, а из залета, при смечирању, и више. Ни наши врхунски одбојкаши у томе не заостају за светском елитом: Владимир Грбић, званично најбољи смечер у италијанској лиги, најбољи на свету, чувен је и по скоковима, као и наши репрезентативци Владимир Батез, члан новосадске „Војводине“, Един Шкорић из „Црвене звезде“ и Горан Вујевић из „Партизана“.

Посластица на крају олимпијаде

По привлачности не заостају ни потези кад врхунску одбојку играју даме, као на пример Кубанке или Бразилке.

Турнири игара лоптом на последње четири олимпијаде завршавани су правом посланицом – финалном утакмицом у одбојци. Карте за овај меч су најскупље и њихова цена је виша него за финале у фудбалу или кошарци.

Наравно, врхунска одбојка није само врхунски спорт већ и бизнис.

Последње четири године, од маја до јула, игра се Светска лига, незванично првенство света, у којој учествује дванаест одабраних репрезентација. Али, да би нека национална екипа учествовала у овом величанственом такмичењу, мора да испуни два услова: да дворана са најмање 10.000 места буде пуна и да све утакмице те групе преноси телевизија. Наравно, неопходан је и чисто спортски квалитет. Пре увођења санкција наша земља је имала тај спортски услов, али друге није могла да испуни.

Фонд награда у овом одбојкашком крем-друштву износи чак шест милиона долара. Прваку припада милион, а плаћају се чак и изгубљене утакмице.

Досад најскупљи одбојкаш је Американац Кирали који је за годину дана играња у Италији добио милион долара!

Кроз своју сто година дугу прошлост одбојка је много пута мењала правила, али за нова која су на снази од 1. јануара ова година с пуним правом може да се каже да су револуционарна. Главне новине су да играч може да сервира са целе ширине терена, а не само са простора одређеног за то, као досад, и, што је најважније: лопта може да се удари или одбије сваким делом тела, па и ногом. Водећи светски стручњаци сматрају да ће ово правило иначе брзу и привлачну одбојку учинити још бржом, како популарно кажу – атомском игром.

У савременој одбојци, и у мушкој и у женској конкуренцији, владају брзина, снага и – висина. Просечна висина мушке екипе Холандије, на пример, једне од најбољих на свету, износи 205-сантиметара!

Где смо ми у Европи?

Годинама је наша мушка репрезентација била међу најбољим. Доказ за то је и податак да неколико наших репрезентативаца с успехом игра у италијанској лиги, која је у светској одбојци оно што је чувена америчка NBA у кошарци.

Иван Лончар



ПЕВА 200 ГОДИНА ПОСЛЕ СМРТИ

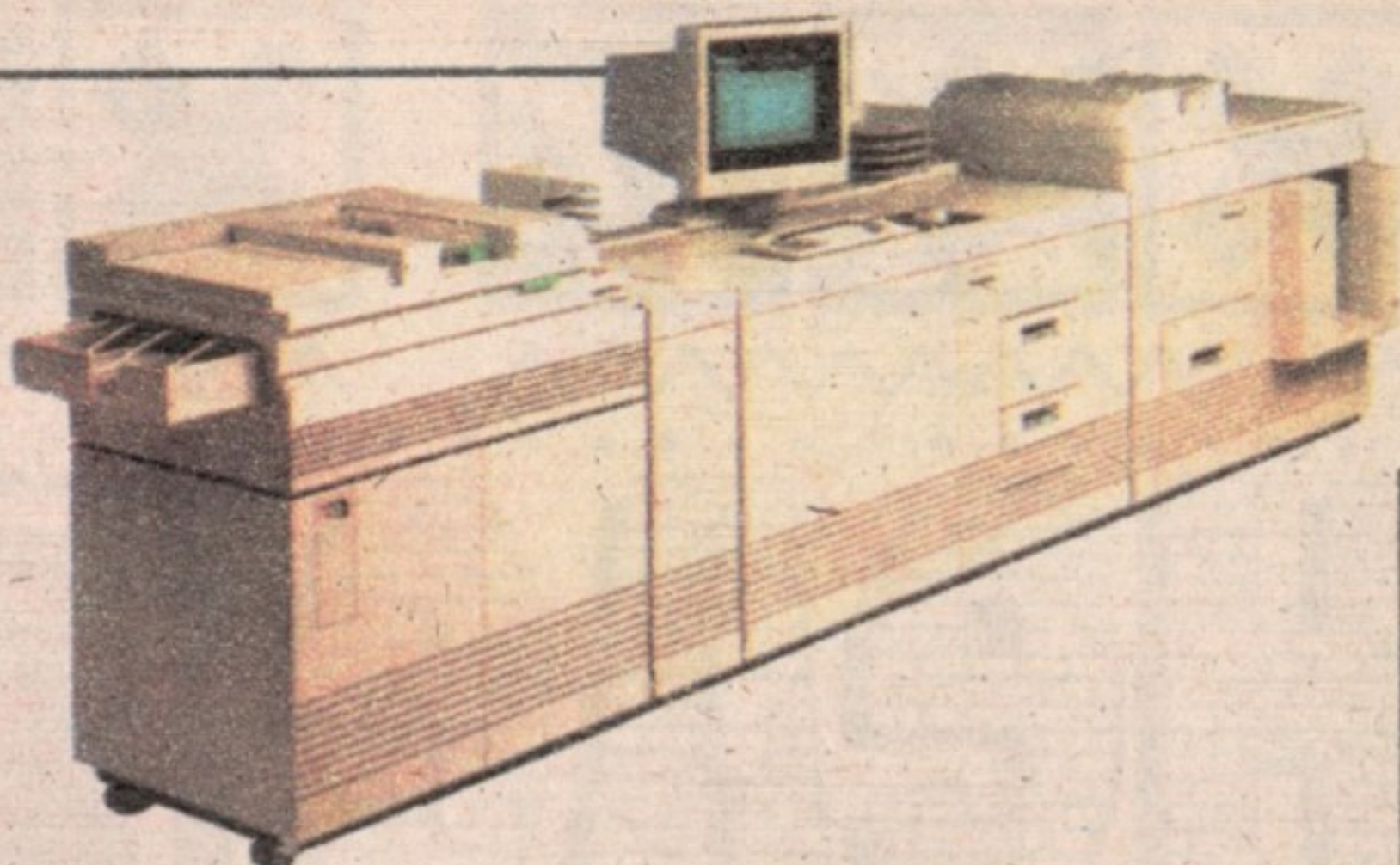
Да би што верније приказа-ли живот чувеног италијанског оперског певача Фаринелија, кастрата који је певао женске улоге, инжењери француског Института за истраживање вештачког звука (Ircam) „васкрсли“ су његов глас. Био је то врло тежак задатак јер постоји само један снимак његовог гласа, веома лошег квалитета, угравиран на ваљцима од воска – претечи грамофона. Уз то, Фаринели је био последњи кастрат на Западу јер је операција којом се мушкарцима одстрањују семеници у уметничке сврхе забрањена у Европи почетком 19. века.

Да би репродуковали његов глас, музиколози су најпре добро проучавали парти-

Да би оживели глас кастрата, истраживачи су миксовали мушки и женски глас

ХАОС ШТАМПАРИЈА

Ниједан издавач на свету више не може мирно да спава откако се појавио докучеч, најсавременији уређај за фотокопирање који је произвео чувени Ранк Ксерокс. Измишљен је пре три године за копирање пословних извештаја. Докучечи се данас користи и за копирање распродатих књига и то у тиражу који се пожели. Захваљујући моћној меморији, овај савршени фотокопир апарат снимом оригинал и избацује укоричену књигу, потпуно верну, рецимо, неком драгоценом издању из 14. века. И све то брзином од 135 страница у минуту!



Револуционарна штампарија дубоко је узнемирила издавачке куће. Од сада ће власници докучеча моћи да копирају сваки распродати бестселер који ће се тако наћи у продаји без ризика да неће бити разграбљен. До сада су, сматра се, пет хиљада ових

изузетних апарата у свету купиле велике фирме и издавачке куће. И одмах су кренуле шпекулације с фотокопирањем ретких старих (и скувих) књига. Њихови власници, правећи савршене дупликате, одлично зарађују. Ко ће их спречити у томе?



РОБОТ КОЈИ СЕ СМЕЈЕ

И РОБОТ КОЈИ ПЛАЧЕ

Измишљен је робот који је у стању да изражава осећања као човек! Гимназијски професор Хара из Токија први је дошао на идеју да маску од меке силиконске масе (отисак је узет са лица младе жене) повеже с рачунаром који може да управља истезањем коже.

Шест основних емоција – од којих је свака градирана у осам степени, према јачини – машина преводи у једначину после чега издаје одговарајућу команду за одређену „деформацију“.

број” на леђа (грудни део), а затим им још и обојила доњи (трбушни) део. Камазин и његова три асистента успели су

да за 10 сати обележе 4.000 пчела, али им се труд исплатио: сада лако могу да прате кретање и рад сваке пчелице.



НА СТАРТУ СУ ПЧЕЛЕ

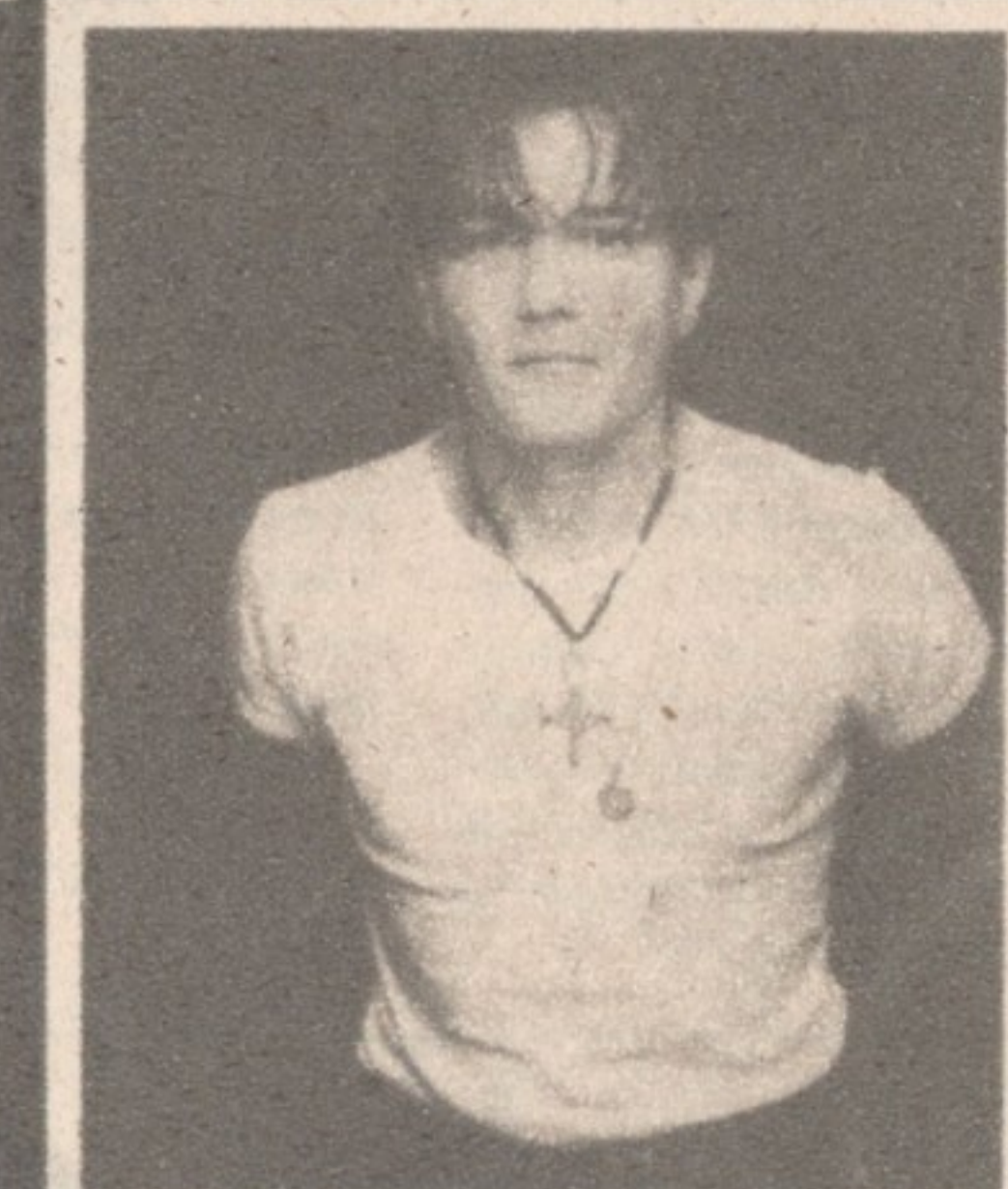
Премијера филма одржана је у децембру прошле године у Паризу, а приказан је и на Фесту 1995. у Београду.

Да би што боље проучио улогу сваке пчеле у високо организованом друштвеном животу кошнице, професор Скот Камазин с универзитета Корнел (САД) није оклевао да их овако нашара. Пошто их је накратко успавала безопасним спрејом, његова екипа прилепила је свакој „стартни,



НЕЛЕ

Још један Бајагин "инструктор" је недавно дошао до свог соло пројекта. Да вас само подсетимо: први је "Бајагу и Инструкторе" напустио Дејан Цукић због свог пројекта са групом "Спори ритам бенд". Затим је Жика Милековић радио са "Бабама" али није напустио "Инструкторе". Клавираниста Александар Локнер радио је на пројектима многих музичара и последње остварење завршио је са Лазом Ристовским. Реч је о пројекту "Наос" о чему смо писали у прошлом броју. Басиста "Инструктора" Мирослав Цветковић повремено ради као сниматељ у студију, а бубњар Влајко Голубовић помаже многим бендовима да што боље одсвирају бубњеве на својим плочама. Сам Бајага, после музике за филм "Ни на небу ни на земљи", ради ујурбано песме за нови албум легенде југословенске поп сцене - Здравка Чолића. Ненад Стаматовић - Неле, гитариста Бајагиних "инструктора", избацио је лета 1994. године први сингл под називом "Вруће, мокро, клизаво". Неколико месеци касније појавио се и албум "Истина". Трећи сингл са ове плоче је песма "Чикаго-Београд" чији вам текст поклањамо у рубрици "Тражили сте песму".



ТРАЖИЛИ СТЕ ЧИКАГО-БЕОГРАД

Те је ноћи тама била тврда,
дуго ће се причати о том,
да су неки момци дошли с брда,
и у граду направили лом.

То је било једне ноћи вруће,
кад од града добили су кључ,
и уз мало барута и туче,
у подземљу направили пуч.

Возили су најбоље машине,
шетали најлепше бамбине.
Чикаго, Чикаго, Чикаго
двадесете,
Београд, Београд деведесете.

То је било једне ноћи вруће,
кад од града добили су кључ,
и уз мало барута и туче,
у подземљу направили пуч.

Возили су најбоље машине,
шетали најлепше бамбине.
Чикаго, Чикаго, Чикаго
двадесете,
Београд, Београд деведесете.

текст, музика и изводи:
НЕЛЕ СТАМАТОВИЋ

ГОБЛИНИ

Некада је у Карловцу постојала мала музичка дружина под именом "Лори лај". Стицајем околности двојица чланова, Ален Јовановић и Влада Кокотовић, стигли су у Шабац. Заједно са Бранком Голубовићем оснивају групу "Гоблини", тренутно једну од највећих клубских атракција у Југославији. Одласком у војску неких чланова групе "Цукете", "Гоблини" добијају још једног члана - гитаристу и сјајног цртача стрипова, Леонида Пилиповића. Овај бенд је до сада издао две касете, а већ неколико месеци можете их видети и чути у свим клубовима широм Југославије.

КЛАСИКА БЕОГРАДСКА ФИЛХАРМОНИЈА

Београдска филхармонија најавила је за ово пролеће два концерта месечно. Од многобројних гостију из земље и иностранства издвајамо за 21. април најављено гостовање Николе Петрова, једног од водећих светских пијаниста. Филхармонија је коначно попунила сва упражњена места и сада има 92 члана. Радује нас чињеница да је све више младих и талентованих музичара заинтересовано за рад у филхармонији. Извесно је да ће ове сезоне имати турнеју по Мексику и Грчкој, као и наступ у Москви. Бележимо и оснивање Фонда за развој филхармоније чији донатори могу бити сви заинтересовани за финансијску подршку овој установи.



НЕКИ НОВИ КЛИНЦИ

Мартовски број угледног британског музичког часописа "Q" доноси текст у којем клинци, од пет до једанаест година, говоре о популарним светским музичким звездама. Преносимо најинтересантије делове овог текста:

МАРСЕЛА (9 година) – Он (Мајкл Џексон) је мој човек! Мислим да није хомосексуалац. Није ми јасно како то могу да кажу за једног човека који је тако диван. Он је добар према деци зато што није никада имао своје детињство.

ЈОЗЕФ (9 година) – Његова сестра Ла Тоја хоће да му узме сав новац и да га отера у затвор.

ВЕРНОН (8 година) – Ја бих волео да будем Мајкл Џексон. Да играм, певам и ходам као он.

ДЕН (9 година) – Волим његове песме. Волим пародију песме "Bad" (Лош) која се зове "Fat" (Дебео) у којој каже: "... када идем у биоскоп, заузмем седам седишта. Ја сам дебео, ја сам стварно веома, веома дебео..." (смех).

Клинци бране свог омиљеног певача говорећи о скандалозном случају са малолетним дечаком, о Џексоновом начину играња – да ли он то заиста ради или су то трикови...

Када су им показали слику Девида Боувија, рекли су да је то певач групе "Квин", осим малог Арона који га је одмах препознао. Чак га се сећа из филма "Лавиринт". За Мадону су рекли да је некада била добра, али је сада страшно непристојна јер на бину излази гола. Велика америчка звезда Принс, по њима нема свој живот и зато је тужан. Носи Мадонине панталоне које су му мале... За Ролингстоунсе су рекли да су то Битлси, а за Битлсе мисле да су стари и знају њихове песме.

Тако мисле клинци из основне школе и забавишта у Манчестеру и Лондону. Наши "турбо" клинци сигурно би знали појединости о оним певачима и музици о којој не пишемо на овим странама.



ДИСТРИБУЦИЈА ПРОДУКЦИЈА

ФИЛМОВИ СЕРИЈЕ

CD • ВИДЕО КАСЕТЕ АУДИО КАСЕТЕ

МУЗИЧКЕ КАСЕТЕ

НАЈВЕЋИ ИЗБОР НАЈНИЖЕ ЦЕНЕ

44-61-332

ТЕЛЕФОН/ФАКС:(011) 44-49-866



ПОШТОВАНИ ЧИТАОЦИ

МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ

SHOP №1

Баје Секулића 98
11000 Београд

422-894

Љубав на прву ноту!



GUITAR SHOP

Светог Саве 6
11000 Београд

432-475

Пишите нам ко су ваши музички љубимци и о коме желите да читате на ХИТ странама.

АДРЕСА: "ХИТ" Чеде Мијатовића 4, 11000 Београд





Уређује
др Зоран Живковић

ПРВИ ДЕО:

Кувар

Драги Боже,

Достајај о коме хоћу да говорим збио се пре неколико година када сам отворио индонезански ресторан на Балеарима у Санта Еулалији дел Рио, селу на острву Ибици. У то време већ је постојао индонезански ресторан у luci Ибице и још један у Палма де Мајорки. Људи су ме уверавали да је мој најбољи. Упркос томе, посао није ишао.

Санта Еулалија је мала, али су у њој и околини живели страни књижевници и сликари. Сви су били сиромашни, али не толико да не могу себи понекад да плате мој ријстафел. Због чега, онда, нису код мене чешће долазили? Вероватно зато што су уметници нервозан и ђудљив свет коме треба времена да се навикне на нове ствари. И сам сам такав – годинама покушавам да postanем сликар.

Посао није ишао, али сам се провлачио. Плаћао сам малу закупнину, сам сам кувао, а узео сам младића из села да служи муштерије, мења плоче и опере судове. Плаћао сам му мало јер више нисам имао. Младић, по имену Пабло, био је чудо од радника, увек весео и чист. Уз мало среће могао би једнога дана да постане гувернер Балеара.

Имао сам тако свој ресторан, који сам назвао „Зелени месец од жада“, имао сам свога келнера и, у року од недељу дана, имао сам и сталног госта. Никада нисам сазнао његово име. Био је висок, витак, ђудљив, црнокоси Американац од тридесет или четрдесет година. Долазио је сваке вечери у девет, поручивао ријстафел, полако га јео, плаћао, остављао бакшиш и одлазио. Обично је јео сам,

једном или двапут са женом, понекад с пријатељима.

Искрено, могао сам да живим само од тог једног госта. И, када зависите од онога што потроши само једна муштерија, онда ту муштерију почињете да проучавате. То је почетак мога греха. Као и многи грехови деловао је невино. Желео сам да задржим тог госта и почео сам да мотрим шта воли, а шта не воли.

Справљао сам ријстафел од тринаест јела. Ријстафел је холандска верзија индонезанске кухиње. Пиринач у супи од поврћа ставља се у тањир на средини стола. Око њега се ређају чиније разних ђаконије: говедина у сосу од

карија; прасећи ражњићи у сосу од кикирикија; џигерица у чили-сосу; јаја у чилију; ђуфте; разно зачињено поврће и доста воћа. И, на крају, грицкалице као што су рачићи, стругани кокосов орах, пржени кромпирићи и томе слично.

Мој гост је имао добар апетит и обично би појео осам до десет јела и око пола пиринча. То је прилично за сваког ко није Холанђанин. Приметио сам да никада не дотиче џигерицу и заменио сам је рачићима у сосу од џигерице. И додао сам му више соса од кикирикија. За недељу дана, лепо се видело, почео је да добија на тежини. То ме је ох-

рабрило, па сам му удвостручио количину кикирикија и ђуфти. Американац је почео да једе као прави Холанђанин.

И брзо се, уз моју помоћ, попуњавао. У року од два месеца добио је више од десет килограма. Покушавао сам да га учиним зависним од своје кухиње. Купио сам веће тањире и чиније и допунио јеловник прасетином у сосу од соје. Почетком трећег месеца Американац је био на ивици гојазности. Ја сам се у кухињи поигравао његовим чудом укуса, он је јео и знојио се, Пабло се вртео с порцијама и мењао плоче.

Већ је постало јасно да

Роберт Шекли

ИГРА УТРОЈЕ

КУВАРА

И КЕЛНЕРА

И ГОСТА



Американец не може без мог ријстафела. Ахилова пета била му је у стомаку. Он је тридесет или четрдесет година, пре него што је налетео на мене, живео као мршав човек. Моја је теорија да су многи мршави људи потенцијално дебели људи који, једноставно, нису нашли праву храну за своје чуло укуса.

Чуо сам за једног куvara у Паризу који неким својим гостима никада није сервирао више од једног јела. Он је за њих био одговоран. Ја му се дивим, али нисам био у стању да се држим његове професионалне етике. Ја и нисам кувар него сиромашни Италијан с даром за справљање ријстафела. Моја једина жеља је да постанем сликар.

Наставио сам да кљукам свога госта чија је глава постала као пун месец, очи као два прореза. Служио сам га пиринчем прженим на уљу и шафрану уместо бареним, додао обилну порцију пилетине у чилију с млевеним орасима. Све је то гојило и повећавало његову зависност од мене. Чинило ми се да сам и ја кувао и он јео као у делиријуму. А он је постајао чудовишно дебео. Сваки његов килограм био ми је доказ да га држим у шапи.

А онда се, једне ноћи, све променило. Он се те вечери није појавио. Због њега сам држао ресторан отворен два сата дуже. Није дошао ни сутрадан увече, а ни треће вечери. Четврте се указао на вратима и догегао се до свога стола. Тада сам, први пут, с њим проговорио.

— Недостајали сте нам, господине.

— Нисам могао да дођем, није ми било добро.

— Ништа озбиљно, надам се.

— Обичан благи срчани удар. Доктор је сматрао да треба да одлежим неколико дана.

Наклонио сам му се и вратио се у кухињу одједном свестан онога што сам морао знати све ово време: да сам тог човека постепено убијао. Погледао сам јела на шпорету и у њима препознао оружје споре смрти. Изненада сам викнуо:

— Ресторан је затворен!

— Али, зашто? — питао је молећиво.

— Покварило се месо.

— Дајте ми ријстафел без меса.

— Не постоји ријстафел без меса.

— Направите ми омлет.

— Не правим омлете.

— Онда свињску крменадлу или само чинију прженог пиринча — тражио је он у паници.

— Господин, изгледа, не разуме. Ја правим само ријстафел коректно и по пропису. Када је то немогуће, не кувам ништа.

— Али, гладан сам...

— Онда идите у Амстердам! — викнуо сам и изгубио га из ресторана.

Спаковао сам оно мало ствари што сам имао и одвео се таксијем до Ибице. Тамо сам се одмах укрцао у брод за Барселону, а одатле авионом до Рима.

Сада држим најфинији индонежански ресторан на грчком острву Косу. Математичком прецизношћу одмеравам порције, ни грама више него што је потребно. И нема тих пара на свету за које бих послужио дуплу порцију. Тако сам, по цену великог злочина, стекао малу врлину.

Често се питам шта је са Американцем и с Паблом коме сам заостале дневнице послао одмах из Рима.

Још увек покушавам да постанем сликар.

ДРУГИ ДЕО:

Келнер

Драги Боже,

Згрешио сам пре неколико година док сам радио као келнер у индонежанском ресторану у Санта Еулалији дел Рио, селу на Ибици, једном од Балеарских острва. Био сам млад, не више од осамнаест, и на Ибицу сам дошао као члан посаде француске јахте. Власник је ухваћен у шверцу цигарета и лађа му је одузета. Ја сам Малтежањин па имам урођен дар за језике. Мештани су мислили да сам Андалужанин, а странци на Ибици да сам мештанин.

Када је Холанђанин отворио ријстафел ресторан, једном сам му помогао јер нисам имао друга посла, а нико други не би пристао да ради за тако мизерну дневницу. Тог дана открио сам његову богату збирку плоча с доста класика џеза. Имао је и добар грамофон, одговарајуће појачало и првокласне звучнике. Он о музици није знао ништа и није га занимала, осим као пратња уз јело.

Али ја, Антонио Варгас кога је он звао Пабло, страшно сам волео музику. До осамнаесте сам научио да свирам трубу, гитару и клавир. Само, недостајало ми је дубље познавање облика америчког џеза, а џез је био моје нарочито поље интересовања. Одмах сам видео да бих могао да радим код Холанђанина да бих се издржавао и да, истовремено, учим специфичан америч-



ки музички идиом и тако се припремим за позив музичара.

Пробрао сам и сврстао плоче, обрисао с њих прашину, натерао газду да из Барселоне наручи нову иглу с дијамантским врхом, преместио звучнике како треба и направио хармоничне џез-програме. Често бих почињао с бендом Дјука Елингтона који је изводио „Moon Indigo“; окс средине стигао до Стена Кентона и завршавао са Елом Фицџералдом и њеним „Bye-Bye Blues“. И то је био само један од мојих програма.

Убрзо сам приметио да се публика састоји од само једне особе, не рачунајући мене и Холанђанина који није правио разлику између Равела и Равија Шанкара. Стекао сам слушаоца. Био је висок, витак, ћутљиви Британац и, очигледно, велики љубитељ џеза. Видео сам да једе у такту са музиком, лагано и одуговлачећи ако сам пуштао „You Ain't Been Blue“, брзо и нагло ако бих ставио „Cagavap“.

Музика му је видно мењала расположење. Елингтон и Кентон су га подизали, па би јео жустро лупајући такт левом руком док је десном копао по ријстафелу. Чарли Барнет и Берд деловали су успокојавајуће, без обзира на темпо, па би он успорио с јелом, пућио уста и мрштио се.

Када сте музичар као ја, желите да се допаднете публици. Дао сам све од себе да заробим свог јединог слушаоца. Никада га нисам навикао на фантазије Чарлија Паркера, а Барнет као да му је ишао на нерве. Али, научио сам га да воли Луја Армстронга, Елу Фицџералд, Ерла

Хајнса и Модерни џез квартет.

Британац је био невероватан слушалац, али је то морао да плати: из ноћи у ноћ јео је Холанђанинов ријстафел, мноштво јела разних имена, сва презачињена чили-сосом. Код Холанђанина није било врдања. Чим уђете, он би вам утрапио јеловник, а чим завршите, доносио је рачун. То је можда добар начин у Амстердаму, али се у Шпанији тако не ради. Тако је растерао све странце, који су се држали шпанскије од самих Шпанаца, и остао на том једином госту, Енглезу, који је долазио само због моје музике.

После извесног времена приметио сам да се гоји и то сам примио као комплимент свом вољеном џезу и себи, селектору аранжеру тог џеза. Јер, свако ко је могао да гута тај неописиви ријстафел морао је бити искрени љубитељ музике. Био сам млад, безбрижан, неодговоран. Уместо да му пуштам нешто што би га одбило, ја сам бесрамно угађао његовом укусу. Ужасно је када имате моћ над другим човеком. У року од два месеца био сам у стању да програмирам свог слушаоца као што сам програмирао плоче.

Холанђанин је, у својој таштини, товарио Британчеве тањире и зделе. Али, он је све то јео само због мене. Џез је на њега деловао као дрога. Постао је чудовишно дебео. А онда се, једне вечери, није појавио. Ни следеће, ни треће. Четврте је дошао и газда се распитивао о његовом здрављу. Енглец је рекао да је имао напад чира, да му је препоручена дијета од неко-

лико дана и да се сада опет добро осећа. Холанђанин је климнуо главом и повукао се у кухињу.

Енглеz ме је погледао и први пут ми се обратио. Сећам се да су одјекивали звуци Кентоновог „Down in an Alley by the Alamo”. Рекао је:

– Извините, да ли бисте били љубазни да ми пустите „Moon Over Miami” Вона Монроа?

– Са задовољством – одговорио сам, скинуо Кентона и узео у руке Монроа. У том часу синило ми је да ја то убијам тог човека, дословце убијам. – Нема више Вона Монроа! – викнуо сам.

Енглеz је молећиво рекао:
– Можда мало Глена Милера...

– Ни тога више нема!

– Онда Дјука Елингтона – изустео је несрећник тресући се.

– Не!

– Али, Пабло, па ти волиш Дјука Елингтона – рекао је Холанђанин који је изишао из кухиње чим сам подигао глас.

– Пустите Бајдербека или, чак, Модерни џез квинтет, пустите што год хоћете, само нека нешто свира – молио је гост.

– Већ сте добили превише. Што се мене тиче, са свирком је готово! – викнуо сам и ишчупао жице из појачала.

Холанђанин и гост остали су без речи. Изишао сам не тражећи двонедељне дневнице, одвезао се ауто-стопом до луке у Ибици и ухватио брод за Марсеј.

Данас сам прилично познати саксофониста и можете ме сваке ноћи, осим недељом, слушати у „Л Кет’с Пахамас клубу” у Улици Ашет у Паризу. Познаваоци се диве мојој класичној чистоти и форми и поштују ме као чистунца диксиленда.

Али, још ме мори грех што сам хипнотисао и готово убио сиротог Енглеза пружајући му без мере музику коју је волео. Најискреније се кајем. Често се питам шта ли се догодило с газдом и гостом.

ТРЕЋИ ДЕО:

Гост

Драги Боже,

Згрешио сам пре много година у малом шпанском граду Санта Еулалији дел Рио. Тамо сам отишао да напишем књигу. Повео сам и жену. Нисмо имали деце. Док сам тамо боравио, један човек је отворио ријстафел ресторан. Мислим да је био Финац или, можда, Мађар. У ресторан су долазили сви припадници страначке колоније. У „Јин-

–Тангу”, како се звао ресторан, увек је било живо. Додајте томе Мађарева одличну збирку плоча и више него добар звучни систем. Такво место није могло да омане.

Почео сам тамо да вечеравам пет пута недељно. Моја супруга је била дивна жена, али никаква куварица. Постао сам Мађарева редовна муштерија. После недељу дана приметио сам келнера. Био је млад, не више од шеснаест-седамнаест, и мислим да је био Индонежанин. Имао је пут боје најчистијег маслиновог уља, косу и обрве црне као гар. Био је витак, грациозан, брз. Каког ли задовољства гледати га како хитро служи јела и мења плоче!

Звучи безазлено, зар не? Али, уследила је мрачна, нимало невинна, компликација. Као што рекох, дивио сам се његовој грациозности и лепоти онако како мушкарац може да се диви изгледу другог мушкараца. Већ друге недеље ухватио сам себе како примећујем нежне линије његових образа, поносито држање главе, грађу рамена и леђа, дивну кривину бутина.

Почео сам да се самозавиравам. Говорио сам себи да се ја то дивим дечаку онако како бих се дивио грчком кипу или Микеланђеловим херојским статуама. Говорио сам себи да је моје интересовање естетске природе и ништа више. И наставио сам да одлазим у тај ресторан готово сваке вечери и да једем ријстафел, једно од јела које највише гоји.

Крајем месеца схватио

сам, на свој ужас, да сам у дечака заљубљен. Никада нисам био хомосексуалац. Никада нисам имао разлога да се сматрам потенцијалним хомосексуалцем. Увек сам уживао у сексу са женама и није ми било јасно како мушкарац може да ужива у телу другог мушкараца. Сада сам, нажалост, то сазнао.

Праве срамоте спасла ме је само моја безгранична опсесија. Одлазио сам сваке ноћи у ресторан и тамо остајао колико је то пристojност допуштала. Газда је почео да ме кљука и ја сам ждрао све испред себе захвалан што имам изговор да останем што дуже.

А дечак? Мислим да није могао бити несвестан мојих осећања. Мислим да није могао остати хладан. Јер, како је време пролазило он се све више вртео око мене, мењао плоче, празнио чисте пепељаре, приказујући своју лепоту на прилично бесраман начин.

Често смо измењивали значајне погледе, дечак и ја. Моја жена се тада већ била вратила у Сједињене Државе. Кувар није примећивао ништа осим ријстафела. Дечак и ја смо се гледали, али никада нисмо разговарали нити се додирнули. Наравно да сам се гојио. Ко би могао сваке вечери да поједе килограм или више ријстафела а да се не угоји?

Обузет тим лудилом нисам знао колико је то могло да траје и како да се заврши. Губио сам стид, губио сам понос. Био сам на ивици да с дечаком разговарам отворено. А онда сам, сасвим нео-

чекивано, приметио да сам једини гост у ресторану. И сваке ноћи био сам једини гост. Због чега? Храна се није променила, музика је остала иста. Све је било исто осим мене.

Схватио сам једне ноћи, налик на све друге ноћи, док сам се борио са огромним оброцима. Видео сам да сам постао чудовишно дебео. Видео сам одвратно дебелог човека за столом у малом ресторану. Човека толико дебелог да вам се преврне утроба. Човека у чијем друштву нико не би пожелео да једе.

Тек тада сам схватио да сам ја разлог због кога је Мађар, изгубио све своје госте. Који би нормалан човек јео тамо где ја једем? А ја сам тамо био сваке ноћи. На такво откривење или реагујете одмах, или сте заувек изгубљени. Одгурнуо сам сто и устао, не без тешкоће. Кувар и келнер су буљили у мене. Почео сам да се гегам према излазу.

– Да ли храни нешто фали? – викнуо је газда.

– Не храни него мени – одговорио сам.

– Можда сам вас увредио...

– рекао је дечак гледајући у под.

– Напротив, силно си ми се допао, али сам самога себе увредио преко сваке мере.

Нису ме разумели.

– Хоћете ли порцију свињетине у чилију, изврсне, сада справљене? – узвикнуо је Мађар.

– Имам плочу Луја Армстронга коју никада нисте чули – рекао је дечак.

– Много вам хвала, обојници. Били сте веома љубазни. Ја сам ту, пред вашим очима, уништавао самога себе. Одлазим да с тим завршим!

Изишао сам из ресторана, отишао у свој стан, спаковао ствари у лаки кофер и узео такси до Ибице. Стигао сам да ухватим авион за Барселону.

Отада су прохујале године. Време и удаљеност угушили су моју опсесију. Заљубљивао сам се отад више пута, никада у мушкараца. Сада живим у Сан Мигуел де Аљендеу у Мексику са својом женом (не оном која је са мном била у Санта Еулалији дел Рију) и наше двоје деце.

Често сам се питао шта се догодило с куваром и келнером. Вероватно су наставили посао и обогатили се. Уколико их, наравно, мој грех није заувек уништио. Најискреније се кајем.

Још увек покушавам да постанем писац.

Приредила:
Бојана Дожић



ПРОЧИТАЈ ПРОСКИТАЈ



РЕКОРД ЗА ПЛАКАЊЕ

Техеран, главни град Ирана, има око 10 милиона становника и око 1,3 милиона возила. Помислимо би човек — милина једна, али није. Напротив, возица Техераном је права авантура јер кад се негде крене, никад се не зна да ли ће се извући жива глава и цео ауто. По писању листа „Хамшахри“, техранске улице су у тако „сјајном“ стању да на њима сваког дана страда бар 120.000 гума: од тога 60.000 због рупа на коловозу, 10.000 се пробуши зато што су и саме у лошем стању, а остатак наиђе на крхотине стакла и ексерне. Па зар је онда чудо што се сваке године догоди 37.000 тешких саобраћајних несрећа?



КОБНА ТУЧА

Туча, чак и међу браћом, није, нажалост, никаква реткост. Ова која се догодила у Риму свакако је по нечему изузетна, иначе се не би нашла у новинама. У њој је један од браће, наркоман, болестан од сиде, заразио другог. Несрећници су се тако душмански тукли да је крв липтала на све стране. Тако се догодило да се крв оног болесног нађе у изранављеном лицу другог. И — сида је узела још једну жртву. Овакав начин преношења вируса забележен је још само једном, 1989. године у Лондону. Тада су се на некој свадби потукли два госта од којих је један био ХИВ позитиван.

ТИГРОВИМА ПРЕТИ ИСТРЕБЉЕЊЕ

Међународна еколошка организација WWF упутила је апел свим азијским земљама, али и заједницама Азијата у западним земљама да обуставе трговину тигровим костима јер се процењује да у дивљини нема више од око 7.000 примерака ове животиње. Тигар је иначе веома тражен због тога што практично нема дела његовог тела који није нашао примену у традиционалној медицини: нарочито је тражена његова бутна кост за коју се верује да лечи разна запаљења и ублажава болове. Само у кинеској народној медицини бутна кост тигра користи се већ више од хиљаду година.

Апел еколога WWF посебно



се односи на Јужну Кореју, Јапан, Тајван, Сингапур и САД, због тога што су ове земље главни увозници тигрове кости и лекова направљених од њих. На црном тржиш-

ту, иначе скелет тигра достиже и десет пута већи износ од просечне годишње плате у земљама у којима он живи. Тиме се и објашњава зашто тигру прети истребљење.

ЛЕВИС ПО МЕРИ

„Леви Штраус“, чувени произвођач фармерки и одеће од цинса, одлучио је да у Синсинатију, у савезној америчкој држави Охају, пружи својим купцима могућност да

обуку фармерке по сопственој мери. Муштерији се узму мере које се затим убаце у компјутер: крој се одмах појави на екрану и на њему, већ у складу са жељама купца, ураде неопходне измене било да се тичу мера, боје, дебљине материјала. Кад се с

тим заврши, поруџбина се, опет уз помоћ компјутера, шаље у фабрику и две-три недеље касније купац добија фармерке на кућну адресу. То задовољство, фармерке по жељи, и није много скупо: за њих треба дати само 10 долара више него за обичне.

ИСПОВЕД ПРЕД КОМПЈУТЕРОМ

Један стручњак за софтвер из Диселдорфа начинио је занимљив програм за оне који сате и дане проводе уз своје личне рачунаре. Захваљујући њему савремени хришћани

могу да се исповедају поваравајући се екрану свог компјутера. Штавише, компјутер ће им одредити и покору како би добили опрост, даће им поуке и утешне савете.

Дигитално душебрижништво није, каже поменути стручњак, никакво светогрђе. Напротив, све је усклађено

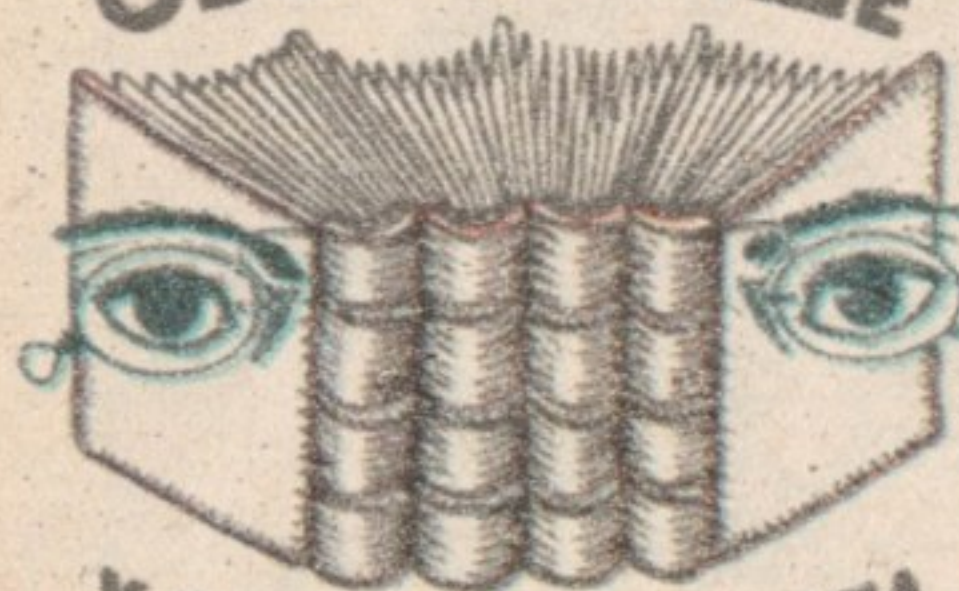
са прописима католичке вере: компјутер ће најпре поставити питање када се дотични последњи пут исповедао, а затим наложити хакеу да се прекрсти. Да би се охрабрили они који желе да се исповеде, притиском на тастер на екрану ће се појавити слике светаца и молитве које неодлучне подстичу да отворе душу.

И Католичка црква рекла је своје: ову компјутерску исповед, то јест модерну конкуренцију, прокоментарисала је као добру шалу, јер „машина не може да замени свештеника“. Аутор овог програма спремно је одговорио: није ли ово начин да се они који никад не би прекорачили праг цркве ипак негде исповедају? То, свакако, не значи да директна „линија“ са Исусом, може или треба да замени праву исповед код свештеника. Рачунарска програма има улогу само да припреми вернике за тај чин и да послужи за „прочишћење душе“. А ко-лико је у складу с временом говори и списак почињених грехова. Рецимо: „Као задњи пиратски олош прекопирао сам туђи компјутерски програм“ или „Пропустио сам да се помолим за добробит свог претпостављеног“.

А. Г.



ОВО НЕ ПИШЕ



У ЕНЦИКЛОПЕДИЈИ

КОЛИКО ВРСТА ЖИВИХ БИЋА ИМА НА ЗЕМЉИ

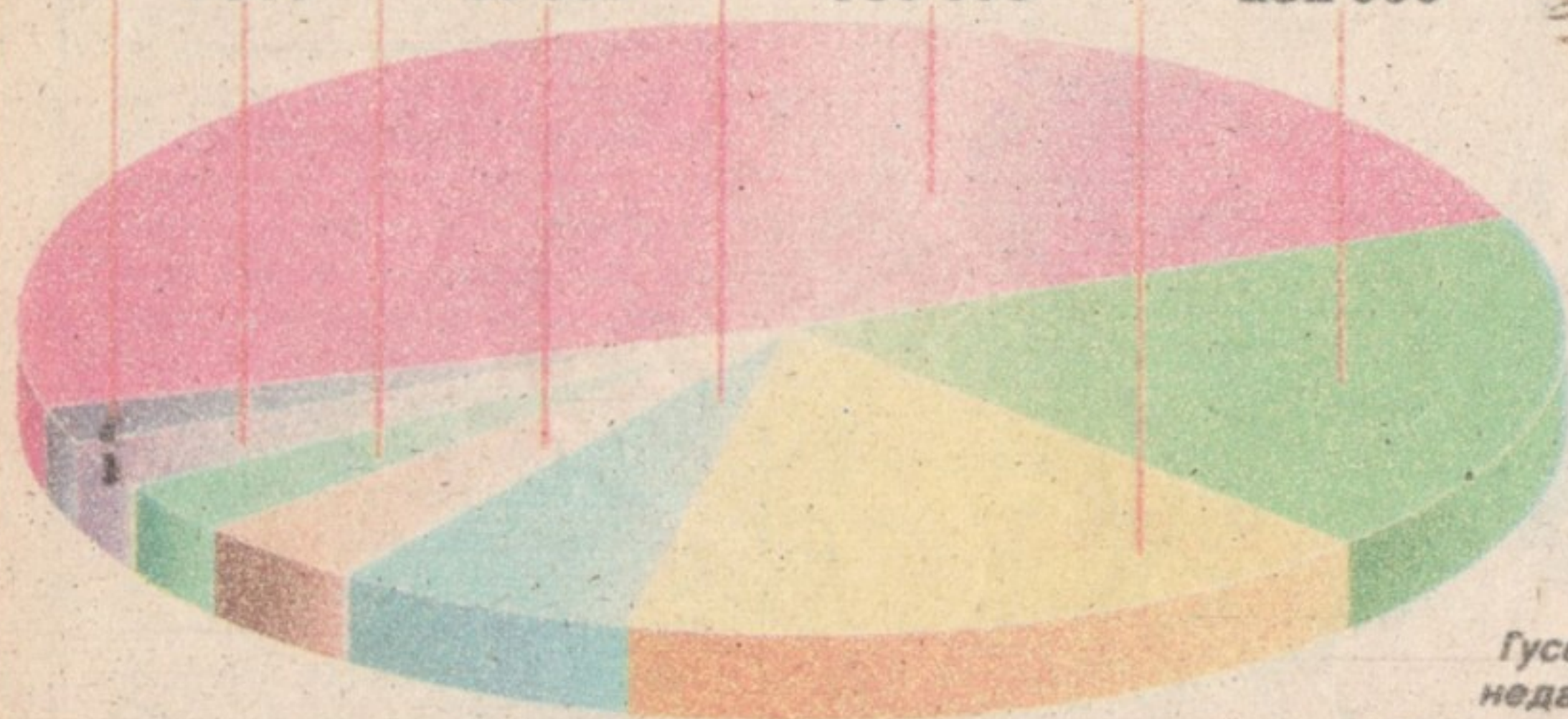
Према угледном харвардском професору Едварду Вилсону, аутору недавно објављене књиге „Разноликост живота“ до сада је откривено и уредно описано и попи-

сано 1.413 милиона врста живих бића на Земљи (види шему). Од тога половина живи у тропским шумама премда оне заузимају тек шест одсто наше планете. Међутим, ову процену — каже др Вилсон — треба примити с могућом грешком од 100.000 горе-доле! Јер, за неке организме појам врсте није одређен како треба, па су и резултати истраживања хаотични.

За већину биолога, међутим, Вилсонова процена не обухвата ни једну десетину правог броја живих врста на Земљи! Другим речима, истинска бројка требало би да се смести негде између 10 и 100 милиона. И заиста, многа жива бића тек треба открити, посебно међу бактеријама и гљивицама као и малим животињама. Али, зар окапи није откривен тек почетком овог века и зар недавно нису све светске агенције (а писао је и „Забавник“) донеле вест да је у Вијетнаму откривено досад непознато говече.

И тако, нове врсте се појављују док друге нестају са карте. Научници сматрају да је од настанка живота на Земљи данас нестало између 300 милиона и две милијарде врста!

ВИРУСИ	АЛГЕ	ГЉИВИЦЕ	ВИШЕ БИЉКЕ
1 000	26 900	69 000	248 000
БАКТЕРИЈЕ	ПРОТОЗОЕ	ИНСЕКТИ	ОСТАЛЕ ЖИВОТИЊЕ
4 800	30 800	750 000	281 000



Гусеница
недавно
откривена
у
прашуми

Кров од тефлона и алуминијума уздиже се на висини од 43 метра. Упија буку захваљујући невидљивим шупљинама.

Обод крова (надстрешница). Кров од алуминијума и тефлона, осим што штити гледаоце на стадиону, предвиђен је да пружи заштити и онима који још нису ушли јер се простира читавих 25 метара, изван простора који покрива трибине.

„Седло“ — кровна конструкција са уздигнутим источним и западним делом за по читавих 6 метара пројектована је тако да усмерава ветрове и поништава њихово деловање, нарочито на атлетичаре.

Челичне катарке. У ствари стубови, има их 20 у облику су копаља, а системом челичних укади држе кровну конструкцију.

Степенице. Воде на видиковац и горње трибине. На доње се стиже директно јер су у нивоу околног терена.

ПОСЛЕДЊА
ВЕЛИКА
ГРАЂЕВИНА
ФРАНЦУСКЕ
20. СТОЛЕЋА

РАСКИ

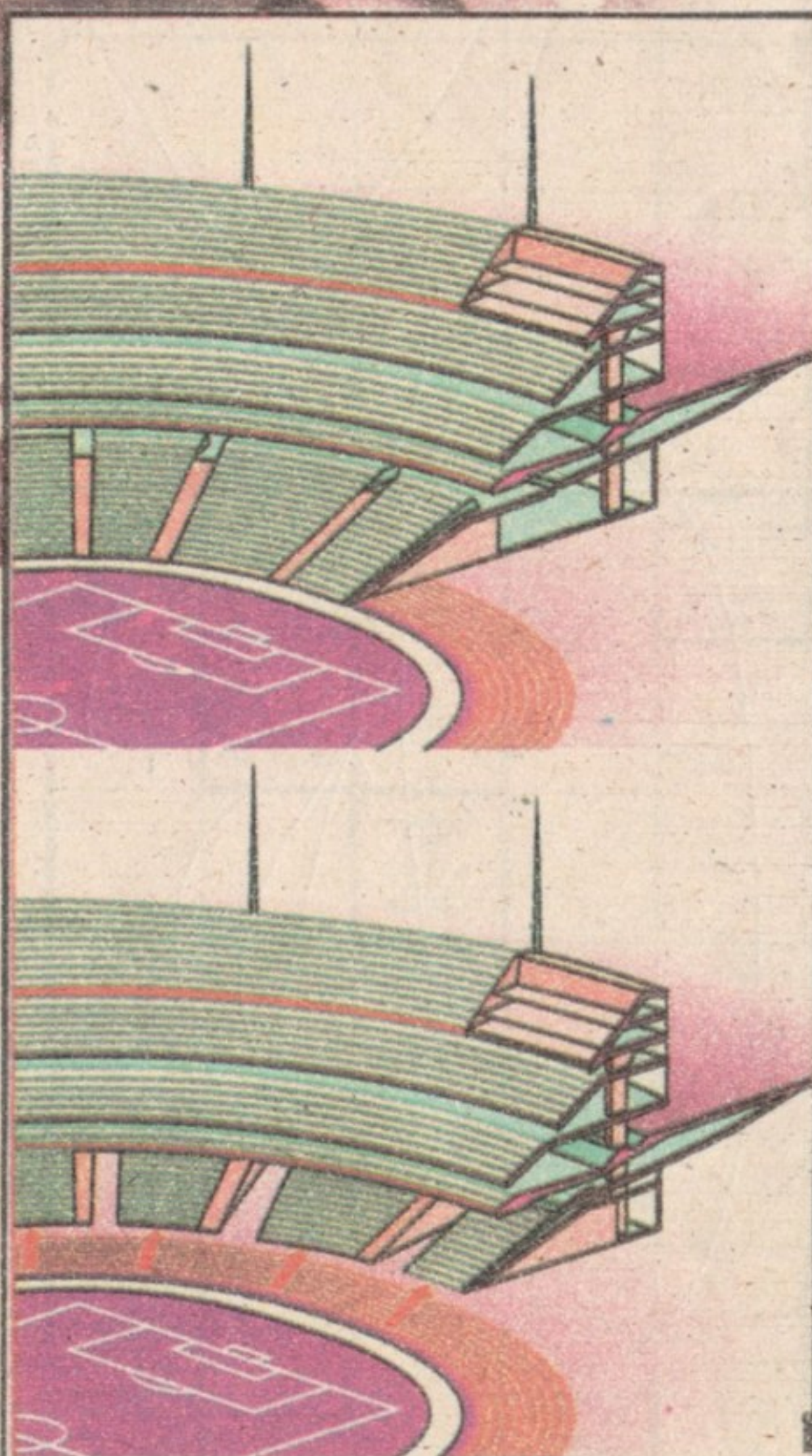
Пут. Стаза која опасује терен, а изграђена је да полицијска кола несметано патролирају и на време спрече могуће неред (упад публике на терен, рецимо).



Централни прстен од стакла. Широк 15 метара, он пропушта светлост и побољшава видљивост како за гледаоце тако и за телевизијске камере.

Травњак. Прекривен заштитним слојем који ће да прими и издржи до 103.000 посетилаца неког концерта.

Видиковац (простор испод трибина). Широк је 13 метара и окренут према спољашњости стадиона, а служиће за разне изложбе или аутомобилске трке које се возе укруг.



Покретне трибине. Распооређене су на четири спрата и у облику четири прстена тако да 25.000 седишта из приземља може да се увуче у простор испод трибина и направи место за атлетску стазу

СТАДИОН НА ПАПАЊЕ

За фудбал, рагби, концерте, атлетске митинге, изложбе, ауто-трке... За 30, 80 или 103 хиљаде гледалаца...

Гранд стадион у Сен Денију крај Париза замишљен је заправо да би на њему било одиграно првенство у фудбалу јуна 1998. године чи-

ји је домаћин Француска. Предвиђено је да стадион има 80.000 седишта што је двоструко више од чувеног Парка принчева, најпознатијег

француског фудбалског игралишта, изграђеног још пре Другог светског рата. Али, шта је то 80 хиљада гледалаца у поређењу, рецимо, са Мараканом (Бразил) која може да прими и 200.000 ватрених навијача? (Друго је питање што навијачи севера и југа, посебно они иза голова, са најудаљенијих места на трибинама, виде играче као „тачкице“.) Које новине доноси Гранд стадион и шта је то што га чини посебним?

То је најпре стадион на расклапање: 25.000 седишта могу се једноставно склопити и тада се појављује атлетска стаза. Ако треба да се одржи концерт, системом „струњака“ штити се травњак и омогућава да Мајкла Џексона, Ролингстоунсе или Мадону види и чује 103.000 гледалаца. Али, будимо реални, осим десетак великих утакмица и приредби годишње, просечан проценат попуњености стадиона биће 30.000 гледалаца. Да би се у том случају прикрила и заштитила празна седишта, предвиђен је систем косог кровног покривача од обојене ужади.

Следећа значајна новина: гледаоци су заштићени кружним прстеном од тefлона и алуминијума. Као резултат акустичких проучавања стадион је снабдевен још једним централним прстеном од стакла који не само што упија буку већ и тако шири светлост да брише сенке које бацају играчи и ТВ камере на терен!

Изградња стадиона започела је овог пролећа, а биће готов пре Турнира пет нација у рагбију јануара 1998. У радовима ће учествовати 1.000 радника, 30 булдожера (треба уклонити 1,2 милиона кубних метара земље!), биће затим укључене две фабрике бетона за ливење бетонских блокова од укупно 180.000 кубних метара...

Радови ће коштати 650 милиона DEM, од чега ће половину платити држава, а за остатак ће се расписати зајам. Како осим самог стадиона треба уредити и 26 хектара земљишта око њега (прилазни пут, паркинг-простор, подизивање канала Сен Дени, укључујући изградњу станова за гостујуће тимове, затим свлачионице, теретане, унутрашње сале..., укупни трошкови износиће милијарду и двеста милиона DEM.

Последње велико градилиште у овом веку поверено је на конкурс у лето 1993. трима водећим француским грађевинским фирмама и четири чувених архитеката: Зублену, Макарију, Регембалу и Константињу.

В. М.



АУТОР: МИШУР	АТЛЕТИ- ЧАР СА СЛИКЕ	НАШ ГЛУМАЦ	СПИСАК ИМЕНА, ИМЕНИК
ФРАНЦ- ТРКАЧ ГИ			
ОКВИР			
РЕЧНА ОСТРВА			
НАСЛЕ- ДНИ ФАКТОР			
ГЛУМИЦА ТУРМАН			
ОТПАДАК ОД СЕНА			

ПОЛИТИ- КИН- ЗАБАВНИК	НАГЛО ПОСИПАТИ ПО НЕЧЕМУ	СТОЛАР- СКИ ЛЕПАК	СТИЛИЈА ОДМИЛА	ГЛУМАЦ МАЈКЛ	ИРИДИЈУМ СТАРА ДАНСКА ГЛУМИЦА	ИНДИЈ- СКА НОВИН- СКА АГЕНЦИЈА
НАРОДНО ЖЕНСКО ИМЕ						
АУТО РАЊЕ						
ПОЧЕТАК ТРКЕ						
ПЕВАЧ- КРИЈТ		ДЕЛОВИ ТЕЧНОСТИ ДОБРО ЗА ПИЋЕ				ГЛУМИЦА МИХИЋ
БИВШИ БОКСЕР ЛАСЛО			НИКНУТИ СТАРИН- СКЕ ДРВЕНЕ ЗГРАДЕ			
ПЕВАЧ ЉУБА					ВОЛТ ПРОДА- ВАЧ У АНТИНИ	
КРУПНИ ФИЛМСКИ ПЛАН					ФУДБА- ЛЕР АЛОВ КИОСК	
ИСТОК	И	КРОТО ОДМИЛА ГЛУМИЦА МИШЕЛ				
ПОЛИТИ- КИН ЗАБАВНИК	СМЕР У УМЕТНО- СТИ ПРИЛИКА					
З.О.	З.О.	ПАСИ ГОДИШЊИ ПРИХОД ГРАД У РУСИЈИ				КОШАР- КАШ БИРД
ГРАД У АУСТРИЈИ			ПРЕМАЗ НА КОЛАЧУ ЛИЧНОСТ (ТУР.)	Ф.И.Л.		
ОГРИЗАК						
НЕМАЧКИ ГРАМАТ. ЧЛАН		ГРАД У ШВЕД- СКОЈ ЕЛЕ- КТРОН				
ПРОВО- ДИТЕЉИ АНКЕТА						Е.А.

НИЗ СЛИКА

Ових осам слика повезано је тако што се на по две од њих налази исти детаљ. Крените од слике "А" и помоћу истих детаља повежите остале слике.



Мини мозаик

На слици је наша глумица. Њено име и презиме комбинујте са речима из пописа, тако да добијете исправну укрштеницу.

АНДРИЋ, АСЕ, ЕВ, ЕМИСАР, ЕР, ИВО, МИ-
ЛОРД, НАНЕТИ, СЕМИТА, СУМАНД, ТЕРЕТИ,
УМИВЕН.



С	У	М	А	Н	Д
Е	М	И	С	А	Р
М	И	Л	Е	Н	А
А	В	Е	■	Е	В
Т	Е	Р	Е	Т	И
А	Н	Д	Р	И	К

А, Б, В, Г ПИТАЛИЦЕ

- Које је историјско место Другог српског устанка добило име Обреновац, по кнезу Милошу?
 - Таково
 - Љубић
 - Палеж
 - Дубље
- Како се зове категорија у боксу, у којој се боре најлакши такмичари?
 - бантам
 - лака
 - мува
 - папир
- У којем се филму Дастин Хофман преушава у жену?
 - "Маратонац"
 - "Дипломац"
 - "Лептир"
 - "Тутси"
- Који од следећих геометријских ликова не спада у паралелограме?
 - квадрат
 - правоугаоник
 - трапез
 - ромб
- За које време светлост пређе растојање од Сунца до Земље?
 - за 1 секунду
 - за пола минута
 - за осам и по минута
 - за сат и десет мин.
- У којој се држави налази позната лука Констанца?
 - у Италији
 - у Румунији
 - у Украјини
 - у Турској
- Која је глумица прекинула каријеру, да би се удала за Ренијеа од Монака?
 - Ингрид Бергман
 - Грејс Кели
 - Ким Новак
 - Грета Гарбо
- Који фудбалски тим није освојио ниједан европски куп прошле године?
 - "Милан"
 - "Парма"
 - "Интер"
 - "Арсенал"
- Хелебарда, хладно средњовековно оружје, састојало се од три дела. Шта није садржала?
 - нож
 - копље
 - секиру
 - куку
- Опера чија се радња догађа у Шпанији, почетком 19. века, је?
 - "Кармен"
 - "Тоска"
 - "Норма"
 - "Продана невеста"

Р е б у с



анаграм



ИГРАЈ ДУПЛО "Т"

Занимање

КАТА Ш. БОВАН

МОЗАИЧКА УКРШТЕНИЦА



П	А	С	А	Т
А	В	А	Л	А
В	И	С	Е	Р
Л	О	Т	К	А
Е	Н	А	■	П
Г	И	Б	■	П
О	Т	Е	Т	И
С	Е	Н	■	К
П	А	К	П	А
О	■	С	А	С
А	С	■	М	О
А	К	О	П	■
Р	О	М	А	Н
И	Р	И	С	И

У смеру стрелице упишите име и презиме сликара са слике. а укрштеницу даље решавајте распоређујући речи из пописа.

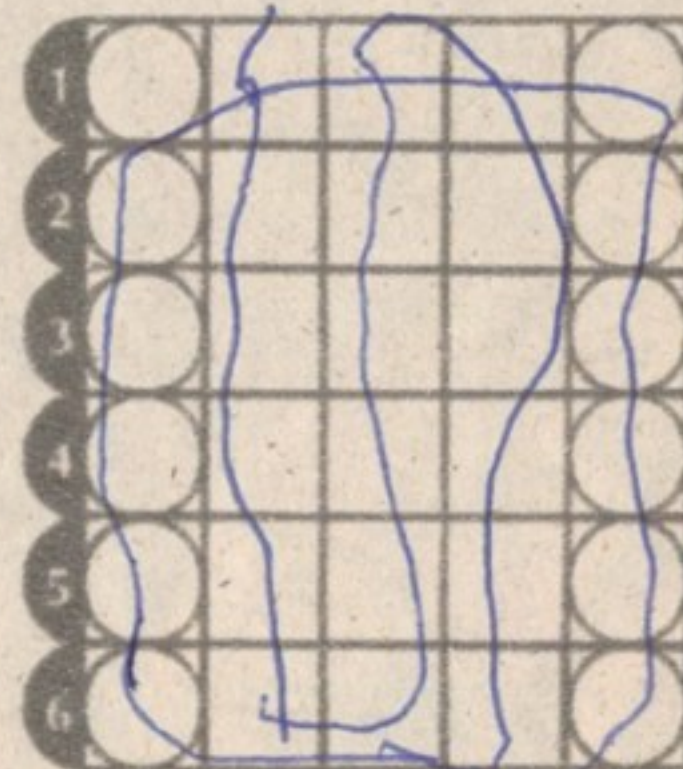
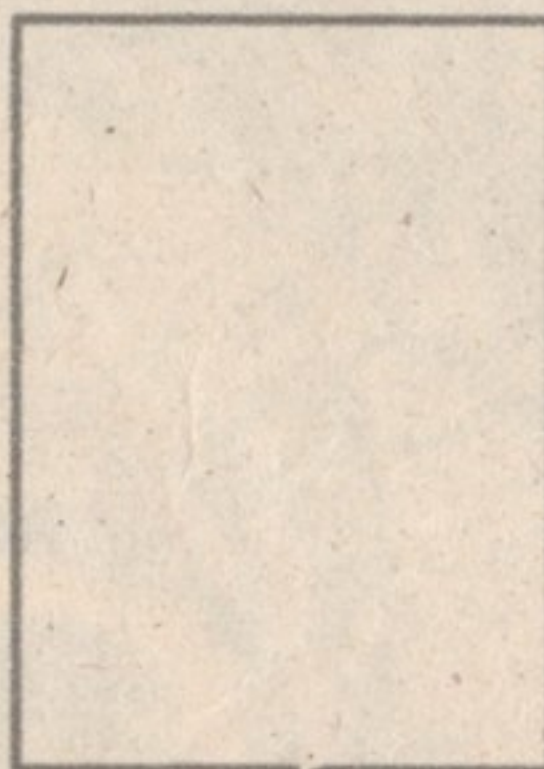
АВАЛА, АВИОНИ, АКОП, АЛЕК, АЦА, БЕНКС, БИСЕР, ГОСПОДАРИ, ГИБ, ДРАМА, ДС, ИОН, ИРИСИ, ИТЕА, КОВРЦАВАЦ, КОТВА, ЛОТКА, МОСТАР, НИ, ОМИ, ОНА, ОПАСТИ, ОТЕТИ, ПАК-ПАПИР, ПАМПАС, ПАСАТ, ПИВКА, РОМАНИЗАМ, САСА, САСТАВИТИ, СЕН, СКОР, ТАРАПАНА, ТОВА, ТОЗА, ЦД.

Испуњаљка

АТ, БА, ВА, КЛОП, ЛАР, ЛАС, ЛО, ОК, РОК, РУМ, СЕ, У, ЧИ.

Од наведених слогова склопите речи и према опису упишите их водоравно у лик, тако да у означеним пољима добијете два назива за инструмент са слике.

1. Стил у европској уметности. 2. Наставно средство. 3. Сукрвица, сурутка крви. 4. "Одећа" витезова. 5. Фаза у развоју инсекта. 6. Збирка географских карата.



АНАГРАМ

ДЕЦА ТРПЕ О(Д) СИЛА

Решења се налазе на страници 11. Мање поште.

ОСМОСМЕРКА



У лику осмосмерке пронађите 40 географских појмова везаних за Грчку. Неискоришћена слова, читана редом, дају коначно решење - још један одговарајући појам.

АНАФИ, АНДРОС, АНТИКЕРА, АРКАДИЈА, АТИКА, ГАЛО, ГЈОНА, ДРАМА, ЕГИНА, ЕПИР, ЕРИМАНТ, ЕУБЕЈА, ИДА, ИТАКА, ИТЕА, ЈАНИЦА, КАВАЛА, КАСАНДРА, КЕФАЛОНИЈА, КИТЕРА, КНОСОС, КОРИНТ, КРИТ, ЛАМИЈА, ЛАРИСА, МИЛОС, НАУСА, НИКАРИЈА, ПАТРАС, ПИРЕЈ, ПСАРА, САМОС, САНТОРИН, СИРА, СКОПЕЛОС, СМОЛИКА, СОЛУН, СПАРТА, СУНИОН, ТЕРМИЈА.

К	Е	Ф	А	Л	О	Н	И	Ј	А	С	А	С	Т	Н	А	Н
А	О	У	А	А	С	Е	Т	К	К	О	Н	У	Р	Е	С	И
В	Ј	Р	Б	Ј	Ј	Г	О	Л	А	Г	А	Л	А	Н	Т	О
А	Д	И	И	Е	И	Ј	Л	Т	М	О	С	Е	Ф	И	С	О
Л	И	М	Р	Н	Ј	Д	М	О	И	С	П	С	А	П	И	О
А	А	И	А	А	Т	А	А	Р	Н	М	П	Р	Т	Н	О	Н
Л	П	У	Н	М	К	К	Е	К	Е	А	Е	П	И	Р	Д	К
А	С	И	Р	А	Л	И	С	А	Р	Т	А	П	Р	Н	А	Р
А	Ц	С	И	Р	А	Т	Н	Т	И	А	Р	Е	К	И	Т	Н
А	С	О	Р	Д	Н	А	А	К	И	Л	О	М	С	О	М	А

У лажи су важне очи

УДВАРАЊЕ И ВАРАЊЕ

Подухват сни-
матеља Кјела
Сандведа ни
случајно није
само успела до-
сетка, он је на-
учницима помо-
гао да схвате
смисао „укра-
са” у животињ-
ском царству

Зашто би природа измислила очи које не виде? Лажне очи, савршене као оне праве, у бојама које се преливају тако да им се „зеница” сија? Без везе или за окца постоје дубоки разлози? Код лептира, тврде Александер и Елзи Клот, данас се поуздано зна да је то резултат 150–200 милиона година мудре еволуције.

Породица лептира (Lepidoptera), „љуспичава крила” на грчком, у ствари је изванредан пример природног одабирања. Свих 170 хиљада врста, сврстаних у дневне и

ноћне лептире, од којих се неки сматрају најнежнијим и најлепшим бићима наше планете, боре се за живот налазећи се како знају и умеју: обликом и бојом крила, наравно и величином, распоном крила који износи од три милиметра (код најмањих, такозваних мољаца) до 30 центиметара код највећих (Coscinoscera hercules).

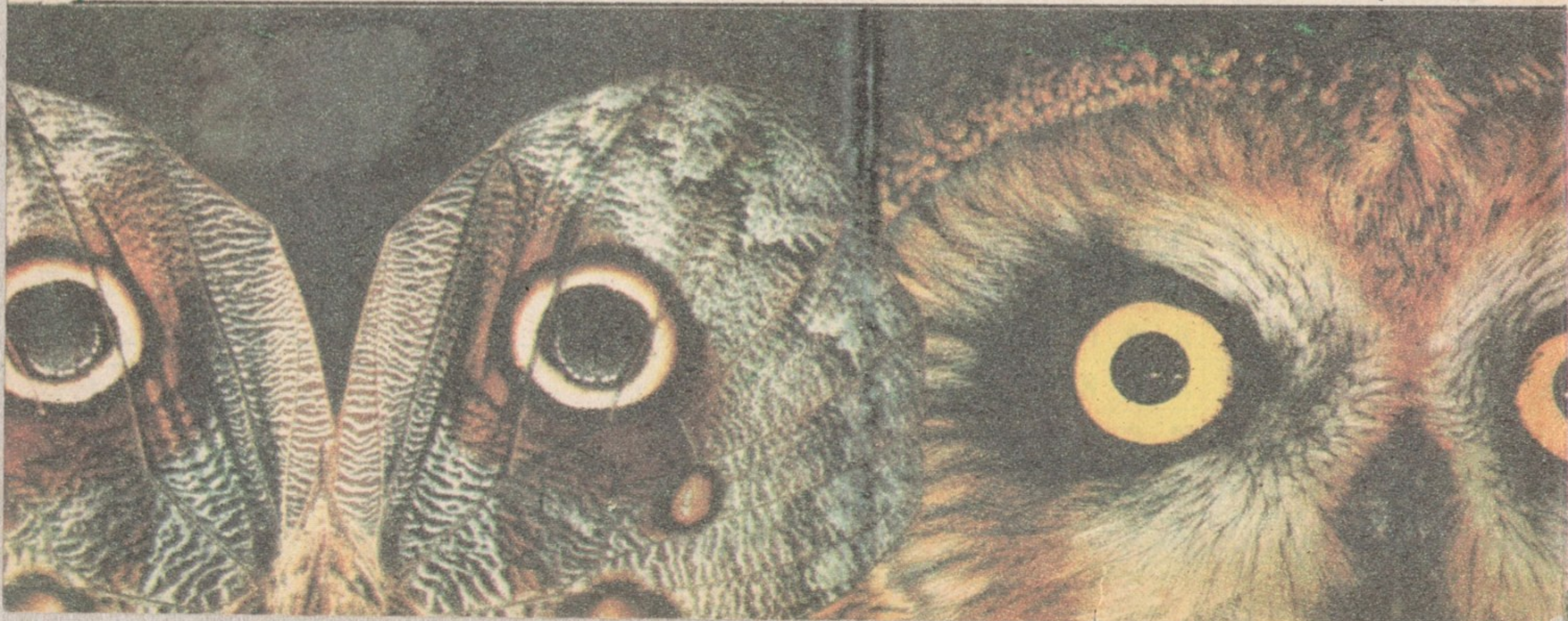
Калиго има два адута пред непријатељем: величину (распон крила 20 см) и окца (лажне очи). Овај лептир који насељава амерички континент у ствари савршено опонаша очи птице грабљивице. Сличност је утолико већа што инсект користи преламанье светлости да би постигао чак и сјај зенице!

Све врсте грађене су на исти начин: тело, на коме се разликују глава, грудни и стомачни део, заштићено хитинским зглобовитим омотачем, покривено је љуспицама или чак длачицама које су у ствари само нешто измењене љуспице. За грудни део, причвршћена су три пара ногу и два пара крила. Свако се крило састоји од мембране коју

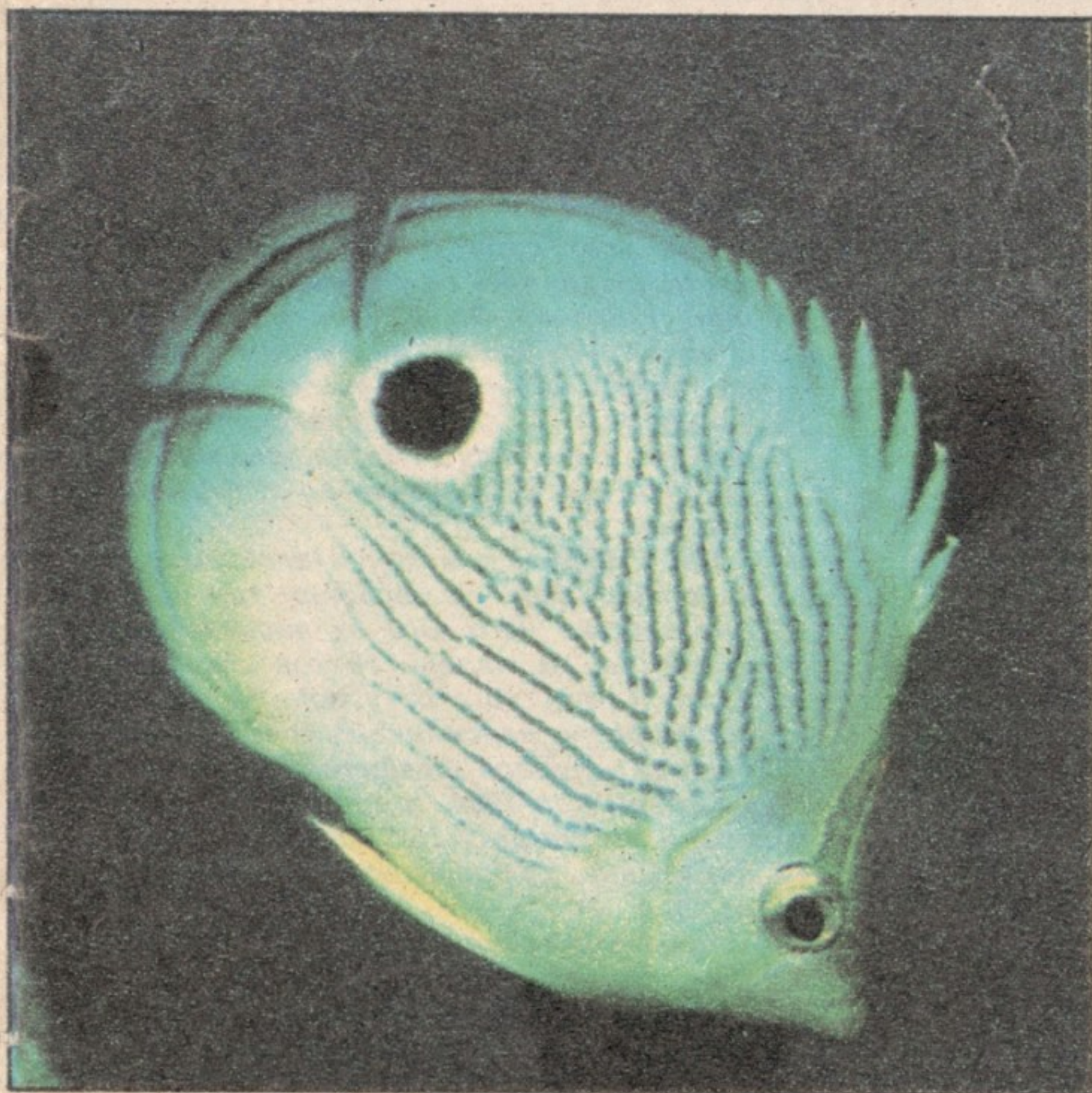
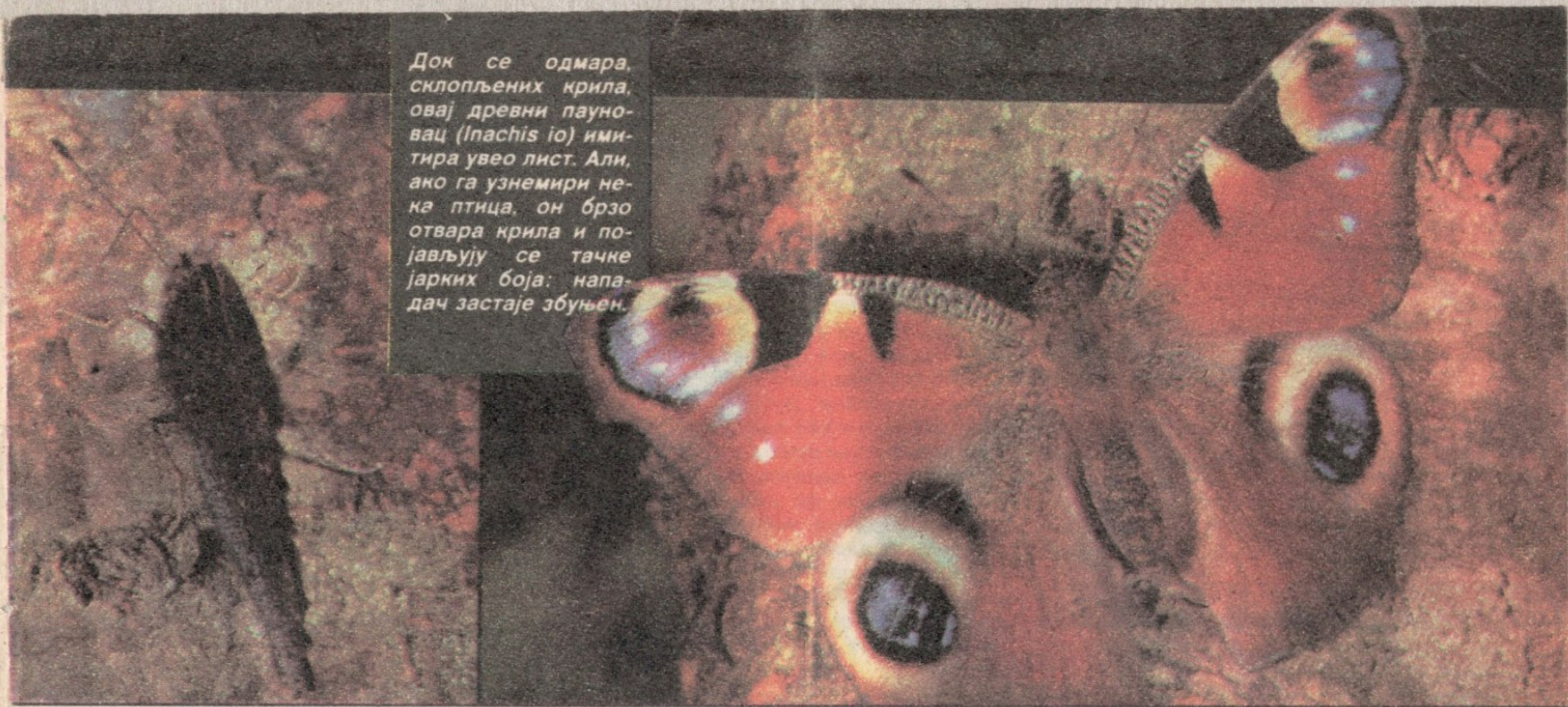


Бибронова жаба се надува, спусти главу и окреће задњицу нападачу, а тамо две црне тачке које имитирају два опасна ока.

Наочарка на врату има насликана два ока које нарасту кад се она надува. Варка јој омогућава да уплаши мање опасног непријатеља и приштеди отров за стварно густу ситуацију.



Док се одмара, склопљених крила, овај древни пауновац (*Inachis io*) имитира увео лист. Али, ако га узнемири нека птица, он брзо отвара крила и појављују се тачке јарких боја: нападач застаје збуњен.



Док своје праве очи затвара кад је у невољи, риба-лепир избегава напад непријатеља „у главу“ уз помоћ лажног ока на бочном перају.

„носи“ мрежа жилица кроз коју пролази хемолимфа („крв“ бескичмењака). На мембрани су густо распоређене, као ракетне гранате код „каћуше“, љуспице, заслужне за прекрасне боје ових инсеката.

Без окаца – оде им глава

Прелепе боје лептирових крила у хиљадама нијанси потичу од пигмента који садрже љуспице или као резултат од-

бијања светлости од микроскопских жилица на крилима (оне дају металниране боје) или пак од комбинације ова два чиниоца. Постоје многе врсте пигмента: меланин који даје мрку и црну боју, леукоптерин – белу, ксантоптерин – жуту, хризоптерин – наранџасту, ериптерин – црвену... Све су те боје врло важне за инсекте, јер им омогућавају да – преживе! Помоћу њих лепир може да се утопи у

околину oponашајући шару лишћа или да облик тела пругама или јарким бојама потпуно „поништи“ тако да уопште не личи на лептира! Бојом су у стању да привуку пажњу грабљивица на делове тела који нису тако важни као глава – отуд ситне мрље по ободу крила. Бојама такође могу да уплаше непријатеља. Све су то улоге које имају лажне очи или окаца. Али, при том је врло занимљиво да обојени цртежи не личе на очи лептира, већ на очи њихових смртних непријатеља: птица, гмизаваца или сисара. Лажне очи калиго лептира, на пример, имитирају очи птице грабљивице, сове, отуд му и име лепир-буљина.

Свака врста лептира има свој тип окаца. Међутим, истраживања природњака Александера и Елзи Клот доказала су да успех варке не лежи само у савршеном цртежу, који свакако игра важну улогу, већ у нечему другом – у фактору изненађења. Окаца су углавном смештена на задњем пару крила и у нормалним приликама уопште се и не виде, јер их скривају предња крила. Међутим, у тренутку кад искрсне непријатељ, инсект их нагло шири и појављују се окаца налик на очи крупне животиње која вреба и птица се збуни. Довољно је да ефекат потраје секунду, да лепир који се на овај начин брани добије у времену пред нападачем и искористи прилику да побегне. Таква корисна особина очувала се у оквиру врсте и ојачала током еволуције.

Да би проверили колика је важност једне овакве варке, зоолози су четкицом уклонили окаца са крила једног лепти-

ра. Већ следећег минута пао је као плен једне птице. Онда су извели супротан експеримент: налепили су вештачка окаца на лептирова крила: птица више није могла да препозна своју омиљену храну! Па ипак, овај трик делује само ако птица није исувише често њему изложена. Птицама у кавезу не треба много да схвате и да их прогутају са све лажним окцима. Међутим, чак и кад се грабљивица опорави од изненађења и страха, она ће и даље кљуном јуришати на „безвезни“ део крила, далеко од најрањивије главе.

Уштеда снаге и отрова

Један британски зоолог извео је другачији експеримент: нацртао је мала окаца на крилима врсте која их иначе нема. Затим је пустио на слободу 51 примерак. Сутрадан је ухватио четири лептира. Сви су имали оштећена крила у близини окаца, али – били су живи. Овако висок постотак доказао је јасно да окаца директно продужавају животни век лептира.

Није отуд чудно што и друге врсте животиња користе сличне варке. Тако жаба крастаца, кобра и патуљаста сова такође варају своје непријатеље помоћу лажних очију. Али, како оне нису тако нежне ни беспомоћне као лептири већ као одбрану имају отров или кљун, истраживачи претпостављају да њима лажне очи више служе као помоћ да приштеде снагу него као систем за одбрану голог живота. У сваком случају, то засад остаје отворено питање на које истраживачи немају јасан одговор.

В. Милићевкић

ЈА ♥ ПТТ



Уређује: Вито Недељковић

Илустровао Љубомир Милојевић – Љубац

Попуњено до 2003. године

Имам 15 година и до сада сам у школи био одличан, вуковац како кажу. Пошто имам стрица који већ дуго живи у Енглеској, после завршеног другог разреда гимназије ићи ћу код њега да тамо наставим школовање. Енглески језик говорим изврсно, али сам чуо да је веома тешко уписати бољи колеџ и да су места унапред попуњена. Знате ли нешто о томе?

МИМА
Чачак

У Енглеској је уобичајено да богате енглеске породице, чим им се роди син, бебу пријаве на један од познатих колеџа само да би на време обезбедили место. Тако је, рецимо, колеџ Хероу попуњен до 2003. године, а за 2007. годину већ је уписано 41 дете.

Наравно, место није сигурно уколико се не испуне веома строги услови: резултати током ранијег школовања који морају бити занста бриљантни. Значи, овакве колеџе уписују само најбољи ученици и, нажалост, они који могу да плате веома скупо-школовање, па их зато најчешће и зову колеџи за богате.



Почело је са ружином водицом

Да ли је познато када су жене почеле да се прскају мирисима?

МАЈА БУГАРИН
Нови Београд

Откад постоји људски род, изгледа да је постојала и употреба мириса. Египћани су их употребљавали још пре 5000 година, док су Арабљани били познати по справљању мириса од латица руже, такозване „ружине водице“ коју су користили и као лек. Били су познати и по справљању ружиног уља од којег је добијен први парфем. Касније су прављени парфеми од јасмина, љубичице, цвета поморанџе, нане...

Данас се парфеми, справљају у хемијским лабораторијама и то су синтетички мириси који се добијају из угљеног катрана, терпентина и разних других састојака и уопште се не разликују од природних.



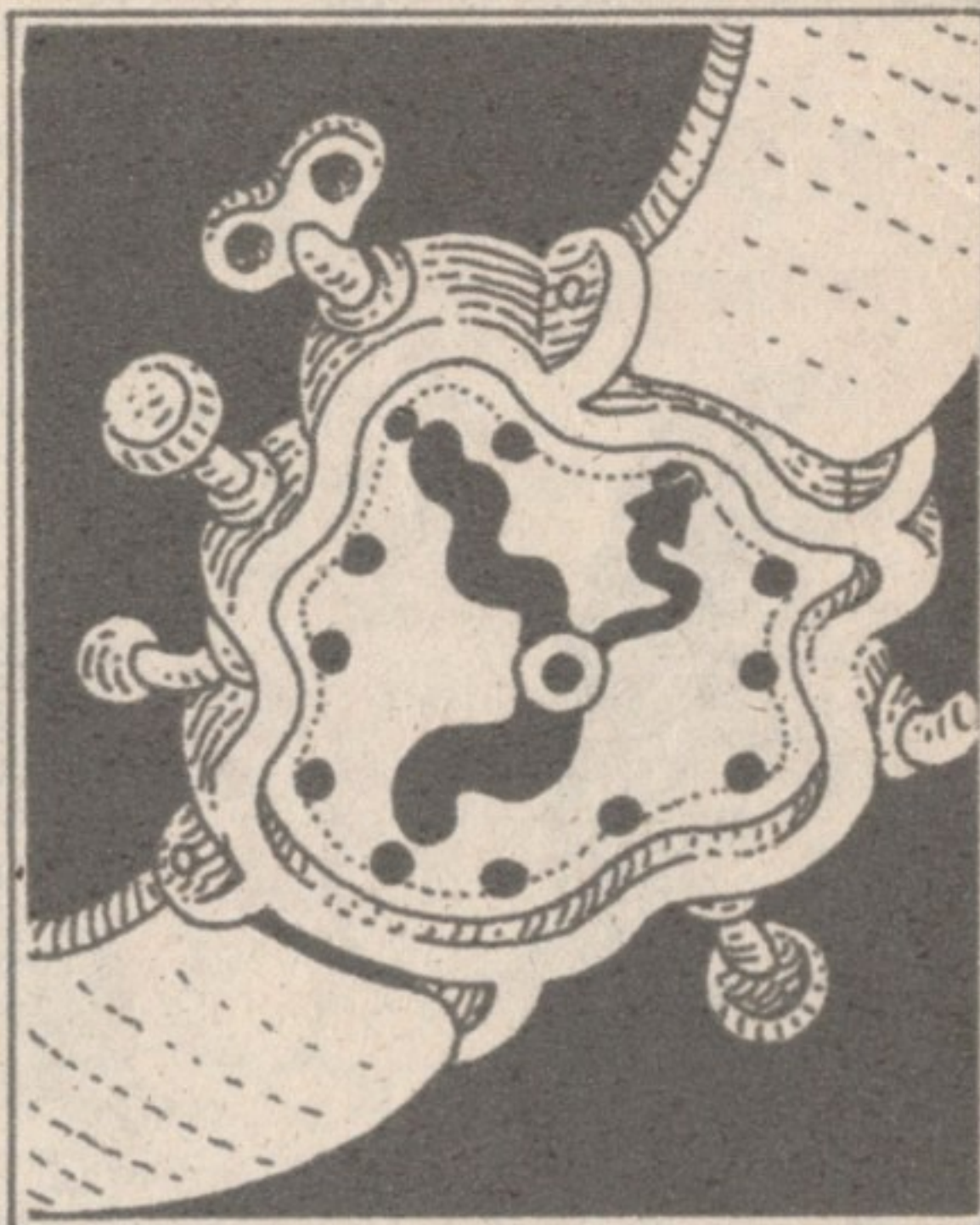
ПТТ техничар

Моја жеља је да се упишем у средњу школу за ПТТ техничара. Где се та школа налази и који су важнији предмети?

Д. ВЛАХОВИЋ
Барајево

Школа за образовање ПТТ техничара налази се у Београду у улици Здравка Челара (телефон 764-863) и уписује онолико ученика колико касније, према својим потребама, могу да запосле одговарајуће службе ПТТ саобраћаја. За занимање III степена стручности важнији предмети су: ПТТ техника, саобраћајни системи и ПТТ географија, основи психологије и културе јавних комуникација, затим поштански саобраћај, телефонски саобраћај, новчани послови у јединицама ПТТ мреже, рачунско и благајничко пословање, економика и организација ПТТ и практична обука.

За образовне профиле IV степена уче се и аутоматска обрада података, аутоматизација и механизација у ПТТ.



Своч и даље царује

Напишите нешто о сату своч који ми млади толико волимо. Он је, на неки начин, и симбол младих.

БОРЈАНА
Лесковац

Први сат своч (swatch) угледао је светлост дана на сајму сатова 1983. године у Базелу. Он је, у неку руку, био спас за швајцарску индустрију сатова која је тих година била у великој кризи. Засићеност тржишта, јапанска конкуренција, довеле су до затварања многих фабрика или је долазило до отпуштања радника.

Своч, јефтин пластични електронски часовник, брзо је освојио тржиште, много брже него што су произвођачи могли да се надају. Његов дизајнер Ернст Томке, кога су у почетку многи произвођачи класичних сатова прогласили за „гробаре швајцарског часовничарства“, већ 1984. године успео је да свој изум прода у 15,5 милиона примерака. Данас та бројка прелази 20 милиона.

Производњом своч сатова у последње време диригују Далеки исток, Јапан, Тајван, Хонгконг или Јужна Кореја. Такмичење у необичном дизајну ових сатова траје непрекидно, нема му краја.

Драгана Малешевић, Предрага
Хаднађева 1/а, 21220 Бечеј – 14
година, сакупља разне ситнице.

Мирјана Симовић, 7. јула 9.
34000 Крагујевац – 11 година,
сакупља марке и постере, нави-
ја за „Партизан“.

Милица Воргић, 4. јула 38/16,
23000 Зрењанин – 12 година,
сакупља постере и писма, воли
дружење.

Кинески зид

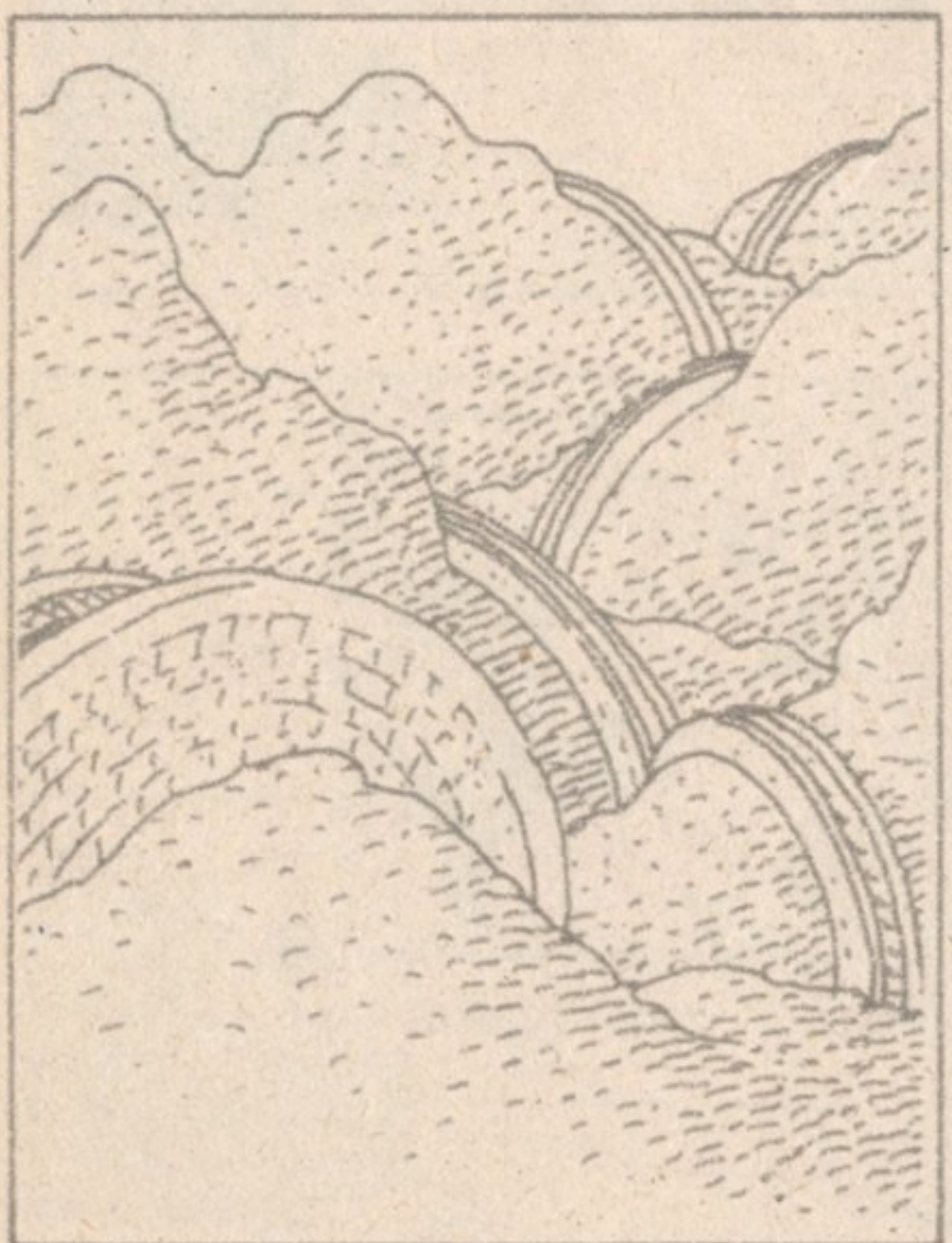
Прочитао сам да је Кинески зид дугачак три хиљаде километара, што је мени невероватна дужина с обзиром на његове друге димензије (мислим на висину и ширину). Колико је времена требало да се ово светско чудо сагради?

РАСИМ Б.

Бијело Поље

У праву си кад кажеш „светско чудо“, јер се Кинески зид и данас убраја у чуда људских руку. Кажу да се види и са Месеца. Његова изградња почела је 221. године пре нове ере, када је кинески цар хтео њиме да заштити царство од упада монголских племена. Овај велики грађевински подухват на северу Кине завршен је после 15 година и био је дугачак преко три хиљаде километара. Висина зида износила је 5 до 10 метара, са проходном стазом на врху зида ширине 4,5 метра и подигнутим кулама стражарама, налик на тврђаве, у правилим размацама.

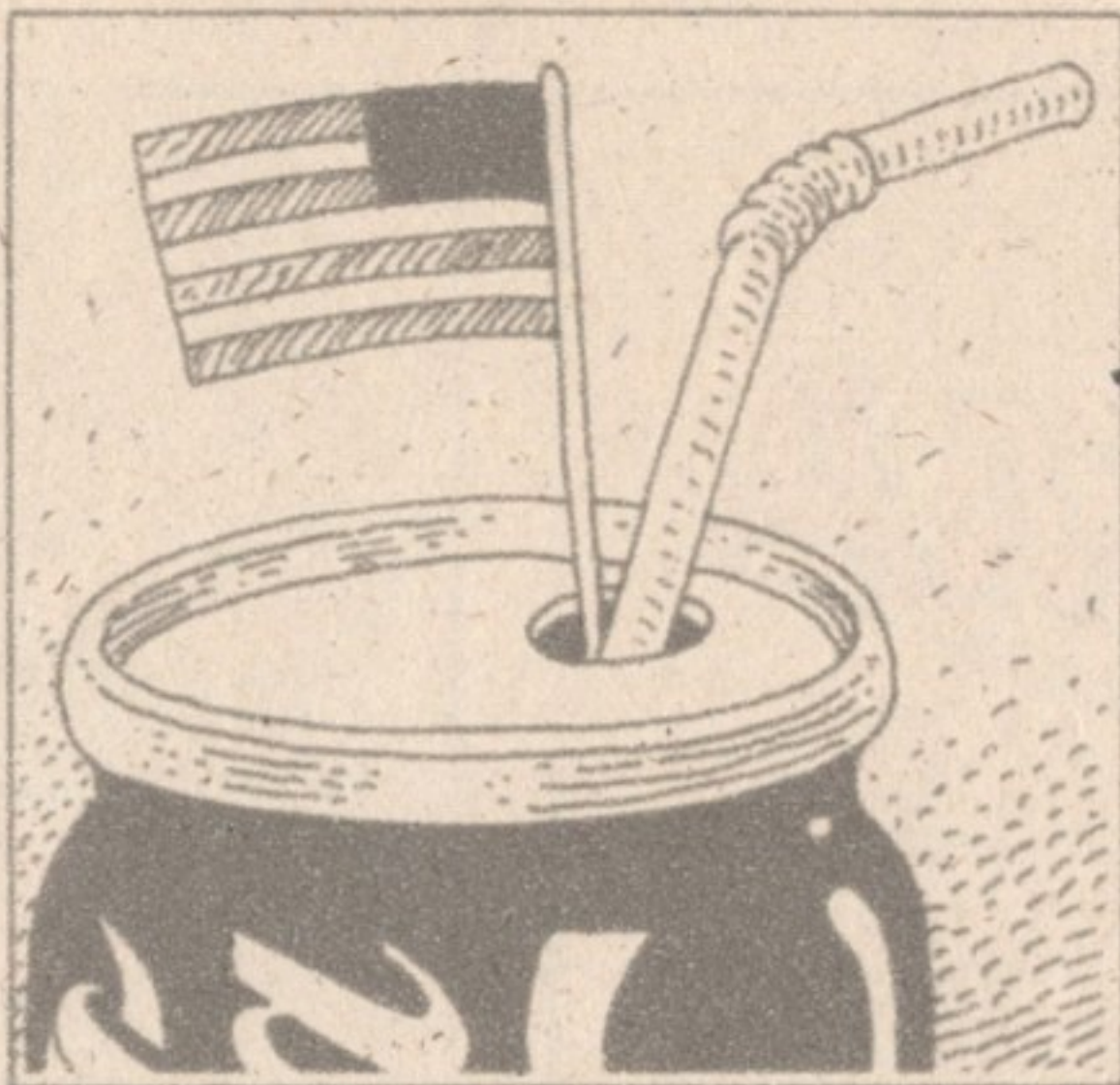
Овај зид није успео сасвим да заштити Кину од упада Монгола који су успевали да прођу кроз оштећене делове зида, али је ипак кроз историју био граница између кинеске и монголске културе. Иако није сачуван у својој некадашњој дужини, и даље је једна од највећих археолошких и туристичких атракција.



Никола Косановић, Краља Петра Ослободиоца 13/2, 38000 Приштина – 12 година слуша реп, бави се кошарком, сакупља марке и значке.

Ивана Гавриловић, Милана Обреновића 35, 31250 Бајина Башта – 10 година сакупља салвете, украсна писма и марке.

ЕКСКЛУЗИВНО
RED BARON Avio hobby shop
Тел. 011/176-9983, FAX 011/459-557
МАКЕТЕ АВИОНА, БРОДОВА, ХЕЛИКОПТЕРА И ПРИБОР
НОВИ БЕОГРАД, ТРЖИШТА БЛОК 44, ПОРУЧНИК
ПЕРАНИКА 5, ГАНДИЋЕВА 1489 ПОУЗЕЋЕМ



Демократска кока-кола

Можете ли тачно да ми кажете које је од два освежавајућа пића симбол Америке: кока-кола или пепси-кола?

РАДЕ

Кљајићево

Кока-кола, која ће идуће (1996. године) прославити 110 година постојања, ипак се сматра симболом Америке. Она и у свету одавно држи неприкосновено прво место међу безалкохолним пићима. За кока-колу је везана и следећа занимљивост. Она се сматра и пићем демократа, па када у Бели кућу уђе представник САД који је републиканац, онда пепси-кола (њу сматрају пићем републиканца) добије мало у предности и успе да се по потрошњи примакне кока-коли. Али, независно од тога, рат између ова два пића, исто као и између демократа и републиканца, непрекидно траје. Наравно, у рекламама преко штампе и телевизије.

Снежана Пантвић, Јовгена Мудрог 9, 21239 Ђурђево – 12 година сакупља украсна писма и гумице.

ЕНИГМАТИКА

РЕШЕЊА

Скандинавка: Дри, рам, аде, ген, Уматар, Ир, Стојанка, ауто стоп, стартови, ИК, капи, Пап, нићи, Аличић, В, тотал, КА, и, Крстан, модерна, ЗО, анат, Грац, фил, огризина, дас, Акер, анкетари, Низ слика: А, Ф, Д, Ц, Г, Е, Б, Х. Мини мозаик: суманд, емисар, Мипена, Иво, ев, терети, Андрић, А, Б, В, Г, питалице: 1в, 2г, 3г, 4в, 5в, 6в, 7б, 8б, 9а, 10а; Ребус: палица (пали „Ц“ „А“); Анаграм: Јудит Попгар, Занимање: баштованка, Осмосмерка: Атина, Мозаичка укрштеница: пасат, Авала, бисер, Лотка, она, п, гиб, Пивка, отрти, ион, сен, котза, пак-папир, о, саса, уд, дс, Моштар, Акоп, Това, романизам, ириси, Аца, Испуњаљка: бусола, компас (барок, учило, се, рум, оклоп, ларва, атлас); Анаграм: последице рата.

Енигматске стране припрема: ЕД "Ђорђе Натошевић" Сомбор, Уређује: Славко Бован.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК БРОЈ 2254

YU ISSN 0032-389X

Први број „Политикиног Забавника“ изашао је 28. фебруара 1939. године

Главни и одговорни уредник

Зефирино Граси

Директор „ПОЛИТИКЕ“

Хаџи Драган Антић

Издаје НП ПОЛИТИКА Д.О.О.

11000 Београд, Македонска 29

Штампа графичко предузеће

„Штампарија Политика“

Председник комисије „ПОЛИТИКА“

др Живорад Миновић

Уредник сјајних

Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник

Соња Јашовић

Редакција

Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Милић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић

Техничка редакција

Душан Глушац, Радоје Савић,

Зоран Петканић и Радана Весовић

Секретаријат

Зорита Филиповић

Дописници „ПОЛИТИКЕ“ из иностранства:

Петар Поповић (Москва), Душан Пешић (Њујорк), Мирослав Стојановић (Бон),

Дарко Рибникар (Париз), Душан Симић (Лондон), Бошко Јакшић (Рим), Верипа

Рупар (Будимпешта) Момчило Пантелић (Пекинг), Радислав Ђук (Атина)

Редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

Македонска 31, 11001 Београд,

Поштански фах 124.

Телефони: секретаријат 3224-471,

редакција 3224-483, техничка редакција

3226-620, централа 3224-191 и 3225-761,

претплата: 3228-776.

Маркетинг агенција: Македонска 31/1,

телефон 3220-645.

Рукописи, фототрафије и цртежи се не враћају.

На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-297/3-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Претплата за нашу земљу

1 месец 11,70.- 3 месеца 35,10.- 6 месеци

70,20.- динара.

Претплата се врши на жиро рачун број

40801-603-3-42104, уз обавезу назнаку:

НП „ПОЛИТИКА“ — ПРЕПЛАТА НА

ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ОБАВЕШТЕЊЕ ПРЕПЛАТНИЦИМА

ПРЕПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО: ПОЛУГОДИШЊА:

DEM 90.-, USD 40.-, или противредност осталих валута. Претплата се врши преко фирме

„EINS PLUS ZWEI“ GmbH, FRANKFURT/M

DEUTSCHE BANK AG, Fz/M. (BLZ 50070010)

За DEM — КОНТО — 092430800

За USD — КОНТО — 05092430801

Трошкови АВАО превоза плаћају се посебно,

независно од претплатне цене листа.

Код уплате обавезно навести — „Сврха плаћања“

ПРЕПЛАТА НА „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“ — откуп дула.

Копију уплате обавезно послати на факс бр.

++ 381 11 3228 776 или на адресу:

Предузеће „ПОЛИТИКА“

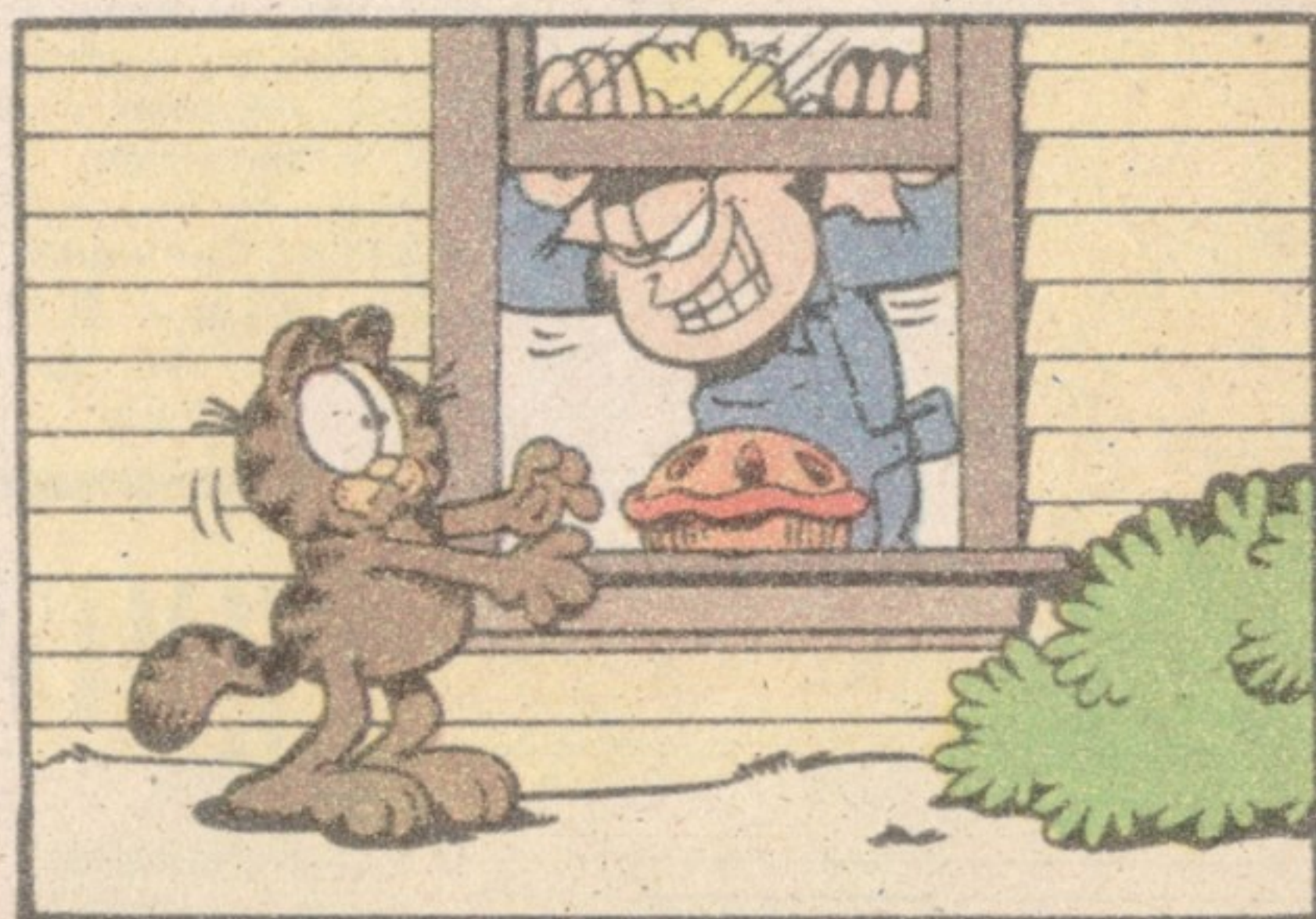
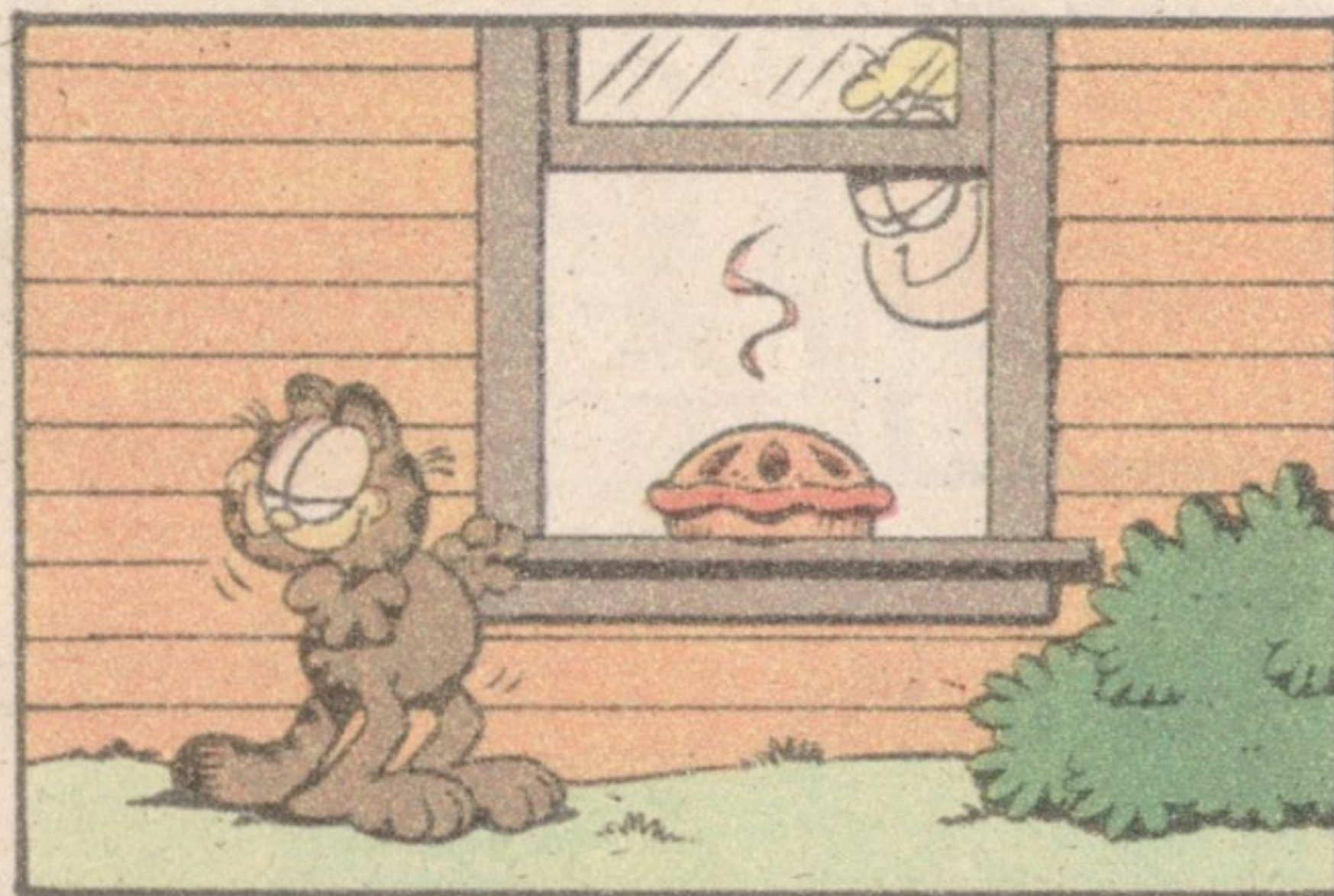
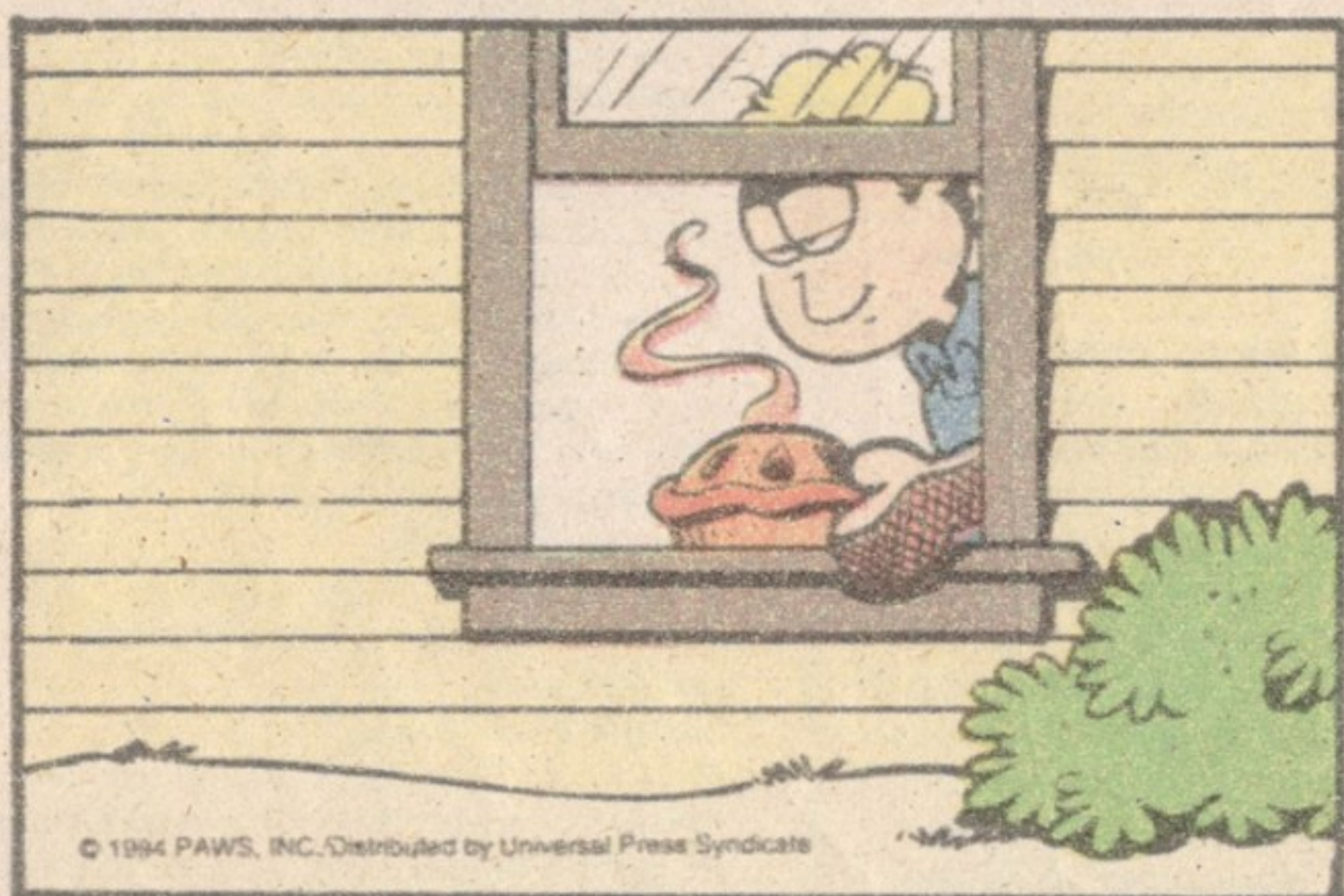
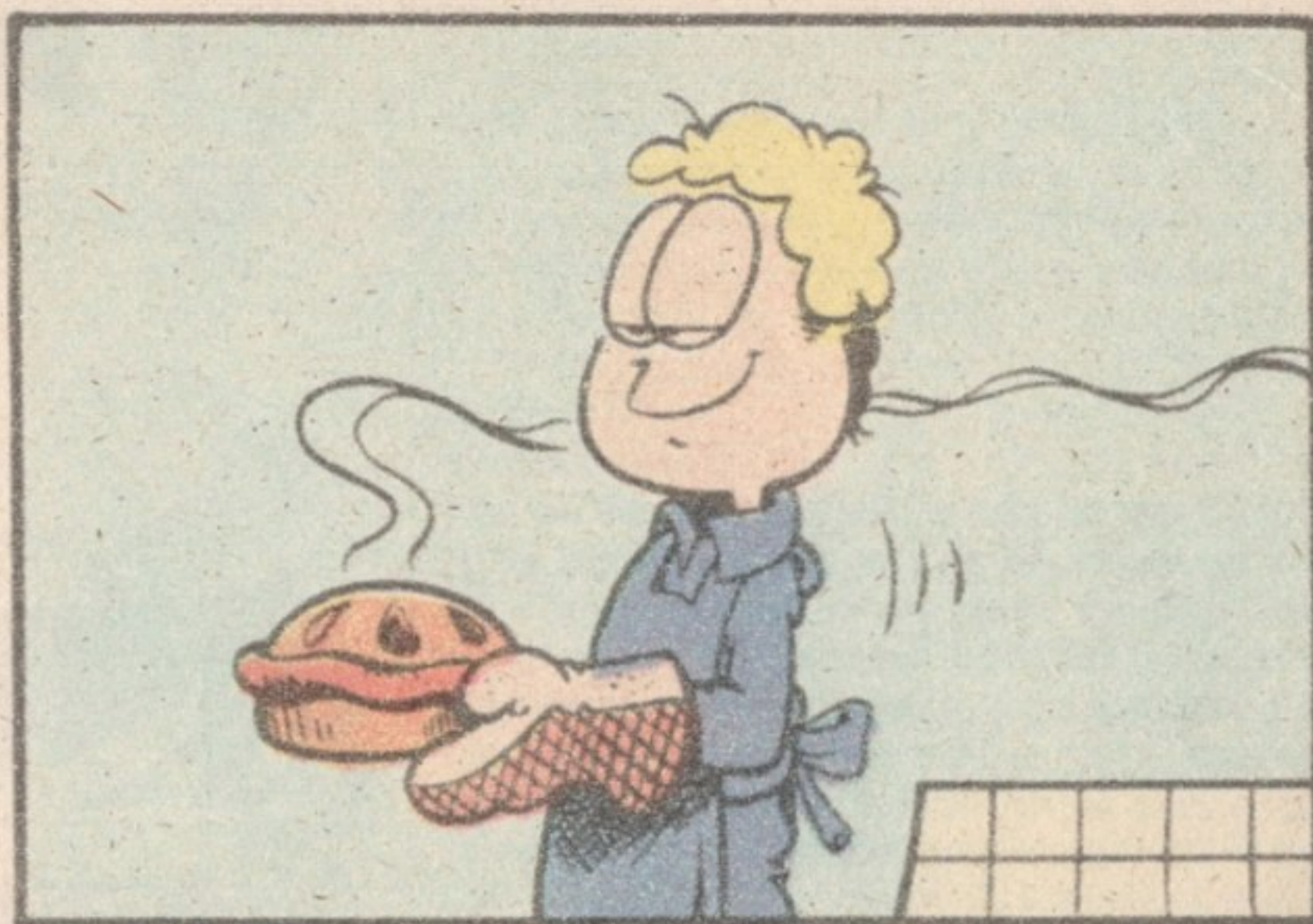
11000 Београд, 29. новембра 24, Југославија

Годишњу претплату на лист не примамо.

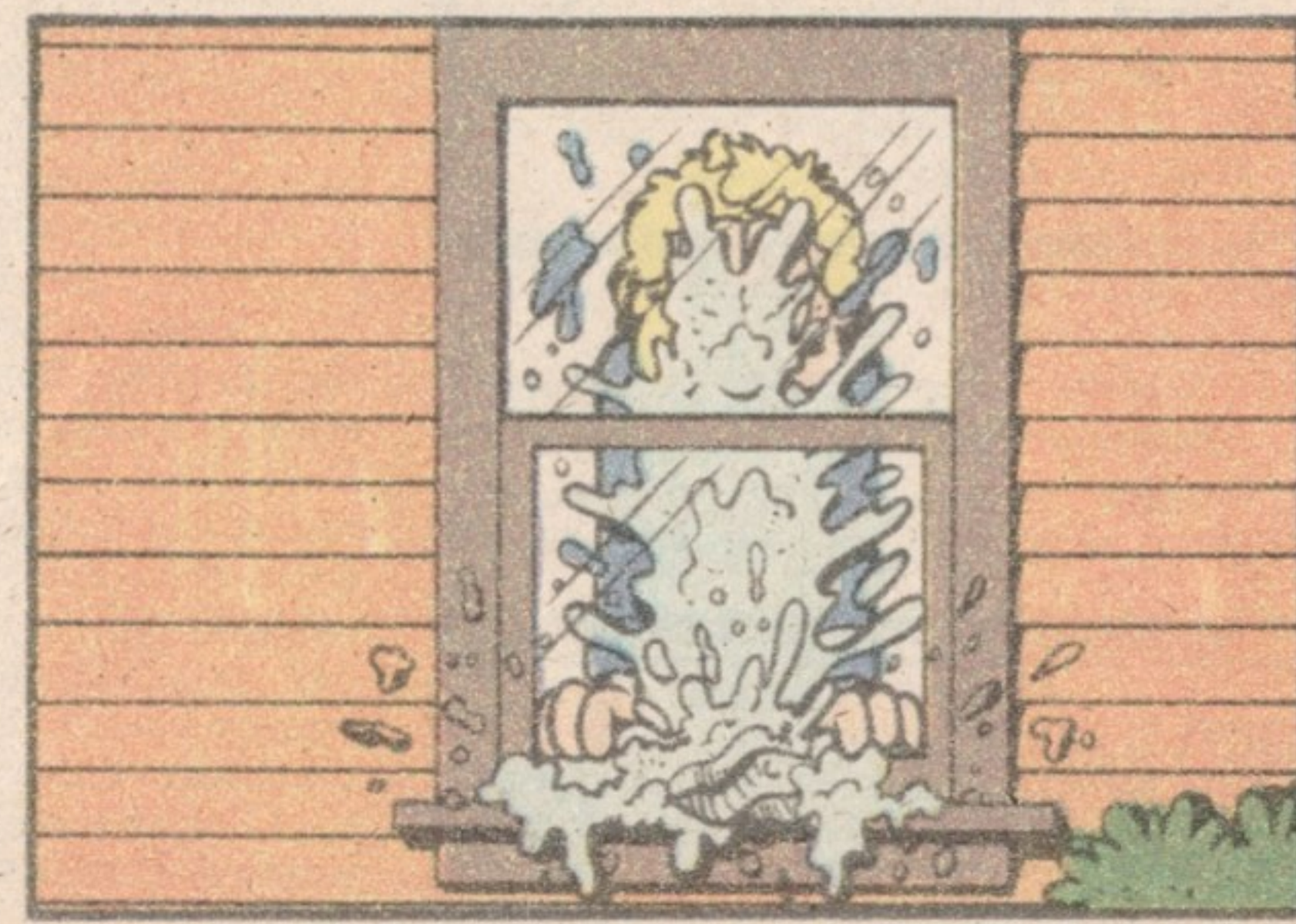
ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржину.

By Jim Davis

ГАРФИЛД



ТРАААС!



Кад је срећа на вашој страни, можете да се снађете и без мозга.

Бордано Бруно
италијански филозоф
(1548–1600)

Велика дела се не обављају снагом, него истрајношћу.

Самјуел Џонсон
енглески књижевни критичар
(1709–1784)

Већина људи живи у рушевинама својих навика.

Жан Кокто
француски писац, сликар и синеаста
(1889–1963)

Небеса се равају према наклоности. Кад би било по заслуги, ви бисте остали напољу, а ваш пас би ушао унутра.

Марк Твен
амерички писац
(1835–1910)

Ништа велико не може се постићи без великих људи, а људи су велики само ако су решили да то буду.

Шарл де Гол
француски државник
(1890–1970)

Ако нисте део решења, онда сте део проблема.

Жорж Клемансо
француски државник
(1841–1929)

Кад је у питању мир, човек мора да преговара чак и са самим ђаволом.

Едуар Ерио
француски политичар и државник
(1872–1957)

Славу неког човека увек треба процењивати према средствима која је користио да до ње дође.

Франсоа Ларошфуко
француски моралиста
(1613–1680)

Плашљива особа се плаши пре опасности, кукавица за време опасности, а храбар човек после тога.

Ернест Хемингвеј
амерички писац
(1898–1961)

Кад се појави неки геније, празноглавци одмах склопе братство.

Џонатан Свифт
енглески писац
(1667–1745)

Поуздајте се у зечју шапу као амајлију, али не заборавите да она зецу није била од користи!

Тото
италијански комичар
(1901–1967)

Онај који ништа не препушта случају учиниће мало ствари погрешно, али ће учинити веома мало ствари.

Оскар Вајлд
енглески писац
(1854–1900)

Најтеже је придржавати се савета које човек сам себи даје.

Шон О'Кејзи
ирски писац
(1880–1964)

Учењаци и интелектуалци за мене су нека врста кокетних дама. Човек треба да их посећује, да ћаска с њима, али не и да се ожени њима или да их начини министрима.

Ред маршира снажним и одмереним кораком; неред је увек у журби.

Наполеон Бонапарта
француски војсковођа и цар
(1769–1821)

Човек вреди онолико колико вреди његове амбиције.

Марко Антоније
римски државник и војсковођа
(83–30. пре. н.е.)

РЕКЛИ СУ...



